

M
75.

40228

പാണ്ടിക്കലാധനങ്ങളും

കവിതിലകൾ കൊടുവരത്തിൽ ശ്രേണി
ബന്ധം

പ്രാദേവ്യം ലഭ്യനണ്ണം യം

ഭാഷാനാടക്കം

പ്രധാകരണം

കവിതിലകൾ കൊട്ടാരത്തിൽ രങ്ങാള്ളി
അം വ സ ക ദി

പ്രസാധക സ്ഥ

വൈഴ്സ്റ്റാജ്ഞർ നാരായണമുന്നോൻ

ഒ ചു വ പ പ ശ
'ഭാരതവിലാസം' അച്ഛക്കിടത്തിൽ
അ ചു ടി ചു ത്.

ഫ്രെഡ്രിക്സ്

[Rights Reserved.]

[വില്ലേജ് കൗ.

କଟତନାଟକରାଜକଟଙ୍ଗମ ପଣେତରେଣ ପିତପାନୀ
ରାତ୍ରି ଅବଳମ୍ବନମାଯ କଣାଶେଷାଲୀତୁ ସମ୍ପଦିତରେ
ଶେଷେ ଏକିଥିଲୁଙ୍କ ଅବରତର ପିତପାନୀ ପ୍ରାଣେଣ ସଂକୁ
ତାହାଶ୍ଵରିତମାତ୍ରମାଯିକଣ. ଏକାତ୍ମ ତୀପ୍ତିକ୍ଷେପୋତ
କଟତନାଟକରାଜକଟଙ୍ଗମାତ୍ରାତିରି ଉତ୍ସବମ୍ ଲୁହ ଯତନ୍ତ୍ରରାଗ
ପରକଳ୍ପର ସମିତି ଅନ୍ତରେକାର୍ଯ୍ୟାତିକଣ. ଅଭ୍ୟେମଂ
ସଂକୁତତନ୍ତ୍ରିଲୁଙ୍କ ମଲଧାରାଶ୍ଵରିଲୁଙ୍କ କରପୋତରେ ହା
ଶ୍ୟାମିରୁ ସମ୍ବାଦିତ୍ୱିକଣ. ଏକା ମାତ୍ରମଧ୍ୟ, ଅଭ୍ୟେମଂ
କେନ୍ତାରୁ ଭାବ୍ୟାଦିପାଶଙ୍କାତମ୍ ପଲତୁଙ୍କ ପ୍ରବନ୍ଧିକାକଳ୍ପ
ଚର୍ଚିକାରୀ. ଅଭ୍ୟେମଂ ଭାଷ୍ଯାବିପୁଲିକାକରେଣି ତଥାରେ
କାର୍ତ୍ତିକାନ୍ତ ଚର୍ଚିକରାତ୍ରମଧ୍ୟ ଚର୍ଚିକାରୀତୁ ସଂଭାବ
ନାଟ୍ରିକରିକାନ୍ତ ମାର୍ଗଂ ପଲରାଯୁଂ ସରେତାଶିପ୍ରିମ୍ବିତ୍ୟ
ଶରବତିରକାରୀନ୍ତ ପଲତୁଙ୍କ ଚର୍ଚିକାରୀ. ଆତିକାରେ
ଉତ୍ସବମ୍ବନ୍ତନ୍ତ୍ରରାଗାଵରକରେ ପିତପଞ୍ଜନନୀରୁ କେନ୍ତା
ଭାଜରାଜାବେଗାନ୍ତକୁ ପରମତିକଣ. କୋଟ୍ଟିମ ମାନ୍ଦାର
ପୁଣ୍ୟକରିତିର କୋଟ୍ଟିଯ ନ୍ରତ୍ଵବେଶ୍ୟ ଭାଷ୍ଯାଦିପାଶଙ୍କିଳୀଙ୍କ
କ' ଅନୁରାଗିତ୍ୱତିଲକୀର ଶେଷଂ ତିକରାନନ୍ଦପୁରଂ, ଗ୍ରନ୍ଥିବ
ପେନ୍ଦ୍ର, କୋଣିକୋଟ୍ଟି ଏକାନୀ ସମଲଙ୍ଘିତବେଶ୍ୟ କା
ରୋ ପ୍ରାଵର୍ତ୍ତି ନଟନ୍ତୁକରୁଣାତ୍ୟ. ଅବରେଣ୍ଟାଂ ଆତ
ତୁମଲଙ୍ଘିତ୍ୱିଲୁହ ଭାଷ୍ଯାଦିପାଶଙ୍କାବିଲାଶିକର୍ତ୍ତାଯ ତ୍ରୀ
ଲ ଠମାନୀର ନାଟ୍ରକାରିତାକଣ ପଣୀ ପାରିବେଶ୍ଵରତା
ଶେଷେ ନଟତନ୍ତିରେ ଏକାତ୍ମ ମାନ୍ଦିଙ୍କରୁ ତଲଭ୍ରତିରିତ
ବେଶ୍ୟ ନଟତନ୍ତିର ଭାଷ୍ଯାଦିପାଶଙ୍କିଳୀଙ୍କଭାସମେହିନାତିର
କା ବେଳିବିନ ସକଳର ଚଲବୁକଳ୍ପିତ୍ୱିତୁ ପିନ୍ଧିମିତ୍ୱିତୁ ଉତ୍ସ
ବମ୍ବନ୍ତନ୍ତ୍ରରାଗାଵରକରି ତନିତ୍ୱାଙ୍କ ଲୁତିଲେ

ജീ' അവിട്ടു' എം-ൽപരം മുഹ ചലവാസിട്ടുണ്ട് നാണി അറിവു' സദ കഴിഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം തന്നു രംഗവർക്കൾ സഭയുായി അവിടെകൂടിയിരുന്ന കവികൾ ഒരു ദിവസം കടത്തനാട്ടുടി ചെലുന്നതിനായി ക്ഷണിച്ചു. ചിലജ്ഞ' അതിനു സൗകര്യമില്ലാതിരുന്നതിനായി അവർ അവിടെവെച്ചുതന്നെ പിരിത്തുപോയി. എങ്കിലും കടവിൽ കണ്ണതിക്കുള്ളമേനാൻ, ടി. ശകരൻകട്ടിമേനാൻ, കത്താമ്പിളി രാമൻനാബ്രാർ മുതലായി ചിലർ തന്നുരാനവർകളുടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു' അദ്ദേശാട്ടപോയി. ആത്മാട്ടത്തിൽ തൊന്തം ഭാഷാപോഷിണിസദയുടെ സ്ഥിരം സിന്ത്രിയായിരുന്ന മിസ്റ്റർ കെ. ഐ. വൈഗീസിസമാപ്പിയും പോയിരുന്നു. തന്നുരാനവർക്കൾ തന്നെള്ളിയല്ലാവരേയും പുറമേരിക്കോവിലക്കുത്തുവെച്ചു കേമമായി സർക്കിക്കും എല്ലാവക്കും യഥാദ്യാശ്രം സമാനങ്ങൾ തരിക്കും ചെയ്തു. 'ഭാഷാപോഷിണിസദ' കഴിഞ്ഞതിന്റെ പിംഗറിപ്പസം കാലത്താണ് തെങ്ങൾ കടത്തനാട്ട ചെന്നെചന്നതു'. അന്നതന്നെ ഉണ്ണണം കഴിഞ്ഞാലുടനേ പിരിത്തുപറഞ്ഞെത്തന്നെയിരുന്നു തെങ്ങെള്ളാവക്കും വിചാരിച്ചിരുന്നതു' എങ്കിലും അതെന്നും പാഞ്ചനിധിയായിരുന്ന ആ തന്നുരാനവർകളുടെ നിന്നും ഗ്രംമിത്തം അന്നമുഴുവനുമവിടത്താമസിച്ചു പിറോ ടിപ്പസം വെള്ളപ്പാൻകാലത്തെ തെങ്ങർക്കു പിരിഞ്ഞു പോകുന്നതിനു സംശയിച്ചുള്ളൂ.

ഉച്ചയവമുതന്നുരാനവർകളും തൊന്തം തമിൽ അക്കാദം വുരുരു മുമ്പുമുതൽക്കുതന്നെ പരിചയമായി അണു. പാക്കു അതു' എഴുത്തുകൾക്കുലം മാത്രമായിരുന്നു. ആ സർപ്പളനന്തനിധിയിലും അഭിമുഖപദ്ധതിനാണെല്ലു ഭാഗ്രം എന്നിക്കു സിലിച്ചുതു' 'ഭാഷാപോഷിണിസദ'യിൽ മുമ്പുനാന്തിക്കുതന്നെ തലക്കുറ്റരിഞ്ഞിൽ ചെന്ന

പ്രൂഹാണ് അന്ന മുന്നനാലുകിവസം തൊനവിടെത്തും മസിച്ചിരുന്നതും ആ തന്മുരാനവർക്കളിടെ സന്നിധിയിൽ തന്നെന്നായിരുന്നു. അന്ന് അരനേനകും കാഞ്ഞം തുമ്പേക്കറി ചു വരണ്ടതുട്ടുത്തിൽ തന്മുരാനവർക്കൾ അംകാലത്തുനടത്തിയിരുന്നു ‘കവഴനാഴയും’ എന്ന മാസികയിൽചേരുതു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുന്നതിനായിട്ടു പുരാണകമകളായും കല്പിതകമകളായും ചില ഭാഷാനാടകങ്ങളിലും മറ്റും ഉണ്ടാക്കി അയച്ചുകൊടുക്കണമെന്ന സ്നേഹപുരസ്സരം എല്ലാം അവരുടുമുകളാണ് അതിവശ്രൂപപ്പെട്ടകയും യമാശക്തി അപ്രകാരം ചെയ്യാമെന്ന സാദരം തൊൻ സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു.

നൊൻ സപദേശത്തു മടങ്ങിയെത്തിയതിനെന്നറ ശേഷവും തന്മുരാനവർക്കൾ മേൽപ്പറത്തെ കാഞ്ഞം കുത്തുകൾമുലം വിശ്വാസം വിശ്വാസം എന്ന കാമ്പപ്പെട്ടത്തി. അതിനാൽ നൊൻ പുരാണകമകളായിട്ടു് ‘പാഞ്ചാലധന ജീവാംഗം’മെന്നും ‘സീമന്തനിചരിതാംഗം’മെന്നും പേരോടുള്ളടച്ചിയ രണ്ടു ഭാഷാനാടകങ്ങളിലും കല്പിതകമയായിട്ടു് ‘ജാനകീപരിശയം’ എന്ന പേരം ചുരുക്കിയ ഒരു ഭാഷാനാടകവും മണിപ്രവാളമായിട്ടു് ‘ആസന്നമരണചിന്താശതകവും മുണ്ടാക്കി അയച്ചുകൊടുത്തു. തന്മുരാനവർക്കൾ അവയെല്ലാം യമാനുമം മാസികയിൽ ചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുകയും ഏതൊന്നും അതിനാലും പ്രതികൾ (എത്രയെന്നും എന്നിക്കുന്ന വാദ്യയമില്ല) കൂടുതൽ കാഞ്ചട്ടിപ്പിച്ചു ചുന്നുക്കുന്ന താഴ്ക്കയും ചെയ്തു. അവ മാസികയിൽചേരുക്കുന്നതിനല്ലോ തെ ചുന്നുക്കുന്നതുകുന്നതിനും തൊൻ അനവഡിച്ചിട്ടില്ലോ അയിനു. എക്കിലും സത്ത്രാണനന്നിയിരായിരുന്നു ആ തന്മുരാനവർക്കളും അതിനേന്നും ചുരുക്കിയും തൊനൊന്നും പറ തെക്കിലും. തന്മുരാനവർക്കളിടെ പേരും എത്രയെയച്ചു അതു ചുന്നുക്കുന്നതുടെയെല്ലാം എത്രയും പ്രതികൾ വരുത്താനുമായി അതിനിടയം അതിനിടയം അതിനിടയം എന്നില്ല. അതിനിടയം വിചംരിച്ചിരുന്നു. അതിനിടയം

നന്താം ആയു് തന്നുരാഗവർക്കൾ ഫോറ്റോഗ്രാഫേറ്റുമ്പോൾ മീരിളിഞ്ചയുടെ ഭാഗമാണെന്നിതും ശ്രികാലകാലശതിയേ പ്രാപിച്ചുപോയി.

അങ്ങിനെയിരിക്കു എൻ്റെ അത്തമമിത്രവും ലക്ഷ്മീഭായി മാസികയുടെ അധിവക്തവായിരിക്കുന്ന വെള്ളാജ്ഞതു നാരായണമേനോനവർക്കൾ തൊന്തരത്തിൽ പെട്ടെന്നുമര്യാദയായ ചില ലേവന്റുമായി സ്ഥിരപ്പിച്ചതു് ‘പെട്ടെന്നുമര്യാദ’ എന്ന പേരോടുടർന്നി അച്ചടിപ്പിച്ച ഒരുക്കമാക്കി പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതാണി. അതിൽ അദ്ദേഹം കയമഹാനേക്കാണ്ട് എൻ്റെ ജീവചരിത്രത്തുടി എഴുതിച്ചു ചെന്താണ് പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടത്തിയതു് ആ പുസ്തകം കണക്കെപ്പോരം തൊന്തരിൽ ‘പാബ്വാലയനജ്ഞയം’ മുതലായി ചില പുസ്തകങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉണ്ടാക്കിട്ടുന്നുണ്ട് എൻ്റെ ജീവചരിത്രത്തിൽനിന്നും മനസ്സിലാവുകയാൽ ആ പുസ്തകങ്ങൾ കാരണം പ്രതി അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനാവശ്യപ്പെട്ട കൊണ്ട് പലക്കം എൻ്റെ പോത്തും നാരായണമേനോനവർക്കുടെ ഒപ്പം എഴുതിയവയുടുടരുന്നുണ്ടായിരുന്നുണ്ടാണി. തന്മൂളിടുന്ന കൈവശം ആ പുസ്തകങ്ങളില്ലെല്ലാം വാസ്തവം അവക്കും അറിഞ്ഞതും അഭിഭ്യാസം കാരണം പ്രതി അയച്ചുകൊടുക്കുന്നതിനാവശ്യപ്പെട്ട കൊണ്ട് പലക്കം പോത്തും നാരായണമേനോനവർക്കുടെ ഒപ്പം എഴുതിയവയുടുടരുന്നുണ്ടായിരുന്നുണ്ടാണി. അതിനാൽ തൊന്തരാംകീയവയും ‘കവനോദയ’ത്തിൽ ചെന്തു പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടത്തിയ തിനോടുടർന്നി അവിടെ കൂടുതൽ അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടിട്ടില്ലവെങ്കിലും മാത്രക്കും കാരണം പുസ്തകംപോലും തന്മൂളിടുന്ന കൈവശമില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ തൊന്തരാംകീയവയും ‘കവനോദയ’ത്തിൽ ചെന്തു പ്രതി അയച്ചുത്തരണമെന്ന നാലൊന്തരിൽ, ഇപ്പോൾ കടത്താട്ടു പോർക്കാതിരി ഇള്ളയതന്നുരാനായിരിക്കുന്ന രാമവർമ്മതന്നുരാനവർക്കുടെ പേ

ക്ക് എഴുതിയയച്ചു. രണ്ടുനൂർ എഴുത്തുകളും പ്രിട്ടം കൈ മറുപടിവോലും അയച്ചുതക്കണതിനോ അവിടെയ്ക്കു കയ്യായുണ്ടായില്ല. അതിനാൽ പിന്നെ ഞാൻ ഒരു മുത്തൊട്ടുടി എൻ്റെ സ്വന്തമായ കരാബൈത്തുനീ കട തന്നുന്നും യച്ചു. ആ ആർപ്പാ കടത്തനാംതുതി ഇരുയു തന്മുരാനവർക്കുടെ അട്ടക്കൽ എഴുത്തുകൊടുത്തു വിവരമിയിച്ചുപ്പോൾ അദ്ദേഹം കോവിലകത്തെ കുറ്റോഗ സ്ഥാനത്തെ മരീറാ വിളിച്ചു “അതു പുസ്തകങ്ങളുടെയെല്ലാം കാരോ പ്രതിയെഞ്ചത്തു” ഈ ആർപ്പാക്കൾ കൊടുത്തു. മെന്നു ചട്ടുകെട്ടി. പിന്നെ എൻ്റെ ആർപ്പാ പുസ്തകങ്ങൾക്കു മുകളിൽ അതു ഉള്ളോഗസ്ഥമരീറാ പിന്നാലെ മുന്തിരം നാടനു. എന്നിട്ടും ആ യോഗ്യനു സെങ്കന്ത്യും മനസ്സുമുന്നായില്ല. അതിനാൽ എൻ്റെ ആർപ്പാ ഇല്ലാം ഭാഗം തന്നുടിമടങ്ങിവന്നു വിവരം എന്നോട് പരഞ്ഞു.

പിന്നെ എന്തുവേണ്ടു എന്നു മനസ്സുകൊണ്ടാലോ ചില്ലുപ്പോൾ എന്നിക്കേരിക്കുവശിത്തോന്നി. ‘കവനാഭയം’ മാസികയിൽ പ്രസ്തുതനാടകങ്ങളെല്ലാം ചെത്തു പ്രസി അപ്പുട്ടത്തിയിരുന്നവല്ലോ. ആ മാസിക ഉദയവമ്മ ഇരുയു തന്മുരാനവർക്കും പതിവായി എന്നിക്കയച്ചതറിക്കും ചെയ്തിരുന്നു. അതിനാൽ പഴയ മാസികക്കെട്ടുകളെല്ലാമാർഗ്ഗിച്ചു പരിശോധിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനിങ്ങനെ ചെയ്തു. അപ്പോൾ എൻ്റെ നാടകങ്ങളെല്ലാം വണ്ണം ചെത്തിരുന്ന മാസികകളെല്ലാം കണ്ടുകൊട്ടി. ഇട നേരു അവയെല്ലാം അച്ചടിപ്പിച്ചു പുസ്തകങ്ങളിൽക്കു പ്രചരിപ്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു തന്മുരാംടെ ആഗ്രഹം. എങ്കിലും ചില അബ്ദങ്ങളും മാസികകളിൽത്തന്നും അതു സാധിച്ചും. ഈ പ്രാബല്യവാദിയന്നും നാടകംതന്നെ ആക്കും വണ്ണം ‘ലക്ഷ്മീഭായി’ മാസികയിൽചെത്തുത്തു പ്രസിദ്ധം

പ്രസ്താവനയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിഗതിയും പ്രതികരിച്ചു കൂട്ടൽ
പഠിപ്പിച്ച് ഇപ്പോൾ പുസ്തകങ്ങിൽത്തീക്കണ്ണമാണ്‌ ചെ
ളിച്ചുള്ളത് ‘സീമന്തനീചരിതം’ നാടകവും ഇതുവോ
ലെ അചിരേണ പുറത്തുവരുന്നതാണെന്നുള്ള വസ്തു
വായനക്കാരെ അറിയിച്ചുകൊണ്ട് ഈ മുഖ്യര ഇവിടെ
സമാപിച്ചുകൊള്ളുന്നു. എന്ന്

അനുകരിച്ചാണ്.

പാഖ്യാലയനശ്ജ യോ

ഒ ൦ പ്ര ൧ ന ൧ 5 കി ०

ക ന ൧ മ കി ०

വിശ്ലേഷണാമവിരോധയും ചെരുതു കൂ-

ടാക്കംതെ വംജ്ഞാം വൈദാർ

തിണ്ണാം വാണിംവദാഹമെന്നതശക്തിൽ

സംഭിച്ച സംഭം വിനം

അരങ്ങ്ങാജാഞ്ചുനെന്നും സപക്കീയത്തിലും

വൈനിട്ട് സപ്തജ്ഞരിൽ

കള്ളായേംങ്ങ ധനജ്ഞയൻ്ത തരണമീ

നമ്മിക്കു നമ്മംഗളം..

എ

(നാമിയുടെ അവസംന്നതിൽ സുതുയാണെന്ന ഫ്രേഡീക്കാൻ.)

സുതുയാരൻ—(ഇന്ത്യപുരത്തു നോക്കിട്ടു തൊഴുതുകൊണ്ട്)

കോപത്രാംകാത്തരിയ ഭാരകനെ വയിച്ചും—

തതാവത്രതയീ ത്രിജഗതികമേഖിച്ചു ഭേദി

ത്രീപത്രതു കേതിയൊട്ടുമൊത്തു തൊഴും വേംനാ—

ക്ഷാപത്രതാഴിച്ചുവിലസൗഖ്യമേകിട്ടു.

ര

(അബ്ദിയായിരുക്കുന്ന നോക്കിട്ട്) ഹോ! ഇനിഭേദി ധും ശുവിടെ വഹിക്കുന്നു.

നടി—(പ്രവേശിച്ചിട്ട്) ഒരും! ഇതു നൊന്തു വന്നു. എന്നതാണ് നൊന്തു ചെങ്കുണ്ടെന്നു കല്പിച്ചാലും.

സുതുയാരൻ—ഭേദി ഇം സഭ കണ്ണിംപും

നടി—ഉള്ള്, അനുകൂലണ്ണാണെന്ന്?

സുതുയാരൻ— ഇങ്ങിനെ യോഹ്രതയുണ്ടും അന്നേ കൂൽ അലഘരിക്കുപ്പുട്ടു കൈ സഭ കണ്ണക്കിട്ടുന്നതിനു വള്ള

രെ പ്രയാസമണം. ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്നവരല്ലോ എല്ലാവും മഹാന്മാവന്മാരായിട്ടുള്ളവരാണ്. അതിനാൽ നമ്മുടെ കലവിന്റെക്കാണ്ടു നമ്മക്കിവരെ സന്ദേശപിഴ്ചിക്കുന്ന വാദമന്ന ക്കാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

നടി—അതുകൊന്തു വിചാരം എററാവും സമയാവി തമായിക്കുന്നു. എന്നാൽ നമ്മക്ക് എത്ര നാടകം അഭി നയിച്ചുണ്ട് ഇവരെ സന്ദേശപിഴ്ചിക്കേണ്ടതും?

സൗത്രയാർന്ന്—നമ്മുടെ ഭന്നിവാരങ്ങളായ ഇതരങ്ങു ത്രാജമം വളരെയുള്ളതുകൊണ്ട് അധികം വിസ്തൃതിക്കുണ്ട്. കടക്കുന്നട്ടു പോർള്ലംതിരി ഉണ്ടവന്ന് ഇളയ തന്ത്രങ്ങൾ തിരുമന്ത്രങ്ങളിലെ താൽപര്യപ്രകാരം കുട്ടം തതിര ശക്തിയും ഇരുന്നേക്കാക്കിയ ‘പാഞ്ചാലധനങ്ങൾ’ എന്ന പരിയ നാടകമായാൽ പോരിയോ എന്നാണ് ക്കാൻ സംശയിക്കുന്നതും.

നടി—അതു മരിയുന്ന തോന്തനില്ല.

സൗത്രയാർന്ന്—ഉം. എത്രകൊണ്ടും?

നടി—രസങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യം ശ്രദ്ധാർത്ഥിനാണു നീ അതുകൊന്തെന്ന പലദേഹങ്ങളും പരഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ. ഈ നാടകത്തിൽ ശ്രദ്ധാർത്ഥി വേണ്ടംവോലും ഇല്ലതാണും. പിന്നെ ഒരു നാടകം അഭിനയിച്ചുപാടു രസങ്ങളുംഡായ ഇംഗ്ലീഷും സന്ദേശപിഴ്ചുമോ?

സൗത്രയാർന്ന്—രസങ്ങളിൽ പ്രാധാന്യം ശ്രദ്ധാർത്ഥിനായോ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതും. എക്കിലും വി കടക്കാംബിരാംബങ്ങളും കുട്ടം. അപ്രാധാന്യങ്ങളില്ല. പിന്നെ ഇ ക്കാലങ്ങളും ചാമ്പുരപ്പിയും കുട്ടം ശ്രദ്ധാർത്ഥിനും അതു പ്രതിപത്തിയുംബന്നുണ്ടോ സംശയമാണോ.

നടി—ഈരിതനും. അതു ക്കാനാതു കാത്തില്ല. ശ്രദ്ധാർത്ഥി പാടില്ല, നാടകങ്ങളിൽ ഭൂപാക്കങ്ങൾ കുറഞ്ഞതിരി ക്കാണും എന്നുണ്ടോക്കും പില പുതിയ പരിപ്പുംരക്കാർ പറ

യുന്നതു കെട്ടിട്ടിണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തെള്ളൻ നിക്കുതിമുള്ളവേഖത്വന്നായാവെട്ട്. എന്നാൽ ഇതി സാധ്യന്നാണ് വേണ്ടതോ?

സുഗ്രാഹന്ന്_വേതി പോയി വേഷംരെല്ലും കൂട്ടാത്തിൽ തയ്യാറാക്കാൻ പറയു.

തടി_എല്ലുന്നീരു കല്പനവോലെ ചെയ്യും(പോയി)
സുഗ്രാഹന്ന്_(ചൂരം നോക്കീട്) ഇതാം, ഇവിടെ,
ദോഷങ്ങളോക്കരിക്ക വന്ന നിറങ്ങു വാദി—
ഡോഷങ്ങളും ബത! തുടങ്ങി മുട്ടിട്ടുതെ
ദോഷം വെടിഞ്ഞിവിട്ടുകൂട്ടാഴിതാടിട്ടെന്നും
വേഷം വരംനിന്നിരുമെന്തിതമാനത്തിലേപ്പും. 2

(ശാഖാധിക്രമം)

വേദം_അംഗാനിയി, ശാസ്ത്രവാദിയി, വൈ—

നെന്നല്ല പിന്നെഡം—

ദ്രുംഭാചാർജ്ജവരാൻ, വിദ്യുതമാലൻ

പോശാളിയിരിംഗ്രഹൻ

ആദ്ദേശവാതമന്ത്രാശ്രമം—

വെല്ലാമിരിക്കണ്ണൊള്ളി

വൈദം തീപ്പതിനംവത്സ്തിതവിടേ—

ക്ഷണാധി വന്നിട്ടോ?

3

സുഗ്രാഹന്ന്_ (കെട്ടിട്ട്) ഇതാംകെട യാക്കാണോ കെപിക്കണാതോ. (കിരുചുംലോചിമുട്ടിട്ട്) കാ! മനസ്സിലായി.

ഈതു, ചേണാന്ന് ടും രണ്ടിവിദ്യുതിക്കും ദുഃഖം

ദേംബരംവന്നിസ്വരവരാൻറു സമീപമെന്തി

എന്നാക്കി തണ്ട്രിയ ദിനുത്തുലമേറം.

ക്ഷണാവലാതി പരഞ്ഞെന്നാൽ വാക്കുമണ്ണം. 4

ഇന്നി വേണ്ടുന്ന കാഞ്ഞം യടത്താനായി പോവുക്കതന്നു.
(പോയി)

ഈ ശാഖാ പ്രസ്താവന.

(അനന്തരം ഭ്രംണംമായും കൊള്ളും പ്രവേതിക്കോ)

മുഖമണ്ണാസ്ത്രി—(പരവഗ്രാവത്തെടട്ടുടി)

വേദാദേശാനിയി, ശാസ്ത്രവാർഡിയി, വേം—

തന്നെപ്പു പിന്നാശന—

ദ്യുംഘാംഘാവരൻ വിദ്യുദ്ധനമലൻ

പോരാളി യീരാഗ്രഹൻ

ദേവോത്തമനേവഥിഷ്ഠ മഹിമാ—

വൈപ്പുംമിരിക്കബോളി

വേം റീപ്പുതിനാവത്സ്തുതവിം—

ക്കൊന്നായി വന്നിട്ടമോ?

ദ്രോണർ—കയ്യി! അഭ്യുദയേം പ്രിയതമേ! “വിവിത
മവി ലലാടട ദ്രോജ്ഞിതും ക്ഷസ്ത്രമും” എന്നാളിൽ വേതി
യും കേട്ടിരിക്കുമ്പോം. പിന്നെ അറിവിപ്പാത്തവരേപ്പും
ലെ ഇഷ്ടിനെ പായുന്നതെന്നാണോ?

പഠിംതവും പദ്മവിഭലംബനേത്രേ!

വച്ചതപവും പാരമൈഴും പുമാനം

കട്ടഞ്ഞതാകം വിധിക്കല്പിതതെത—

തത്കഞ്ഞിനാവല്പതിനില്പ് വാം.

മുഖമണ്ണാസ്ത്രി—അഭേദങ്കൈ വാസ്തവജാണ്. എ
ക്കിലും, “ഉഞ്ഞാഹിനം പുരാഹിനിഃഹാഥവേതി ലക്ഷ്മീഃ”
എന്നൊരു പ്രഥാണാമുണ്ടെല്ലോ. അരുളുക്കാണേം അവിട്ടുനു
മനസ്സുവെച്ച് ഉഞ്ഞാഹിമൂർ നാളക്ക് ഇം ആരിദ്രുതിഭാവം
തീന്നും സൗഖ്യമായിരിപ്പുന്ന് സംഗതിവരുമെന്നാണ് എം
നീറാവിശ്രൂപം. അവിട്ടുനു സംം മരിയാറാജ്ഞതെടട്ടു
കൂട്ടി ഇഷ്ടിനെ ഉദാസിക്കായിരിക്കുന്നാതുക്കാണംണു
ഈം പാരിമീജനാൽ കൈ കാഞ്ഞും സാധിക്കുമ്പോൾ. അയാളാക്കാതെ
പുരുഷക്കിലും സംധിക്കുമോ?

വീഴ്മം പാരമെഴുന്ന മന്ത്രം അഹി!
 ചെറുദം പ്രയതിം വിനം
 കാഞ്ചം സിലുമതംകുളിപ്പ്, തുണായം—
 മുള്ളുഗിക്കിരിക്കീശപാൻ
 ശൈഖ്യം പുണ്ണോൽ സിംഹവും ഇഹയില്ലി—
 പ്രക്കണ്ടുരങ്ങിട്ടുകിൽ
 സെപ്തം ഓളികൾ ചെന്നടക്കം സ്വന്ധമവൻ
 വായിൽ പതിച്ചീടുമാ?

൧

ദ്രോനാർക്കുഡി! ദാമുടു ഈ ദാരിദ്ര്യവൈത്തെങ്കിൽ
 റിച്ചു ധാതെങ്ക വിചാരവും കൂടാതെ എന്ന് ഉഭാസീനന്നം
 കിട്ടിരിക്കുകയാണൊന്നുണ്ടോ ഭവതി പറയുന്നത്? ഇതു കു
 റിനംതനെനി! എന്നാൽ കഴിയുന്ന പ്രയതിംക്കൈല്ലോ എന്ന്
 ചെയ്യുന്നണണ്ണുണ്ട് എൻ്റെ വിചാരം. വക്ഷേ എൻ്റെ
 ഏൻ്റെ പ്രയതിംക്കൈ തക്കതൊയു ഫലം കാണുന്നില്ല. അതു
 തോ ഇംഗ്രേസരകാരിയും പോരായ്ക്കൊണ്ടുണ്ട്. ദാമുടു വി
 ധി ഇഷ്ടിനെയായിരിക്കും. വിധിയോടു മത്സരിച്ചു ജയി
 ക്കുന്ന് ഒരു വിചാരിച്ചും കഴിയും? “അബദംലയീയാ കു
 മലാസനാജ്ഞാ” എന്ന കേട്ടിട്ടില്ലോ?

പ്രൗഢമണ്ണും—അതെങ്കെ കേട്ടിട്ടില്ലോ. അവിടു
 ണ്ണ കേവലം ഉഭാസീനന്നംകുടിരിക്കുന്ന എന്നം എന്ന് പ
 രായുന്നില്ല. എഴുഡിലും പ്രയതിം മതിയാക്കുന്നില്ല എന്ന പ
 രാധാതിരിപ്പും തിവുതിയുമില്ല. അവിടെതെ പരിത്വ
 അതിന്റെയും യോഗ്രതയുടെയും സ്ഥിതിക്കും ഈ ദാരിദ്ര്യം
 വരു ദാഹേ വിചുപിചിയാതെ ഇഷ്ടിനെ ബാധിച്ചിരിക്കു
 ണ്ണയു പ്രയതിംരൂപുക്കാണുണ്ടുംതെ എന്നാണ് പറയേ
 ണ്ണത്? ഇതും യോഗ്രതക്കൈല്ലാനുമില്ലുംതെ വള്ളെരു ജന
 ഔദി സ്വന്ധമവും പ്രയതിംരൂപുക്കാണുണ്ടുംതെ നുബംഗി നി
 ത്രപുത്രി കഴിക്കുന്നു.

ദ്രോനാർക്കു—അത് അവക്കു പ്രയതിംകുണ്ടും നാഞ്ഞ

മല്ല, ഓഗ്രുക്കാണട്ടമാണ്. നമ്മൾ സൗഖ്യം നീട്ടിരിക്കണം അല്ലെങ്കിലും. അതുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കഴ്ചപ്പേട്ടുന്നു. നമ്മൾ സ്ഥലത്തിന്റെ മുന്നാം ഭാഗവും ദോഷി വേണ്ടും നിലവത്തിൽ കൂഴിച്ചുള്ള വൃക്ഷരിൽ വെച്ചും ജലത്തോടു ചേർക്കാം വള്ളം വേലി കെട്ടാം മേലത്തെത്തരാൻ ശൈലേശ ശൈത്യമാണു. പു.

അതുകൊണ്ട് ഓഗ്രുചില്ലാത്ത നാം പുത്ര പ്രയതിം ചെയ്യാലും ദില്ലിലും യോട്ടപ്പേട്ടില്ലാതെ തീർക്കയില്ല. അതിയാൽ വിധിശാസ്ത്ര നസാറിയും ശ്രദ്ധാംശംഗാത്രതിനാട്ടിയാക്കാതെ അര ട്രൈപ്പാക്കംക്കയല്ലായോ നല്ലതോ?

ബ്രഹ്മാന്നം— ഈ വിചാരംാണ് നന്നാല്ലെന്ന തോന്ന് പറയുന്നത്. ബുദ്ധിപൂർവ്വമായി പ്രയതിംചും ഒരുക്കം ഓഗ്രുചില്ലാകാതെയിരിക്കുന്നില്ല. ഈ ശാസ്ത്രന നമ്മുട്ടു മാത്രം വിരോധം തോന്നാൻ കാരണമാണമല്ലപ്പേണ്ടും. അതുകൊണ്ട് വാഴി ഭാരിപ്പാം മാറാത്തതു പ്രയതിംശരിവുകൊണ്ടുതന്നായുണ്ടാനു തോന്ന് ശ്രദ്ധിയും പറയും.

ദ്രാഗാർ— ഈ ശ്രദ്ധിയും പ്രയതിംശരിവും തോന്ന് വെതിയോടു സമാധാനം പറവാൻ എന്നിക്കു പ്രയം സമൂച്ഛം. എന്നാൽ കഴിയുന്ന പ്രയതിംശരിക്കണം മെച്ചപ്പെടുത്തണം. അതു പോരകിൽ ശ്രദ്ധി തോന്നെത്തംബന്നും ചെയ്യേണ്ടതെന്നു പേരിൽനന്നു പഠിത്തുതരണം. പഠിത്തം അതുപോലെ തോന്ന് ചെയ്യാം.

ബ്രഹ്മാന്നം— സമ്പ്രജ്ഞതനായ അവധിക്കു തോന്ന് പറഞ്ഞിട്ടിരിയോടു താഴിക്കൊണ്ടമല്ല. ദ്രുപ്പാം അവിട്ടുന്ന മനസ്സിൽനിന്നി അഭിലാശിച്ചിട്ടും പ്രവർത്തിച്ചുവരുമെന്നും മതിയാംകം.

ദ്രാഗാർ— തോന്ന് മനസ്സിൽനിന്നി ആരംഭാച്ചിക്കാംയാം നിയോഗമല്ല. എന്നെല്ലാ ബുദ്ധിയെല്ലാം നിന്നും ഏതൊരു ദാഹാച്ചിച്ചുണ്ടാണും ഒരു ദാഹാച്ചിച്ചുണ്ടാണും പ്രയതിംശരി ചെയ്യും.

കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. അതുകൂടണം ഒരു ഹലവും കൂടാം സാന്നിപ്പി. പിന്നെ തൊന്തരംണം യേണ്ടത്?

ബ്രഹ്മണ്ണീ—അവധിക്കന്ന ചെയ്യുന്ന പ്രയതിത്തിനും ഒരു ഹലവും കൂടാം സാന്നിപ്പിപ്പുന്ന പറവാൻ പാടിപ്പില്ലോ. വളരെ ദൈജന്തിയക്കില്ലും ഒരു വിധം നിന്ത്രുന്നതി കഴി ഞ്ഞുകൂടിപ്പോകുന്നണഭല്ലോ. അംഗ് അവധിക്കത്തെ മുഴുവൻ തിരിക്കേണ്ട ഹലമൾപ്പും അല്ലെങ്കിൽ മുഹം വിട്ട പുതതിനാണും ഒരു തൊന്തരം കൂണം അറിയാറായിട്ടില്ലൂതു അതു ഉണ്ണിയെങ്ങും വല്ലതും ദേഹാശൈച്ച കൊണ്ടുവന്നിട്ടാണാം ഇവിടെ കഴി യുന്നത്? അംഗത്വാണം കാക്കാതേയും എന്തിങ്കും സ്വാം മരിയാക്കാനുള്ളിട്ടും തോന്തിനായലാത്തി ചുരുക്കാതല്ലു. കൂണം അറിയാറാക്കാത്ത അതു ഉണ്ണിയുടെ ക്രമ്മത വിചാരിച്ചു് ഈ നും ഇതുവരുത്തും പറത്തുപോയതാണോ. നമ്മുടെ കൂട്ടുന്ന വിശ്വാസപ്പും സമീപിപ്പാൻ തീരെ കൈത്തിയില്ലു. കൊച്ചുകൂട്ടിയല്ലോ, അവധിനും ഉള്ളില്ലോ, അറിയാറായില്ലോ. നമ്മുടെ കാണ്ണാൻ കൊംതിച്ചുണ്ടായും അതു കാമരക്കുന്ന വിശ്വാസ വിശ്വാസ പോരിയുന്നതു കണ്ടു സമീക്ഷാന്തരം പാടില്ലോ തെളംയിട്ടുണ്ടു് പറയുന്നതാണോ. അവക്കേൾ ആദ്യം തിരിയും വഴിക്കുമാക്കു എന്നോടാണെല്ലോ. അതുകൂടാം അവധിക്കന്ന അവധിക്കന്ന അംഗത്വാണും അറിയാറായില്ലു. ചീലപ്പോഴെന്തു അവക്കേൾ പഠിപ്പാണും കണ്ണാൻ ആകും സമീക്ഷയില്ലു. ഇതാ യുലും കാലമായി. അവനില്ലോരു ഉച്ചേ കാണ്ണാൻ വരും.

ദ്രാണർ—അഡ്യോ! എങ്ങിനെയായാലും ഉണ്ണിയെ ക്രമ്മപ്പെട്ടുത്തക്കത്. അവനു വിശക്ഷണപാശംകൈ വല്ലതും കൊടുക്കണം. നമ്മുടെ പത്രത്തും പലാതുമൊന്നാണില്ലോ. അതു ക്രമ്മാട്ടു എത്തിനു കാണ്ണാൻകൊതിച്ചുണ്ടായും അതു ഒരു ക്രമ്മപ്പെട്ടു ഉള്ളിൽ. അവനു വിശക്ഷണപാശം വല്ലതും കൊടുക്കാതെ പോരിക്കുന്നതു ക്രമ്മപ്പെട്ടു?

പ്രാധാന്യാസ്ത്രി—അതു വിചംഗിച്ചാണല്ലോ ഞാൻ സക്കടപ്പെട്ടുനാൽ. നമ്മൾ അവഹാരക്കാനും കഴിച്ചില്ലേണ്ടിയും അവനു വിശക്ഷണ സമർത്ഥതാക്കു വല്ലതും കൊടുത്താൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട് എന്നും അല്ലെങ്കിലും. പഞ്ച തിവൃത്തിയില്ലാത്താൽ എന്തു ചെയ്യും. ഈനു നേരത്തുത നേര അവനു വിശദ്ദീ മാറ്റിക്കില്ല. ഒരു പിടി പൊടിയരി മാത്രമേ ശ്രദ്ധിച്ച ഇരിക്കുന്നാണാം തിരുന്നാളാണ്. അതു ചോറാ കിരിക്കാടുത്താൻ അവനും ഒരു ക്ഷുണ്ടു മാറ്റകയില്ലെന്നു വിശ്വാസിച്ചു കണ്ണിയാണ് കൊടുത്തതും എന്നിട്ടും അവനു വിശദ്ദീ മാറ്റിക്കില്ല. കളിക്കാനാളി ഉണ്ടായെങ്കാണും അവനും ശ്രദ്ധാടിപ്പൂണി എന്നായാണ്. “ഉച്ചജ്ഞ വര്ഗ്ഗവും എന്തിക്കു വയറനിരിച്ചു ചോരത്തരണോ അര മുഖം!” എന്ന പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് അവനും പോയിരിക്കുന്നതും. ഇനി അവനും വര്ഗ്ഗവും ഞാനെന്നുതാണും പറയുന്നതും ഇവിടെ കരിയാക്കട്ട ചോറാക്കട്ട ഇരിക്കുന്നമില്ല. നേരം ഉച്ചകഴിഞ്ഞതുതാണും. അവനും പുംബിം വരികയും ചെയ്യും.

(ഒന്നിംഗംഗിക)

“എടി! അനുഭവയിടേണ്ടിയും” “പുറത്തല്ലത്തിൽ തിരു നല്ലപുഡിഡുന്നതും?”

പ്രാധാന്യാസ്ത്രി—ഇതാം ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലോ? ഉള്ളി വന്നകഴിഞ്ഞു. പുംബിംഗം അവൻാൽ ചോദ്യവും അവ വഴിടെ ഉത്തരവുമുണ്ടും ഇല്ല കേടുതും. അവനും ഇല്ലപുംബിം ഇവിടെ എന്തും.

എംഗാർ— എന്നാൽ വേതി ആക്കത്തെക്കു ചെന്നോക്കു.

പ്രാധാന്യാസ്ത്രി—എന്തിനും? ഞാൻ പറഞ്ഞതെന്നും നന്നപുഡിഡായില്ലെന്നോ?

എംഗാർ—ഇംഗ്രേസ്! ഞാനെന്നതുവേണ്ടും

(പാരവല്ലേഞ്ചാട്ടുട്ടി പ്രംഘണകക്കാൻ പ്രയോഗിക്കുന്ന)

കുമാരൻ—(അടച്ചതുചെന്തിട്ട്) അച്ചു! പിറ്റുപാദര വിന്ദങ്ങളെ ഇതാ അശുപത്രമാമാവു വന്നിക്കുന്ന. (നമസ്കരിക്കുന്ന)

ആണർ—(തലയിൽ തൊട്ടുകൊണ്ട്) ദീംഖയും തിവിക്കുട്ട.

കുമാരൻ—(എന്നീറ്റു പ്രംഘണാസ്തീയട അടച്ചക്കൽ ചെന്തിട്ട്) എൻ്റെ അഹമ്മാസ്തു നമസ്കരം. (നമസ്കരിക്കുന്ന)

പ്രംഘണാസ്തീ—(തലയിൽ തൊട്ടുകൊണ്ട്) യന്നാ അവരട്ട.

കുമാരൻ—(എന്നീറ്റു പ്രംഘണാസ്തീയട കൈക്കണ്ണ പിടിച്ചുകൊണ്ട്) അരമെ! വരു നമക്ക് അടച്ചക്കല്ലിലേ കഴ ചൊംകാം.

പ്രംഘണാസ്തീ—എന്തിനാണ് കട്ട! ഇവിടെ കണ്ണതിയും ചോറം കന്നാം ഇരിക്കുന്നില്ല. തൊന്ത്രക്കാളയിൽ വന്നാൽ വല്ലതുഭാക്കമോടു നിന്റെ അച്ചുന്ന് വല്ലതും കൊംഞ്ചേരുന്ന തന്നാവക്കിൽ ഇന്തി അഭ്യന്തരാശ്വിന്നും.

കുമാരൻ—അംഗും എൻ്റെ അമേമു! അരതു പോര, മുനിക്കിപ്പോർ നന്ന വിശക്കുന്ന. എൻ്റെ വയര കിടക്കുന്നതു യോങ്ക. (വയരു തൊട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന)

പ്രംഘണാസ്തീ—യിന്ത്യാ നന്ന വിശക്കുന്നണ്ണും എനിക്കിയാം. എക്കിലും കണ്ണതിയും ചോരമെന്നാമില്ലാതെ തൊന്ത്രന്തു ചെയ്യുന്ന?

ആണർ—അംഗും കുഞ്ഞം! കട്ടികൾ വിശനു വലഞ്ഞുവന്നു ചോരാദിക്കണ്ണും ഇണ്ണിനു പറയുതും. അക്കത്തെ കഴ ചുന്നും അവരു വല്ലതും കൊംഞ്ചുക്ക.

പ്രംഘണാസ്തീ—തൊന്ത്രന്തു കൊട്ടക്കുന്നും ഇവിടെ എൻ്റെ മനസ്സുറിഞ്ഞു കുക്കിക്കാൻ കൊഞ്ചിംവുന്നതായി കൈ സംധനവും ഇരിക്കുന്നില്ല.

കുമാർ—എനിക്ഷ കണ്ണതിയും ചോടും ഉണ്ണേക്കി ആം വേണ്ട. പാൽക്കണ്ണതിയും ചലാഹാരവും വയരതിനും തന്നാണ്മതി.

മുഖമണ്ണാസ്തീ—ഈതാ കേട്ടോളി. ഇതിനാക്കേ ഞാ കെള്ള സമാധാനം പറയുന്നു?

ദ്രോണർ—ഉണ്ണി! നീ സിലബാന്തം പിടിക്കുകയും അര അയ്യ ഉപദ്രവിക്കുകയുമാനും ചെയ്യുകയും. നമുക്കു പാൽക്കണ്ണതി കടിക്കാൻ ഈവിടെ പത്രവോ പാലോ വല്ലു മണ്ണോ?

കുമാർ—ഈപ്പുക്കിൽ ഉണ്ണാക്കണാം. എനിക്ഷ പാൽക്കണ്ണതിവേണാം. തന്നില്ലുക്കിൽ ഞാൻ ഉറക്കേ കരയും. സിഡാന്തം പിടിക്കുകയും ചെയ്യും.

ദ്രോണർ—കയ്യും! കന്നം അറിഞ്ഞുകൂട്ടാതെ കുട്ടിക്ക മേംട് എന്തു പറയുന്നു?

കുമാർ—കന്നം പറയേണാം. എനിക്ഷ പാൽക്കണ്ണതി തങ്ങവൻ അമ്മയോടു പറഞ്ഞാൽ മതി.

ദ്രോണർ—ഈവിടെ ഇല്ലാത്തതു് അമ്മ എന്തിനെ തങ്ങം? കണ്ണതിപോലുമില്ലെന്തെ സാലത്തു് പാൽക്കണ്ണതി എന്തിനെന്നയാണോ?

കുമാർ—എനിക്ഷ കണ്ണതിവേണ്ട, പാൽക്കണ്ണതി വേണാം. വടക്കെള്ളപ്പുതെനു ഉണ്ണിക്കുമ്പാക്കാക്കേ അവയുടെ അശ്വ പാൽക്കണ്ണതിയും പലഹാരവുമാണപ്പോൾ ഉച്ചജ്ഞ കൊട്ടക്കുന്നതു്. എനിക്ഷ അതുപോലെ ഉച്ചജ്ഞ പതിവം തിട്ട പാൽക്കണ്ണതിയും പലഹാരവും മതി.

മുഖമണ്ണാസ്തീ—ഉണ്ണി! അവരെക്കു ഭാഗ്യവാനാർ. അവക്കുതൊക്കേ കഴിയും. നമുക്ക് അതു വല്ലുതും നട ആദ്ദോ കു അതു ഉണ്ണികളിടെ തലയിലെഴുതിയതുപോലെ അര ക്ഷുണ്ണം നിന്നും തലയിലെഴുതിവിട്ടതു്.

കമാരൻ—എൻറ തലയിൽ അർഹജ്ജ് അതുപോലെ എഴുതിവിടംയിരാറില്ലോ?

ബ്രാഹ്മണന്റീ—ശാഖാഭോം തലയിലെഴുതുന്നത്? കമാരൻ—വിനെ ആരാഖ്യം? അർച്ച കാശോ?

ബ്രാഹ്മണന്റീ—ഇംഗ്രേസ്.

കമാരൻ—അപ്പരക്കിലുമാവട്ട. അനുഭവാദ്വയം. എനിക്കു പാൽക്കണ്ണത്തി തര. പോകാൻവേകി. യടക്ക ഇല്ലത്തെ ഉണ്ണികൾ പാൽക്കണ്ണത്തി കടിക്കുകയും പലഹാരം തിന്നുകയുമൊക്കെ കഴിച്ചും ഇപ്പോൾ കളി മുട്ടിയായിരിക്കും.

ബ്രാഹ്മാർ—അ ഉണ്ണികൾക്കു പാൽക്കണ്ണത്തി കൊടുത്തു എന്നു ആരു പറഞ്ഞു?

കമാരൻ—ആരും പറഞ്ഞില്ല. ശാന്ത്. എന്നും എഴുപ്പാവയം. തുടി കളിച്ചുങ്കൊണ്ട് വില്പന്നം ചെയ്യിരുന്നു. അർച്ചപ്പോൾ അവയാടെ അർഹ യന്ന, “ഉണ്ണികളെ! പാൽക്കണ്ണത്തി കടിക്കാൻ വരവിന്” എന്ന വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. എന്നും എഴുപ്പാവയം. തുടി കാടിമെച്ചുന്നു. ഓപ്പോൾ അവക്കാശക്കു ചാൽക്കണ്ണത്തിയും പലഹാരങ്ങളും കുക്കു അവയാടെ അർഹ വിളവിക്കുമ്പോൾ. എനിക്കുമാറ്റം. തന്നില്ല. ശാന്ത് കരച്ചുനേരം അവധിടെ നോക്കിക്കുംണ്ട് നിന്നു. അവരെന്നും മിണ്ണിയില്ല. ശാന്തിനോടിപ്പോരിക്കയും ചെയ്യു.

ബ്രാഹ്മാർ—കയ്യും! അ അന്തജ്ജനം. ഇതു ദിശയാബന്ധം ല്ലോ. കിടംബാർ ആരാഖ്യാടെയായാലും ഭേദമുണ്ടാ?

കമാരൻ—ഇന്നാലെയും. ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു. ഏപ്പാറിവസവും. ഇങ്ങിനെതന്നെന്ന അവക്കു പതിംബിട്ടും ഉംജ്ജി പാൽക്കണ്ണത്തിയാണ്. എനിക്കു തരംരാമില്ല.

ബ്രാഹ്മാർ—എൻറ കടക്കും അവയാടെ പാൽക്കണ്ണത്തി

வேட்ட. நடுக்கிவிட பங்களென்றி உணர்க்கொயற்று கிடிக்காம்.

குங்கர்—அறது போல, எடுதிக்கிடப்பூரித வேளா..
தனிச்சூழ்நிலை என்ற உரக்கை குறியூ. அதுவுடைய! ராஜ்ஞா!
எடுதிக்கை என விழைக்கொ. தில்லாந் வழாதாயி. என
நீவிடா கிடக்கூ. எடுத்து வருவதில் தீ குறுந்து.
(கிடக்கொ)

ദ്രോജനർ—കയ്യും! ഇംഗ്ലൈൻ! എന്നെന്നു വേണ്ടും ഒരാളിൽ വാഴത്തും. കുമ്മിയേരും അന്നവസ്ത്രാലികൾക്കും മുട്ടുട്ടടാക്ക ചോറി രക്കിക്കുന്നതിനുംപോലും ഞാൻ അംഗ കുത്താങ്ങിത്തുന്നാലും. എന്നാൽ പാൽക്കുന്നതിലും മറ്റും ഇല്ലക്കിലും കുറച്ച് വെറും കുത്തിയെക്കിലും ഇംഗ്ലൈൻ കു കൊടുക്കുന്നതിനിവിടെ ഇല്ലതെന്നായിപ്പോഡല്ലോ.

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବ୍ତୀ:—ଭାରତାନ୍ତର କିମଂଦିର

കെളിപ്പിക്കാറിയില്ല കേരള മഴക്കി_

ଶ୍ରୀ କରିକୋଟୁମେ

നെല്ലില്ല യുളി, ജീരകം, കട്ടകി, തെ-

സൗംഖ്യം വൈളനിച്ചുണ്ടായും

ഇല്ലില്ലെന്നാൽ ഏതുവടക്കമില്ല തോന്ത്

യാഥായുന്നാളായേണ!

ചൊല്ലുന്നണ്ണരിളിക്കമില്ലിതവിജ-

കൈരെറ്റംനു ചെയ്യേണ്ട തോന്.

எாலனுபிவஸமாகிட்டு எதான் ஹவிடெ அந்தக்கல்லுக்கே ஹஸ் ஸைலிலெஸ்கே சென்ன கடங் செய்விதூ் யாபிதூ் கிட்ட னாதிரெக்கெள்ளுவனாளை் ஹஸ் உள்ளிக்கே மூன் யெரவு் குரேஸ் கெந்தக்கீழு் கூரோ யெரமெக்கிலு் யறக்கீலு் கு ரேஸ் சுதுவிரை் குசிக்கீழு் செய்துத். ஹஸ் எதான் பி பாரிமூன் குக் கிழுத்திழுமிலூ் ஸ்த்திக்காளை் ஹது நி ஸ்துயமாகி ஸக்ட் பராயான் வனாத். கடமாயல்லு் தி

ക്കയായാലും ദിവസംതോരം ചെന്നാൽ അല്ലരെക്കിലും ത ആശോ?

എണ്ണൻ—അതിലും. ഞാൻ ഭവതിയെ കരം യറ ആകയില്ലായിരുന്നു. ഈ ഉണ്ണിക്കേ ക്രതിപോലും കെട്ട കാംന്തിരിപുത്രതിനില്ലെന്നും വിഭാഗങ്ങളും നാജുടെ സ്ഥി തിരുത്തുന്ന വിചാരിച്ചു വ്യസനങ്കൊണ്ടു ഞാൻ ധരണത താന്ന്. ഇതിനെ വന്നത് എന്നുറ കരംകൊണ്ടു ശാന്നായിരിക്കും ഭവതിയുടെ വിചാരം. അങ്ങും വെര തെയ്യാണ്. ഭവതി പരഞ്ഞാതുപോലെതന്നു, കുമായി കും മരം ഞാനും നിപുണതിയുള്ളിട്ടുതോളിമൊക്കെ ഏലും വരേംടും ധലപ്പാവയ്ക്കും വാങ്ങുക കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി കൂം കൂച്ചിത്യും കൂട്ടാതെ ചെന്ന ചോദിത്യും വഘുവയും വള്ളതും തങ്കുമോ? അന്തുകെണ്ണാണ് ഞാനെന്നും പോകു തെ മടിച്ചിരിക്കുന്നത്. അല്ലെന്നെ ഇവിടെ ഒന്നും വെ ശാന്നെന്നു ഭവതിയെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കൊണ്ടുമെന്നാം ഈ ഉണ്ണി യെ പട്ടിണിക്കിട്ടു കഞ്ഞപ്പേട്ടുത്തണ്ണുമെന്നും വിചാരി റിച്ചിട്ടും. സാംഖ്യാപോലെ ക്ഷേണം കഴിക്കാണ്ടിട്ടും എനിക്കും വള്ളരേ കുറിഞ്ഞാണ്. പിന്നെ.

പ്രാണത്വമന്ന് പ്രിയതമേ! വരയുന്നരിപ്പു—
ഈരുതകിലും തുണ നമ്മകിഹി ചെയ്യുവിനായി
വസ്യുക്കളിലും, ബലിയാം സവിത്രിലും, പാര—
മന്യത്പരമര മന്യുന്നും ശിശ്യനിക്കും. ۴۰

കനത്താഡിപ്പുമ്പാം സപതനും

മനസ്സു ദക്ഷിണലുടൻ മുത്രുണ്ണാം

തനിച്ചു ശിശ്യനും തരമോടു നില്ലും

ധനജ്ഞയാന്ത്രും തുണയിലും വേരേ. ۴۱

നമ്മക്ക് അരംബിരു, ഒരു ഇത്തസ്മാനവുമിലും, ശിശ്യനമിലും.
പിന്നെ ഞാനെന്നാണ് വേണ്ടേ?

ബ്രഹ്മണ്ഡീ—അവിടുതയെ യോഗ്യതയുടെ സ്ഥിതിക്കു വസ്തുക്കളിൽ സബികളിൽ ശിശ്വരാജം ക്രക്കു ഉണ്ടോ വാം. പക്ഷേ ഇവിടെ ഇങ്ങനൊൽ കൗം ഉണ്ടോവുകയും കൂ. ഇവിടെ താമസിച്ചും ആക്ഷം വെള്ളമാനം കംണക്ക് അമില്ല.

മുരിന വില്പാധനമുള്ളവക്ക്

മരിള്ള ദിക്കിൽ വെള്ളം യാണോം

മെറരം സ്വദേശത്തു നാമ്പി, തന്റെ

മുരിള്ളുമുള്ളജ്ഞാന ഗന്ധമില്ല.

എ

അവിടുന്നു ഈ ദിക്ക് വിട്ടിരിഞ്ഞിയാൽ ആരംഭം വെള്ളമാ നിക്കാതത്തോട് എവിടെ തുന്നാലും അവിടുതയെ ഏല്ലാം വരും വെള്ളമാനിക്കും. എത്തു വില്പജ്ഞാബം അവിടുതേക്കു കുറവുള്ളതോ? ഒക്കെ രാജഭൂതവായിട്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നതിനും വേണ്ടുന്ന പരിപ്പും യോഗ്യതയും അവിടജ്ഞാബം. അതു പാഠം വല്ലതും സിലിച്ചും പിനെ യുക്കി അരിപ്പും വും അനുഭവിക്കേണ്ടിവരികയുമില്ല.

ദ്രോഗർ—ഈതൊക്കെ വേതിയുടെ ഭാംഗംഹമാണ്. “യന്ത്രായംാതി ഹി മനഃംഗ്രവിദ്വാന്മുഖത്തുവ യാന്ത്രംപ ദേ” എന്നല്ല പ്രമാണം?

ബ്രഹ്മണ്ഡീ—എന്നതല്ലോ പ്രമാണം ദാശാംല്ലോ ക്കു കാഞ്ഞും തൊന്തു തുമ്പും ശയിട്ടി പാശാം. അവിടുന്നു ഈ ദിക്ക് വിട്ടു കൊം സഞ്ചരിക്കാമെങ്കിൽ നമ്മുടെ ഈ ദാരിപ്പും തീരാനുള്ള വക കിട്ടും നിയും. അവിടേക്കുജ്ഞി യോഗ്യതയുടെ വിവ അവിടേക്കാണ്തുത്തുട. ആനുയുടെ വെലം എത്രാശ്വരാനും ആന്തജ്ഞാബിശ്വാസും? അവിടുതയെ യോഗ്യത അവിഞ്ഞുതാൽ ആരംഭം, എന്നതാണ്, തരം തന്ത്തോ?

ദ്രോഗർ—ആടുടക്ക, തൊന്തനിനു വിരോധം പറയുന്നില്ല. ആശാഗ്രഹം, കൂടി തീണ്ടുവാച്ചുണ്ടാം. തൊന്തു ഇന്ന

തിക്കിവേക്ക പോക്കണമെന്ന വേദി പറഞ്ഞും ഒരു ദി ക്കിവേക്ക പോയേങ്ങം; സംശയമില്ല.

പ്രധാനമണ്ണാസ്ത്രി— ഇന്നലിക്കിവേക്ക പോക്കണമെന്ന കൂടി ഞാൻ പറയണം അല്ലോ?

ദ്രോണർ— അരതു യേണം. അല്ലെങ്കിൽ പിന്ന ഒരു ദേഹം പോക്കിട്ടും തെററിപ്പുംയതെന്നു പറയായിട്ടുണ്ട്.

പ്രധാനമണ്ണാസ്ത്രി— എന്നാൽ അരതും ഞാൻ പറയാം.

പാരമ്പര്യവക്ഷിതിപാലവബാലസഹിതം

പണ്ണഞ്ച വിള്ളായനെ

വാഞ്ചാസംയുതമഗിവേണ്ടുമെന്തിന്നു

ചാരത്തു പാത്തീലദ്ദേശാഃ?

അഭ്യുതനം ദ്രോനമാ റവകിമം—

രനം പരം തന്മാളിക്കി—

തന്മാരുഭ്യുമാ ദിവിചൈരും പ്രിയതയി—

നാംകംാന്വിഡാക്ഷനിതോ?

ദ്രോണർ— പിന്നേയോ? അതെന്നുകൊ കഴിഞ്ഞിട്ടു കൂടാം വളരെയായി. എക്കിലും ഇന്നലെ കഴിഞ്ഞതുപോലെ എനിക്കു തോന്നാം.

പ്രധാനമണ്ണാസ്ത്രി— പിന്ന,

ദേഹം രണ്ണനിതനിടില്ലമതുപെംഘത—

ആംബുചന്നുനുഡേരും

ഞ്ഞഹം വല്ലിച്ചു ജീവസ്ഥിതിയതു പരമ—

നോന്നതായു തീന്തില്ലോ?

ഉണം ചെല്ലുന്ന തോനം കുഠിവരസവിശയ

ചെല്ലുകിൽ കല്പനാമ—

ദ്രു മം വേണ്ടുന്നതെല്ലാം തന്മതിനിവിശ്വാസം—

കുഠിപ്പത് വേണ്ടിപ്പഠിപ്പംപാലും. മഹാ

ദ്രോണർ— എന്തോ, അതെന്നുകൊ കണ്ണംവരിയാം.

മുംഫസ്സു—അതിനെക്കണ്ണിച്ചും സംശയങ്ങളിൽ
അബ്യാഹാജന്നുതയും തിരുപ്പമേറി—
നാലുവിടം വുത! രീച്ച് വസിച്ചിട്ടുണ്ടാൽ
സമുംഖവാരികളിൽ മുന്പന്താൻ വസിക്ക—
മിശ്രമഃസ്സനട രീതു നീക്കുകിഴുപ്പിൾ

. ۲۷

ദ്രാണർ—എന്നോ, എങ്ങിനെയറിയാം, എങ്കിലും
ഈതാനു പരീക്ഷിച്ചു നോക്കേണ്ടതാണ്.

മുംഫസ്സു—വില്ലുഭ്രാസം ചെയ്യു ഇരുസനിധി
കിൽ ഇരുന്ന കംഡത്തര കമക്കളുംകൈ അവിട്ടുന്നതനോ
യാഥാല്ലോ എന്നോട് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. അക്കംഡത്തര
സ്ഥിതി വിചാരിച്ചാൽ ഇപ്പോൾ ഇവിട്ടും ഇരുപ്പിനെ ക
ഞ സംശയത്തിനുവകുംഘേണ്ടുനോ തോന്നനീല്ലോ?

ദ്രാണർ—അതു ശത്രീയംണോ. അക്കംഡാലുതു വേതി
പറഞ്ഞതുപോലെ ദൈഖിളിടട എഹം രണ്ടാണൊക്കിലും മും
ഫസ്സ് കന്നായിട്ടുതനോയാണോ ഇരുന്നിട്ടുള്ളത്. അനു
ത്തര പരപ്പരമുള്ള സ്റ്റുച്യൂവിശപ്പേസ്റ്റുഡിനു സ്ഥിതിക്കും
ഇപ്പോഴത്തെ എന്നീറ കണ്ണുത അർജിത്തുന്ത അദ്ദേഹം
എന്നെങ്കിലും സഹായിക്കാതിരിക്കാനിടയില്ല. എന്നുമാ
അമല്ല, അനും അദ്ദേഹം “എന്നിക്കേ രാജുഭരണമാക്ക
ഉംഡി എന്നീറ ദ്രാണരെ നീരാനെന്നീറ പ്രധാനമന്ത്രി
യാക്കം” എന്ന പദ്ധതിപ്പോഴിം എന്നോട്ടുതനോ പറഞ്ഞിട്ടു
മണം.

മുംഫസ്സു—ഈ സ്ഥിതിക്കു ഉള്ളിസ്ഥാനവും മ
റക്കം തന്നില്ലെങ്കിലും നമ്മുടെ ഇം അരിപ്പ് ദാഖില്
തക്കവല്ലും വല്ലതും തരാതെയിരിക്കുമോ?

ദ്രാണർ—വല്ലതും തരാതെയിരിക്കാനിടയില്ല. എ
ങ്കിലും രംജംകുമാരങ്ങു സ്ഥിതിക്കും കന്നം വിശപ്പിക്കാം
നോ പാടില്ല.

കൊദ്ദുക്കേള്ളാൽ മുറഞ്ഞെല്ലം വാവരെമും

ജുതുക്കെല്ലം സ്ത്രീക്കെല്ലം

ജ്ഞംഭിച്ചുവള്ളുവരുംക്കെല്ലം വാദിക്കെല്ലം

ശാസ്ത്രം ധരിപ്പോർക്കെല്ലം

വഴുവരം റവതിന്റെയും സമമഹോ!

വിശ്വാസ്യരല്ലാങ്ങമെ—

നാഭേജാക്കി! ചിലപ്പോളായവർ ചതി—

ചീം ധരിച്ചിട്ടോം.

മന്ത്ര

പ്രാഥണസ്ത്രീ—എന്നാൽ ഇനി തൊന്തനാനം പറ
യുന്നില്ല. തൊനം കൈ സ്ത്രീയാബാല്പൂ; എന്നെങ്കിലും വിശ്വ
സിക്കാൻ പാടിപ്പുല്ലോ. തൊനീപ്പുറയുന്നതെല്ലാം അവി
ടുത്ത ചതിക്കാഡാണ് അപ്പേ? നന്നായി.

ദ്രോഖർ—വെള്ളി ഇന്തിരാധാജോ മനസ്സിലാക്കി
യത്? കല്പ നികഷ്ടയായി. പ്രായേണ ഇന്തിരാധാജോന
പ്പാതെ ഭവതി വിശ്വാസ്യയപ്പേന തൊൻ പാത്തില്ല.
അഞ്ചിനെ എന്നിക്കൊരിക്കലും തോനന്നനുമില്ല.

പ്രാഥണസ്ത്രീ—എന്നാൽ ഇതുവ്വീര സ്ത്രീഹവും
വിശ്വാസവുമായിരിക്കുന്ന ഏ പാഞ്ചാലരാജാവിനെ കാ
ണാൻ പോകബാമെന്ന തൊൻ പറഞ്ഞതിൽ ഇതുവ്വൈ
ക്കൈ തക്കം പ്രഭയുന്നതെന്നാണോ?

ദ്രോഖർ—അതിനെ തക്കമൊന്നമില്ല. പോകാമെ
നു തൊൻ സമ്മതിച്ച പറഞ്ഞില്ലോ? അവിടെചെച്ചുന്നാൽ
ഭവതി പാത്തതതുപോലെജുള്ള ഫലപ്രാപ്തിയിണ്ടാക്കുമോ
വ്യന്തം മാത്രമേ എന്നിക്കു സംശയമുള്ളൂ.

പ്രാഥണസ്ത്രീ—തൊൻ പാത്തതതുപോലെ കന്നം
തന്നില്ലുകൂലും അവിടെചെച്ചുന്നാൽ കന്നം തരാതെ പറ
ഞ്ഞയല്ലോ?

ദ്രോണർ—അരങ്ങിനെ ചെയ്യുമെന്ന ദർശനമനിപ്പി. എന്നേക്കിലും കുച്ച വല്ലതും തങ്കും. അമധവാ പേരി പാതെതുപോലെ സിംഗിച്ച എന്നും വരുത്തെന്നില്ല. അതാക്കെ ഇംഗ്ലേഷ്‌വിധിപോലെ ഇരിക്കും.

ബ്രഹ്മണ്ണീ—കന്നമില്ലുക്കിലും ഒരു പത്രം വിനെ കയക്കിലും ഭാനമായിട്ട് അദ്ദേഹം തരാതിഡിക്കയില്ലെന്ന് എനിക്കേ നിയുയയമുണ്ട്. എന്നാലും നമ്മക്കു വലിയ കാൽ മായില്ലോ? ഈ ഉള്ളിയടങ്ക അവലാറി തീക്കാമപ്പോ. പി എന്ന നാലുദിവസത്തെ ഉപജീവനത്തിനുള്ള വകുട്ടിക്കി ട്രിയക്കിൽ അതും ഭാവ്യം. നേരുക്കാനമില്ലാത്തയെല്ലു ഈ കിക്കന്നത്?

ദ്രോണർ—അതെ, ഏന്നാൽ ഇതുവുമൊക്കെ അതു ഗ്രഹിച്ചാൽ മതി. എന്നാൽ പിനെ ഇപ്പോൾ നിമി തും വ്യംഗനിക്കേണ്ടിവരികയില്ല. അതുംതന്നെ വളരെ നയാക്കേ അതു ഗ്രഹിക്കുന്നവരാണ് കടക്കം അഥവാഭംഗ തോട്ടുട്ടി മനസ്സാപപ്രേക്ഷന്ത്.

ബ്രഹ്മണ്ണീ—എനിക്ക് അത്യാഗ്രഹമൊന്നമില്ല. നിങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ദ്രോണരുത്തിനേൻ്റെയും ഇവിടുത്തെ യോഗ്യതയുടേയും വാദ്യാലമഹാരാജാവിനേൻ്റെ ദ്രവ്യപുണ്ണിയുടെയും സ്ഥിതിക്ക് അരങ്ങിനെയൊക്കെ വരാമണ്ണും എന്ന വിചാരിച്ച പരിഞ്ഞു എന്നെന്നുള്ളൂ. വളരെ മുതലെടുപ്പുള്ള അ രാജുത്തിനേൻ്റെ അധിവത്തിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന അ ഭേദം വിചാരിച്ചാൽ നമ്മുടെ ഈ ദാരിദ്ര്യംഖിപം തീക്കുന്നതിനു പ്രയാസമുണ്ടോ?

ദ്രോണർ—അദ്ദേഹം മാത്രം വിചാരിച്ചാൽ പോരാ നാണ് എൻഡുക്കു തോന്നുന്നത്. ഇംഗ്ലേഷ്‌വിക്കുട്ടി വിചാരിക്കണം. ഇംഗ്ലേഷ്‌വിക്കാരജ്ഞാനായാൽ വാദ്യാലമരാജാവും ദാരിദ്ര്യം അഭേദപ്പും തീന് പരമാരാഘമായി ഇരിക്കാൻം സംഗതിയാക്കാം.

പ്രായമണ്ണുമീ— അതുകൊണ്ട് പാഞ്ചാലരാജാവി എന്ന കാണ്ണാൻ പോകേണ്ണെന്നുണ്ടോ വിച്ചാരിക്കേന്നത്?

ദ്രോണർ— ഒറ്റുകി അതല്ല. വാസുവം ഇങ്ങിനെയു പണ്ണുന്ന പാശ്രത എറുന്നുണ്ടെങ്കിൽ. എത്തായാലും പാഞ്ചാലരാജാവിനെന്ന കന്ന പോയി കാണ്ണാമെന്നാതെന്നുയാണ്. എറു എൻ്റെ വിച്ചാരഭ്യം.

പ്രായമണ്ണുമീ— എന്നാൽ എറുപ്പുഴാണ് യാതുകൾ.

ദ്രോണർ— നാജൈതതനെ; എറുതിനു താമസിക്കുന്നു? വെള്ളപ്പും കാലത്തെത്ത അങ്ങനോടയമാക്കേണ്ടി പുറപ്പെട്ടുക്കാം.

പ്രായമണ്ണുമീ— പോയാൽ അധികം താമസിക്കുത്. കഷ്ടപ്പാടുകൊണ്ട് ഞാനിങ്ങിനൊരുവയ്ക്കു പാശ്രത എറുന്നുണ്ടെങ്കിൽ. എറുന്നു മുഖാനുമുന്നു പിരിഞ്ഞു അരര നാഴികയിരിക്കുന്ന് ഞാൻ ഒക്കുല്ലു. അതുകൂടി കാംവേ സം. പിന്നെ ഉണ്ണിയും അംഗിനെതന്നെ. അവിടുത്തെ കു ദിവസം ഇവിടെ കണ്ണില്ലെങ്കിൽ അവൻ മുണ്ണൻ കളയാൻ തുടങ്ങം. പക്കലിഡാക്കു കളിയായിട്ട് കഴിയും. നെരം വെകിയാൽ പിന്നെ അവന് അച്ചുവെളിന്ന കു ശരണാടുണ്ടെങ്കിൽ. ചില ദിവസം അവിടുന്ന വല്ലിക്കിലും ചൗയിട്ട് വരാൻ സന്ധ്യ കഴിഞ്ഞുവോഡയകിൽ വന്ന കാണന്നതുവരെ “അച്ചുവെട്ടേയി അമേ!” എന്ന ചോദിച്ചുംകാണും എറുന്നപ്പെട്ടതുന്ന പാട കുഞ്ചുന്ന മുപ്പ്. അവൻ എറുന്നുക്കുറഞ്ഞാൽ എറുതു ദിവസം വേണ്ട മെക്കിലും താമസിച്ചോളും. അച്ചുവെന്ന കാണുബാലു കു രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ അവൻ ഒക്കുല്ലു. അച്ചുവെന്നുള്ളടക്കിടക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നുണ്ടെന്നു ഉണ്ണിക്കും ഉറക്കവുമുണ്ടു. എറുവിക്കും അംഗിനൊതന്നെ.

“ദ്രോജനർ—പ്രീതിക്കണ്ണതാക്കൈ കാമ്പംജുണ്ട്. എന്നി
ങ്ങൾ ദിനങ്ങളെ കാണാതെ ഒരു ദിവസം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന കാ
ഞ്ഞം പ്രധാസമാണ്. അങ്ങിനെ ചിലദിവസം വേണ്ടിവ
നാൽ തു ദിവസം ഒരു ഷുഗം പോലെയാണ്” പ്രീതിക്ക
തോന്നുന്നത് പ്രുന്നർ ഉണ്ടിയും പ്രിയതമയും അടക്കാലി
ല്ലേക്കിൽ പ്രീതിക്കം ഉറക്കം വുജ്ഞംതന്നെ. അംബാനെയാ
ണ് പതിവും അതുകൊണ്ട് ഞാൻ കഴിയുന്നതും വേഗ
ത്തിൽ വരും. രണ്ട് ദിവസതിലായികും താമസിക്കുന്നി
ല്ല. എന്നാൽ ഞാനെന്നു പുറത്തിാക്കിവരുടെ. നേരം
വൈകിത്തുടക്കി. ഞാൻ ലാഡലപ്പോയാൽ റിഹിച്ചുവരു
ന്നതുവരെ ഇവിടെ അമോവുതി കഴിച്ചുന്നതിനു വല്ല
അം കാർഡിന്റെ വേഗമല്ലോ പോകാൻ. പ്രുന്നമാറുവുമല്ല,
ഇന്നുകിട്ടും അതാഴും വല്ലതും സാമാന്യപോലെ കഴി
ചുണ്ടുകിട്ടുവെള്ളപ്പോൾക്കും ദക്ഷാനും ഞാൻ നേര
ജ്ഞേം. എൻ്റിക്ക് ഇപ്പോൾതന്നെന്ന വളരെ ഒരീബാമായി
രിക്കുന്നു.

മുാദണ്ണു—കുറിഞ്ഞു വരുത്താൻ അത്തത്മാ
ബാഡി പ്രുതു. ദിവസമാണി സാമാന്യപോലെ ഭക്ഷണം
കഴിച്ചിട്ടും കഴും! നമ്മുടെ വിധി (കമാർദ്ദന നോക്കിട്ടും)
അയ്യോ! ഉണ്ടി കരഞ്ഞു കരഞ്ഞു ഉണ്ണേപ്പോരുണ്ടും. പാ
വം! ഇവൻ്നർ അവരുടെ കാണംപോലുാണ്” പ്രു നീ ഒരു
ദയം പോകിയുന്നത്. (കരഞ്ഞു)

ദ്രോജനർ—(ഭാഷ്യപ്പിടിച്ചു കണ്ണുന്നും തടച്ചിട്ടും)
അപ്പേരും പ്രിയതമേ! ഭവതി ദയാളും തോട്ടുകൂടിയിരിക്കു.
ഇംഗ്രേക്കാജണ്ണമണ്ണേക്കിൽ രണ്ട് ദിവസതിനുകും നമ്മു
ടെ ഇടു കഴുതുക്കുള്ളാക്കുന്നും പരശാനന്മാകും. ഇം
ഉണ്ടി കേവലം ഭാസ്ത്രംനന്നും. അവനു ഭാരിത്രുദിവം ക
രിക്കുലും അനുവേദിക്കേണ്ടിവരിക്കലില്ലെ. മുന്നംവയസ്സും വ.

ഒര ജാതകവിശാൾ അവരും കരച്ചു ശ്രദ്ധപ്പെട്ടിരുന്നുണ്ട്. അതിലോറു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈനി ക്രക്ക് ഭാര്യമാണ്. അതിനാൽ നാളുത്തെ എൻ്റെ ധാതു നടക്കം ദ്രോ
യസ്തുരമായി ഭവിഷ്യമുണ്ട് ഭവതി പുണ്ണമായി വിശ്വ
സിച്ചേരു ഉണ്ണി ഉറവിത്തുടങ്ങിട്ട് കരച്ചുനേരുമായി. ഞാൻ കണ്ണ്. ഉണ്ണാത്തിനാൽ അവൻ പിന്നുണ്ടം വഴക്കം
തുടങ്ങുമ്പോൾ എന്നു വിചാരിച്ചുണ്ട് ഞാൻ വിളിക്കാത്ത
തും. അതിനാൽ ഭവതി അവരുടെ ഉണ്ണത്താതെ എടുക്കു
ക്കാണും അകൂതുപോയി കിട്ടു. ഞാൻ പോയി, അത്
വൻ ഉണ്ണജന്മപ്പെട്ടും ഭാഷണത്തിന് എത്തുക്കില്ലോ
ക്കാണ്ടാവരാം.

ശ്രാംകണ്ണി—അംഗിരനയാവട്ട (ക്രാരനേയും
എടുക്കുകാണും പോയി)

ദ്രോഘനർ—ക്രാം! ഇംഗ്രേസ്!

അരിദു പ്രത്യോളമന്ത്രാ! ശിവ! ശിവ! വലുതാം
ശ്രിവമില്ലോക്കിലോനും

പാരിക്കും തന്നപ്രയത്നാലോക നന്നനിതോഴി—

പ്രാനമിന്നാവത്തല്ല

താരിക്കതനപീമണ്ണാളന്തിരവട്ടി ഭരിതം

തീന്തുടൻ കാതതിടാന്മാർ—

തനാരിക്ക ചിന്തിച്ച പാരം കുമഖാടിഹ കടം
ക്കിക്കണും സൗഖ്യമാവാൻ.

മൃ

(പ്രജ്ഞാവജം പോയി)

ര നാട് റ റ റ റ

(നന്നനും ശ്രാംകണ്ണിജം ക്രാരനും പ്രയതിക്കണും)

ക്രാരന്—അരമുഖ! അച്ചുന് രാജംവിനെ കാണാൻ
പോഡായാ?

മുംഗണ്ണീ—പോയി.

കമാരൻ—എപ്പോറി പോയി.

മുംഗണ്ണീ—വെള്ളപ്പാർക്കാലത്ത്.

കമാരൻ—അപ്പേൻ പോയപ്പോറി അംഗ എന്നു
വിളിക്കാംതത്തെനാണോ?

**മുംഗണ്ണീ—അപ്പേൻതന്നെ രണ്ടുനും മൂവ്
ചും നിന്നെ വിളിച്ചപ്പോ. നീ ഉണ്ടാണതിട്ടല്ലോ.**

കമാരൻ—അപ്പേൻ എന്നെന്ന കല്പകി വിളിച്ചോ?

മുംഗണ്ണീ—അതൊന്നുമില്ല, വിളിച്ചു.

കമാരൻ—അതാണോ തോൻ ഉണ്ടാത്തതോ ആട്ടു-
അപ്പേൻ എന്നു വരും?

**മുംഗണ്ണീ—മരാന്നാൽ വഞ്ചേമന്നാണോ പറ-
ഞ്ഞതോ.**

കമാരൻ—അപ്പേൻ പത്രവിനെ കൊണ്ടുവരുമോ?

**മുംഗണ്ണീ—കൊണ്ടുവരാമെന്നാണോ യാത്തെ
രിക്കന്നതോ.**

കമാരൻ—അപ്പേൻ എത്ര പത്രവിനെ കൊണ്ടു
വരും?

മുംഗണ്ണീ—കിട്ടുന്നതെങ്കെ കൊണ്ടുവരും.

കമാരൻ—പത്രവിനെ കൊണ്ടുവന്നാൽ വിന്നെ എ-
നിക്കു ദിവസം താഴോ. വയരനിറച്ച വാങ്ങിക്കണ്ണതി ത-
രജോ.

മുംഗണ്ണീ—കാ ഫോ. കൊണ്ടുവന്നാൽ തരാം.

കമാരൻ—ആട്ടു അപ്പേൻ ഇപ്പോൾ രാജാവിന്റെ
അടക്കങ്ങൽ എത്തിയായിരിക്കുമോ?

മുംഗണ്ണീ—അതില്ല, ഇന്നെന്തും.

കമാരൻ—ആട്ടു, എനിക്കു വിശ്വേഷാന്തരക്ഷി. നാഡി
ക്കു കളിക്കാൻ പോകാം. ഇനി കളിച്ചവനോ അവിവെ
ച്ചിട്ട് എപ്പോഴാണോ ഉണ്ടെന്നതോ?

മുഖംഞ്ചന്ത്രി—കഴിച്ചവന്ന റിന്റെ നാമങ്ങൾ
വും നമ്മുടാർധവും കഴിച്ചേപ്പാൽ ചോര തരാം. എന്നാൽ
പോരേറേ?

കമാരൻ—അതുമരി. എന്നാലും, പോകാം.

**മുഖംഞ്ചന്ത്രി—തന്ത്രി, പോകാം (രണ്ടുപേരും
പോയി)**

രണ്ടാമന പുസ്തകം

(അനുകം അസ്ഥാനഭാഗവശത്തിൽ സിംഹാസനാനുഭവം
ഭിട്ട് പുജ്യാഖരം ഉംബം അസനസ്ഥാനയിട്ട് ഒ
ഞ്ച മന്ത്രിമാരം പ്രശ്നവിഞ്ഞാം.)

രണ്ടാമ്—വിന്ന ദേവസപകാൽമ്മാർ?

കന്നാമന്ത്രി— അതും വേണ്ടതുപോലെ ശരിയാം നടക്കണ്ണാണ്.

ക്ഷേത്രത്രാദം നിവേദ്യാദിച്ഛമാരു കാവ്യം

കാവ്യം ചെറിയേന്നു

ശാസ്ത്രം യോലും വാദ്യം ജളിക്കുമരിക നട—

ക്ഷേത്രിതീ മന്നിലെല്ലും

സോത്രം ചെയ്യുന്നിതെല്ലാവഞ്ചമഹാമ! വേൽ—

കീർതിയെപ്പാർത്തലത്തിൽ

ശാത്രം ധനം ആനിച്ചു ക്ഷേത്രിവരവടിവാ—

ഈന്നതാൻ ധന്മാലേ!

രണ്ടാം മന്ത്രി— ധനാസ്ത്രം ഇന്തിരായായിരിക്കാം.
എക്കിലും,

ക്ഷേത്രം തൊരമിഹ പുഞ്ചകളേന്ന പേര്—

മാത്രം മുക്കമീയവാതെ നടന്നിട്ടും

ശാസ്ത്രം പുകാരമാരു വസ്ത്രവമിസ്സ പുഞ്ചം—

പാത്രം വിളിക്ക മുത്തായവയും തന്മെവ.

എന്നും. ഒരു ദേഹവിച്ഛിണി.

എ..

ര..

രാജാവ്—കേൾവി പലവിധത്തിലുമിരിക്കും. വാസുവദിയാതെ കനാം പായങ്കര്. പിന്നെ ഷോമപ്പരകളിൽ ഷോമങ്ങളുംബോക്കെ ശരിയായിത്തന്നെ നടക്കുന്ന ഗംഗാപ്രാ?

കനാം മന്ത്രി—എല്ലാം ശരിയായിത്തന്നെ നടക്കുന്ന.

ഈ 1 റാജുത്തമ്മ ഷോമപ്പരകളിലിയലും

ഷോമധൂമങ്ങൾ പൊങ്ങി

സപാരാജ്യതന്നിലെത്തിട്ടവിമിഷവരങ്ങം

കാന്തജ്ഞനിതിപ്പോൾ

സപാരാട്ടിൻ കണ്ണുനീരങ്ങിനെ പൊട്ടപൊട്ട

വീഴ്ന്നതീമന്നിട്ടത്തിൽ—

ഖാരാസപാതമെന്നായിമഹ ഇപതിമണ്ണോ!

മദരോത്തന ധീമൻ!

എ.

രണ്ടാം മന്ത്രി—ഈതു വാസുവംതനെന്നായിരിക്കും.

ഈപ്പോഴത്തെ ഷോമധൂമമോരാൻ കണ്ണിൽനിന്നു വെള്ളം ചുറപ്പേട്ടുക മാറുമ്പു ദേവേന്നുനീരു കണ്ണുകൾ പൊട്ടാ തത്തു ഭ്രഹ്മം. ഷോമദ്രവ്യങ്ങൾ അംപ്രകാരംഭിച്ചുവയ്യാ ശാല്പ്പാ.

ഷോമദ്രവ്യങ്ങളാകും മധുളിളകളീ—

പക്രവും വാലുമെള്ളിം

അനീമത്തും നീരു കരിന്തും സിതയെംട മലകം.

തേനൈയും തേനൈ തനെ

ധൂമം പൊങ്ങുന്നതിനായ ചികരിയുമുമിയും

തീഞ്ചിട്ടാന്തു വീത്രും

ഷോമം കൈകേടുമുന്നോ കമയിത്തിയുവാ—

നാർഷോ! പാരിട്ടതിൽ.

ഒ.

രാജാവ്—രാന്ന് നഞ്ചുടെ റാജുത്തേണ്ടുക്കിട്ടു ദിവിക്കാനായിട്ടുതന്നെ വന്നിരിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഇതോക്കെ വാസുവംതനെന്നായോ?

രണ്ടാം മന്ത്രി—എണ്ണോ. എൻസം കേൾവി ഞാൻ
റഷിച്ച് എന്നായെഴുത്ത്. തിക്കമന്ത്രിലെ രാജുദരണാത്ത
ശബ്ദിച്ചു ദ്രാവിക്കേണാവേനാളു വിചാരം എൻസിക്കാട്ടം
നേരിപ്പ്. എന്നാൽ, തിക്കമന്ത്രിലെ ചോരതിന്നും
വർ അവരവരുടെ പ്രവൃത്തി ശരിയായി ചെയ്യാതെ അര
കുമായി എപ്പോം കട്ടതിന്ന ഭട്ടിക്കേനാതായി അറിഞ്ഞാൽ
അമാവസ്യാം ഇവിടെ അറിയിക്കാതെയിരുന്നാൽ ഞാൻ
അവരെപ്പോലെ ഒരു സ്ഥാമിദ്രാവിയായിപ്പോകമല്ലോ
എന്നവിചാരിച്ചു് അറിയിക്കുന്നതാണ്.

രാജാവ്—നുത്തേട്ട്, പിന്നെ, വഴിയുട്ടുകൾ.

കന്നാം മന്ത്രി—അരത്തും വാസ്തവത്തിൽ എപ്പോം ശരി
യായി നടക്കുന്നണ്ട്

ദ്രാവിക്കൾ സുധതന്റെ മാധ്യരിയത—

പ്ലാതിപ്പ് ധാതൊനാമ്!

ഭവിൽഷ്യസജുക്തമായും പലടവും

ഭട്ടാതെയുട്ടണ്ണേ!

ദ്വാരാരിതു നിത്യമോത്തു കൊന്തിയുമാ—

തതിക്കിക്കഴുങ്ങിഡിഡരാ—

ദ്വാരപത്രതിനു വാഞ്ഛു പുണ്ട് സതതം

പാശ്ചന്ന ഭോജ്യപ്പിടം.

രം

രണ്ടാം മന്ത്രി—ഈ രാജുത്തെ ഉട്ടിലുണ്ട് ഉപജി.
വിശ്വനാവരായ ധരാദേവജാർ സപ്രീതത്തിലെ, ദേവതു
തതിനു വാഞ്ഛു പുണ്ട് സതതം പാശ്ചന്ന” എന്നും താമ
സിയാതെ അരതു സിലുക്കുമെന്നമാണ് എൻസം
കുറിവി.

രാജവേ—(കന്നാം മന്ത്രിയോട്) ഈ വിസ്തീ വസ്തു
ആം ചുലവുട്ടേ. അരഹതാന്നം വക്കവേക്കേണ്ട. താൻകു
ഞ്ഞാം പാണേതാഴെ. വിദ്രൂദ്ധാസത്തിന്റെ സ്ഥിതി എന്നു
പ്രകാരമിരിക്കുന്നു?

കനാം മരു—ഞാൻ അറിയിക്കുന്നതെല്ലാം വാസ്തു
വമാണ്. പിന്നെ ആരേകിലും എന്നേകിലും പു-
ഡിനത്തോട്.

അംഗ്രീഖാത്തിച്ചും ദോഹിയവനിയിലബാം

പാംശാലാക്കദംബും

സഹൃദയാ തീര്ത്ത വിള്ളാധനമിഹ ജനര-

ജ്ഞൈകിട്ടുന്നാഞ്ഞുലം

വന്പിച്ചോരജ്ഞദാവാദിയതിമിരമഹോ!

നീകിലി വിജ്ഞാനദീപം

സമ്പൂർണ്ണാനദമേകനിതു പരമകരേ

പംക്ഷിലേവക്ക് മിപ്പോദി.

ന്യ-

രണ്ടാം മരു—ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞ ഈ കര കാഴ്ച-
വാസ്തുവഹാജനനം ഞാൻ സമ്മതിക്കാം.

വിള്ളാഹാരം പാരഞ്ഞാക്കിയേറം

ചുള്ളാകാരൻ തന്പരാനിനുമോടെ

വിള്ളാള്ളാസം ഹനി! ചെള്ളിക്കുളുലം

വിള്ളാള്ളരാം വുഡി താനിഖുരായാം.

എ

നാരികുഭം ക്രമഫകാന് വിള്ളയീട്

പുരിലുള്ളവിധമെങ്ങുമീപ്പുഹോ!

സുകിമുഹിമിംണിയായ ഫേരം—

താരിലുള്ള കുപക്കാണടിത്താഞ്ഞയം.

പ്ര

കനാം മരു—ഹേ! ഇതും വ്യാജകരമാജനനം പറ-
ഡായിൽനനിപ്പേ?

രണ്ടാം മരു—ഇപ്പാത്തത് ഉണ്ടാക്കിപ്പുറകയും ഉള്ള-
ന്ത് ഇപ്പോൾ പറകയും മുനിക്ക പരിവില്ല. ഇത് ഉള്ള
തായതുകൊണ്ട് ഞാൻ സഹായിച്ചു. അപ്പാത്ത പെരുവത-
രം പ്രവന്നതിചെല്ലാന് എന്നിക്കേ മുഖാസമാണ്. അനു ഒ-
പ്പ മരുന്തിരുതു ലഘുജീവമല്ല.

കൊരാകിട്ടു നിജപ്രവർക്കളും
കാന്തപിൽ തന്ന മനമതികൽ മാച്ചു വെച്ചു
ഭാരം മുഴുവൻ കമിപ്പോകു മഞ്ഞി പേ—
നാഡാജ വൈരിവരനാജതിനില്ല വാദം. ന്
കനാം മഞ്ഞി—എടട്ട്, എന്നാലേന്ന തിങ്ങനല്ലെന്നും
ഒരു ക്ഷേരുവയി വിചാരിപ്പോളി. പ്രീനാലും വൈര
തെ ദോഷാദാപണം ചെറ്റുന്ന് എനിക്കേ പ്രയാസ
മാണ്.

രാജാവ്—നിങ്ങൾ തന്മിൽ വൈരതെ വാദിക്കേണ്ട
നു താൻ പാണ്ടിപ്പു? അതുകൂടിപ്പിനെ വ്യക്തമാക്കു
പുറത്തുകൊണ്ടിരിക്കും. അതായാളിലെ സ്വഭാവമാണ്.
അതെന്നാം ഒരു കാഞ്ചമായി വിചാരിക്കാനില്ല. താൻ ചു
രേണ്ടാളി. ഈപ്പോൾ നമ്മുടെ പ്രജകളുടെ യോഗങ്ങൾ
നും എത്തുവിധമിരിക്കുന്നു? അതു കേൾക്കുട്ട്.

കനാം മഞ്ഞി—അതിനെക്കുറിച്ചും സംശയിക്കാനോ
നാമില്ല.

ആമെന്തിട്ടും ഭവാന്തന്നും ഭരണമന്ത്രവാദാള

കൈല്ലുചും തപൽപ്പരജ്ജുലം

ക്ഷുമതേതാബാത്തു നിത്യം കുതിയതിലയിക്കുക.

മുതെതാട്ടും പാഞ്ചിട്ടുന്നു

സാക്കമ്പും പാരമേരും സ്വദയനിഹി ഭവാന്നു

കാതത്വേഹാ! പാത്തിട്ടുനോ—

ഈമന്ത്രംതുല്യശേഷാഃ മതിവിലസിട്ടകിരം

ശ്രീനൃക്ഷിപ്പാനുവലാനം.

എ

ഒണ്ടാം മഞ്ഞി—തിങ്ങനല്ലെന്നും ഭാഗ്യംകൂടാണ് ഈ
പ്പോൾ ഇന്നങ്ങൾക്കുകു ക്ഷുമമാണെന്നുള്ളതും എക്കും
ഈ വാസ്തവംതന്നെന്നയാണ്. എങ്കിലും,

സംശാജദ്ധൂഹസ്ഥരായോക്കുംപോം

കൈക്കാജാത്തിൽ കാംക്ഷ വല്പിക്കുംഡാം

ଶୁଣାଲତାକୀଟିଲୁହେବୁକୁ ପାଞ୍ଚା—

ଲକ୍ଷ୍ମୀତିର ଦୁଃଖବେଳେକାରଦୁଃଖିତି— ମହ

ଏହିନୀତି ଯାମ୍ବୁଵାବସମ୍ମାନ ଅର୍ଥିତିକାରିରିପ୍ରାଣବିର୍ଯ୍ୟ
ତିରିପ୍ରିୟ—

ରାଜ୍ୟାବ୍ଦୀ—ଅନ୍ତର୍କାଳ, ନାମ୍ବାଦ ରାଜ୍ୟରେ ଧରଲେବନ୍ଦୁ
ନୂହିବାକାଲଙ୍କାରିଲେବାରୀ ହୈପ୍ରାଣ ଶୁଭତବଳା କାହୋଦି

କାହାର ମାତ୍ରି—ଆତିରେକଣାକିମ୍ବା ସଂଶୟିକାରୀ
ଛି. କିମ୍ବା ହୁବିଟିରେ ଅର୍ଥାତିରିଜନେବି ରାଜ୍ୟର ରହିବି
ଅବକାଶିକାରୀବେବୁ—

ଅରକାଲଶୁଭ୍ରତିପିରକ୍ତିରୁହିଲେବାରଦିନେ—

ଶୁଭକାରିଲେ ଧରଲେବନ୍ଦୁକହିତିରୁହାଯା—

ବକଳାଗାନ୍ଧୀର ପିରିକଣ୍ଠୁରୁ ସମ୍ମାନ—

ସର୍ବକାରମୋକ୍ଷିମ ତକଣ ଜଗନ୍ନାଥରୁହୁ— ମହ

ରଣଭାବ ମାତ୍ରି—ହୁଏ ପାଶବୁତିର କଣ ପାତି ବା
ନ୍ଦ୍ରବନ୍ଦାଶାନ ତାର ସମ୍ମାନ—

କଣ୍ଠେତପରାନ୍ତ କଣେକିମୁହଁ ପୁତ୍ରତା—

ମନ୍ଦରୁତ୍ତର ଶୁଣ୍ଡିକଣ୍ଠାନ୍ତ

କଣେନ୍ଦ୍ରିକରିତମର୍ମଦ୍ୟମୋ! ପୁରୁଷ—

ନେମିକଣ ପରକେପୁରି—

ପଣ୍ଡତେତିଲିପିରକ୍ତିରୁ କରି—

କାଲତତିର ଶୁଭ୍ରତି—

ନେବାକୀମ୍ପତିବାଯିଟି— ଧରଲେବନ୍ଦୁ—

ପୁରୁଷମିଲୁଗୁରିଯିନ୍ତ—

ମହ

ସମ୍ମାନୀକାରମିଲୁଗାବରିପ୍ରକାର—

ଗ୍ରହାନୀ ପୀଯକହିମୋ! ବୁଦ୍ଧ! ଚେତ୍ୟକେବାନାର୍ଥ

ନିର୍ମାଣମିଲ୍ଲିତି ନିର୍ମାଣ ଜଗନ୍ନାଥରୁହୁ—

ଶୁଭ୍ୟାରଦୁଃଖବେମାନରାନ୍ତ କରମେକିଟାନ୍—

ମହ

ରାଜ୍ୟାବ୍ଦୀ—ଅନ୍ତର୍କାଳ, ପିରାନ୍ତ ଚେତ୍ୟବେଣୀରେଣିରି

ଅନ୍ତର୍କାଳ—

കനാം മത്രി—

രണ്ടില്ല പക്ഷമവിടപ്പുന്താമത്രം എന്ന്
പണ്ണേള്ളതിൽപ്പുക്കതിയേ ചെലവുള്ളിതീപ്പോൾ
ഉണ്ടാം ധനം മുഴവനം രൂവരന്ന വാരി—
ക്കണ്ണോക്ക് റാറ്റിന്തുപോലിതുകാലങ്ങളോടും ഫറ
രണ്ടാം മത്രി—ഇപ്പും മനസ്സും വിശദമാണെന്ന് അക്കം കൈ
കാത്തുപോലും കൊട്ടക്കണക്ക് ഇക്കാലത്തും പതിവിപ്പു.

രാജാവ്—നാം ഒണ്ടവക്കാക്കു വെരുതെ ധനം
വാരിക്കൊട്ടക്കണക്ക് പതിവിപ്പു. അങ്ങിനെ ധനം കൊട്ട
ത്തിട്ടുള്ള യണ്ണും ശ്രേണിയും ബഹുമാനവും കനം റാച്ചി
ക്കാവയ്ക്കുമ്പു.

ഉംനാംവരാതെ ഡനാമണ്ണിനെ രോട്ടിഡേണം

ഭാനങ്ങൾ ചെയ്യുന്നിധി പാതുമാഖുവേണം

മാനത്തിനായും വിതരണം ബഹുക്കഷ്ടമാണു

താഴെ വജ്ര ധനികളിൽ ബഹുമാനമെല്ലാം. ഫന്ന
എന്നാണും നമ്മുടെ അഭിപ്രായം. അതിനാൽ അപ്പെ
വന്നുമായി നാമാശ കാത്തുപോലും രൂക്ഷം കൊട്ടക്കണക്ക്
യില്ല.

കനാം മത്രി—അഞ്ചില്ലാണും വേണ്ടതും.

രണ്ടാം മത്രി—അരത്രയതെ, സംഗ്രഹിച്ചണ്ടാം? കൈ
നെക്കും മനസ്സും ദാതരാനാം കൊട്ടക്കണക്കും. പിന്നെ
മനസ്സും ദാതരാത പിടിച്ചുപറിച്ചും കാറിയാതെ മേഞ്ഞിച്ചും
കൊണ്ടുപോകുന്നതുവരുതുണ്ടെങ്കിൽ. ശേഷാദ്ധിക്കു ധന
മെല്ലാം ശേഖരിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പോകുന്നും
നമ്മുടെ രാജാവനവണ്ടിയിൽ കായടാനി കൊണ്ടുപോകണാം. അത്
പ്പുകിൽ കൈ ഭാണ്യമാലി കെട്ടി താണ്ടിന് വെച്ചു കൊ
ണ്ടുപോകാം. കുഴു! റൂപു ഇപ്പറേഷണാഡി

രാജാവ്—മതിയെടോ! അഡിനം പുലാനാരെയി
രിക്കാ.

രണ്ടാംമണ്ഡി—തിങ്കമെനി! ഇതു രണ്ടാംമാണ്: കൊച്ചുത്താൽ നശിച്ചീട്ടുമെന്നോത്ത് ഫുഞ്ചുൾ
കൊച്ചുക്കാതിരിക്കുന്നിതെന്നാൽ സമർപ്പിക്കു
കൊച്ചുക്കാതിരിക്കുന്നാൽ നശിച്ചീട്ടുമെന്നോ—
തെന്താച്ചുക്കംവിനാ മഹി! ചെയ്യുന്ന ഭാനം.   ട്ര

(കൈ ഹരിക്കാരൻ പ്രവേശിച്ചിട്ട്)

മഹാരാജാബു ജയിക്കട്ട. തിങ്കമനസ്സിലെ ഏണ്ണാനാ
ഡി കൈ പ്രാഹണന്ന് വന്ന ബഹിപ്രാരത്തിക്കൽ നി
ല്ലെന്ന്.

രാജാവ്—കാഞ്ചുമെന്നാണോ? എപ്പറ്റു പറഞ്ഞു?

ഹരിക്കാരൻ—കാഞ്ചുമെന്നം. പറഞ്ഞില്ല. തിങ്ക
നസ്സിലെ ഒന്ന് കാണോണ്ടുമെന്നം. അതിനായിട്ടാണു് വ
ന്നതെന്നം വിവരം തിങ്കമനസ്സിൽക്കേണ്ടുമെന്നം. നാഞ്ച
മെ പറഞ്ഞുമില്ല.

രാജാവ്—തന്ത്രട്ട്, ഇന്നോട്ട് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരു.

ഹരിക്കാരൻ—സ്വാമി (പോയി)

കന്നാം മണ്ഡി—കാഞ്ചുമെന്നാണെന്ന ചോദിക്കാൻ
ണോ? വല്ലതും കിട്ടണം; അരതുതന്നു കാഞ്ചു. ഇംഗ്ലീഷ്
കാരോളത്താൽ വന്ന പാറിച്ചുകൊണ്ട് പോയിരുട്ടായാണു്
മുൻകാലമ്പ്രാളിൽ ഭണ്യാരജുഞ്ജല്ലും ശ്രദ്ധപ്രായംാളിയി
ങ്ങന്ത്. വസ്തുവം വന്നു് “ഇന്ത്രനോടൊക്കും സ്വാമി
ചന്ത്രനോടൊക്കും ഭവാനു്” എന്നാക്കു സ്ഥിച്ചതുട
ണ്ടും. അരതുവാക്കു കേട്ട പ്രസാദിച്ച പണ്ടുള്ള രാജാജീ
മാർ സമ്പ്രസ്വം വാരി അവക്ഷേ കൊച്ചുക്കുഞ്ചും ചൊ
ഞ്ചും. അംഗീകാരയായിങ്ങനു ഇവിടുത്താപ്പുതിവു്

രണ്ടാംമണ്ഡി—അരതുവാക്കു കുഞ്ചുമാണു് അഞ്ചുപ്പും? മഹാ
രാജാക്കന്നാരാജാർ അംഗീകാരതനെന്നുണ്ടാണു് വേണ്ടാണു്.
സംരാധയിട്ടും,

അർത്ഥിപ്രജന്മളവനീംഗ്രഹംകാട്ടക്ക്—
വത്മിച്ചിട്ടുന്നതു കൊട്ടക്കണ്ണമാത്രമോം
അർത്ഥങ്ങൾ ഭാഗമതിനാണെന്തു ചെയ്യിട്ടാണ്ടാൻ
വുത്തും ധനം പറമനന്മതായേ ഡവിഷം. ഫെബ്രു
രിനാം മഞ്ഞി—അർദ്ദിനെ കൊട്ടത്തുട്ടുടന്തിയാണ്
വാണിജമുള്ളവർ മുജ്ജു ധാരാളം വന്നാൽ ചുംബം. അവ
കുറഞ്ഞു കൊട്ടക്കയെന്നാവെച്ചും കുട്ടക്കം ഇവിടെയെന്നു
നാം കാണുക്കില്ല.

രണ്ടാം മഞ്ഞി—കൊട്ടക്കണ്ണതുകൊണ്ട് ഒരു കാലം
ആരംഭിനെ വരികയില്ല. കൊട്ടക്കംഗ്രേഡാരം ധനം
വല്ലിക്കകയേയുള്ളൂ.

രാജാവ്—അതുടെ, അർത്താക്കു നാമക്കരിയാം. നാം
യുക്തംമോലെ ചെയ്യുകൊള്ളാം.

കന്നാം മഞ്ഞി—വസ്തുവജക്കെയും മുഖ്യത്തി കേട്ട ഒരു
ശ്രദ്ധയുള്ളതു തന്റെ മുതലെപ്പോം വാരിക്കൊട്ടക്കണ്ണതു ദി
സ്മീതമാണ്. അതുകൊണ്ടാണു വല്ലിക്കകയുമില്ല.

രാജാവ്—അർത്താക്കു നാമക്കരിയാമെന്ന പറഞ്ഞി
ഈ? അയാൾ ഇന്നോട്ടു വരട്ടു. കണ്ണോളി.

| (മരിക്കൂരനുടക്കി ഭ്രാംണം പ്രവേശിക്കുന്ന.)

ദ്രോണർ—മഹാരാജാവു സച്ചുംത്തുക്കുയേംനു വത്തി
ക്കട്ടു.

രാജാവ്—(വിചാരം) കാ എഡാ! ഇയ്യാളാണോ! ഇ
യുാൾ പണ്ടത്തെ കമ്പയോക്കുയോത്തു നാമെ വന്നു ക
ണ്ട വല്ലതും പാരിച്ചു കൊണ്ടുപോകാമെന്ന വിചാരിച്ചു
വന്നതായിരിക്കാം. എല്ലായാലും അളളിത്തുതായി ഒ
വിഫോണം. (മിണ്ണാത്തയിരിക്കുന്ന.)

ദ്രോണർ—അപ്പേയോ മഹാരാജാവേ! അവിട്ടും
എന്ന അവിഞ്ഞതിപ്പായിരിക്കുമോ?

രാജാവ്—(ഹരികൊരനോട്) അത്യാളേക്കാണ് അധികം സംസാരിപ്പിക്കാതെ എന്തിനു വന്ന എന്ന ചോദിക്കണം.

ഹരികാരൻ—കല്പിച്ചതു കേട്ടിപ്പേ? എന്തിനു വന്ന?

ദ്രോണർ—ഞാൻ ഇവിടെ വന്നതു മഹാരാജാവി കൂടാ കാണാനാണ്.

രാജാവ്—എന്നാൽ കണ്ടിപ്പേ? ഇനി പോങ്കോ കൂൻ പറയു.

ഹരികാരൻ—കല്പിച്ചതു കേട്ടിപ്പേ? കാണാനാണെന്ന കീൽ കണ്ടുകഴിത്തെല്ലാ. ഇനിപ്പോകാം.

രണ്ടാം മന്ത്രി—ഈത്തീരെ കല്പിക്കണാലു കഴ്ത്തമാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു പ്രായമണാനാണെല്ലാ.

ദ്രോണർ—അപ്പുണ്ടോ മഹാരാജാവേ! അവിടെനേ നേ അറിഞ്ഞുവെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെ കല്പിക്കയില്ലായിരുന്നു.

രാജാവ്—അത്യാളയിട്ടു സംസാരിപ്പിക്കാതെ പോകാൻ പറയാൻ പറഞ്ഞിപ്പേ?

ഹരികാരൻ—ഇനി ഇവിടെ റിനു സംസാരിച്ചാൽ സമ്മാനം കിട്ടു. വേഗം പോങ്കോക്കു.

ദ്രോണർ—അപ്പുണ്ടോ മഹാരാജാവേ! ഞാൻ അവിടെത്തെ പഴയ ഇശ്വരായ ദ്രോണാദാശൻ എന്നുറ കാല തതിനെന്തു കോലം കണ്ടിട്ടു അവിടെനേനേ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കും.

രാജാവ്—ഉപദുവമായിത്തീർന്നെല്ലാ. ഈ അസം തതിനെ പിടിച്ച ചൂളു രജും ഇവിടെ നഞ്ഞാടു ചോഡി നേരനുവരാക്കിപ്പേ?

ദ്രോണർ—അപ്പുണ്ടോ മഹാരാജാവേ!

അനുയോ! വല്ലക്കണ്ണമിന്നിനെ ദോഷ്

അടം ലൈഡ്ജ് പിഡോ!

ചെളിച്ചീടുക്കതേപ്പ് ഞാനഗതിയാം

യാറ്റിസുരോത്തംസകം

ഇള്ളശ്രദ്ധാനന്ദ ചേന്നമോ! ഇരുമുഹേ

യാറ്റിശേ! പാതേതാങ്ങ് നാർ

പോയോ ഹന്തി! പാഞ്ചത്തെതാക്കയവിട്ട്-

നാഡിക്കാനുവിലോക്കുനിതോ? ഫന്ത്

ഹരിക്കാരൻ—ഇതൊരു നാശമായപ്പോ. മിണ്ണാതെ

പുരഞ്ചിത്വപ്പോകാൻ പാഞ്ചതിപ്പേ? ഇങ്ങനൊട്ട് നടക്ക.

(കൈക്കു പിടിച്ചു വലിക്കുന്ന)

നന്നാം മാറ്റി—ഞാൻ പാഞ്ചതിപ്പേ? ഇന്നിനെയുള്ള
വരെ അട്ടപ്പിക്കുന്നിടത്തോളം ഭോധമാണ്. വന്നപ്പോൾ
തന്നെ പോകാൻ പാഞ്ചതിനുംവെക്കിൽ ഈ ഉപദ്രവമി
ല്ലായിരുന്നു. ഇവിടെ വിളിപ്പിക്കുകതന്നെ വേണ്ടയായി
ആണ്.

ദ്രോണർ—അരല്ലയോ മഹാരാജാവേ!

കന്നിച്ചിട്ടം കുറുകമോട്ട് ദോഷ് നിതാനം

നന്തിച്ചു മാമ്പചരിക്കുക വേണ്ടതിപ്പോൾ

കന്നിച്ചു നാം ഇരുമുഹത്തിൽ വസിച്ചതോത്താൽ

നിന്നിച്ചിവണ്ണമരക്കുന്നതു കഴുമഗ്രേ! ഒ

രാജാവ്—ചരി! നാശമായപ്പോ. ഈ ശ്രാവനനയി

ട്ട് നിലവിളിപ്പിക്കാതെ പിടിച്ചു പുരുത്ത് കൊണ്ടുപോയി
തള്ളക്കയില്ലപ്പോ.

ദ്രോണർ—അരല്ലയോ മഹാരാജാവേ!

സ്ഥാനംകൊണ്ട് വലിപ്പമിപ്പോളിവിട്ട്

ജ്ഞത്രൂതമുണ്ടക്കില്ല.

ഞാനം കേവലമിന്ന നിന്തുതരന—

പ്പോത്താൽ ധരിത്രീസുരൻ

മാനിക്ഷന്തിനില്ല ചെറിയ മന—

ദ്രൂഗനായി വന്നീടില്ലം

നുനം നിന്തിവക്കലാൻിൽ കണ—

ക്ഷേസിന തെല്ലം വിഭോ!

രൂ

രണ്ടാം മന്ത്രി—അപ്പുഡോ തിരുമേനി! ഈ സാധു
ബ്രഹ്മണാനെ നിന്തിക്ഷന്താതു യക്കതമല്ല. വല്ലതും സപല്ലും
കൊട്ടത്തു പറഞ്ഞയുള്ളുണ്ടാം. ബ്രഹ്മണാനിനു വലിയ പാ
പമാണ്.

കനാം മന്ത്രി—ഈദിനെക്കൂട്ടിപ്പുറയാൻ ചിലക്കണ്ണാ
ഖിട്ടാണ് ഭരാറുഹി കിടന്നിതു കലശങ്കൂട്ടുക്കന്ത്.

രാജാവ്—(കോപത്രാട്ടക്കൂട്ടി) അരുവുടെ? നമ്മുടെ
ചോര തിന്നനാവരിൽ ചുണ്ണയുള്ളവരാജമിശ്രണായോ?

(രണ്ടു ദണ്ഡം പ്രവേശിക്കുന്ന)

ഭരം—തിരുമേനി! ഈതാ അടിയന്തരം.

രാജാവ്—ഈ അനാമമേരുതതിനെപ്പിടിച്ചു ഗോ
പുരത്തിന പുറത്തു കൊണ്ടുപോയി തള്ളിവിന്.

ദ്രോണർ—എന്നാലുാവട്ട; അതുകൂടി വേണ്ടതാണ്.

പിടിക്ഷമോ വന്നാൽ മത്സ്യനീ തൊന്ത്

തടക്കിവെന്നുപുനരൈക്കില്ലം തൊന്ത്

അടക്കിട്ടുന്നോ മമ വീഴ്മിപ്പോ—

ഛോട്ടക്കമോതാമിരിന്തതരം തൊന്ത്

രൂ

രാജാവ്—ചെറി! പിടിച്ചുതള്ളാനഘോ പറഞ്ഞതും;
നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ലുന്നോ?

(ഭരമാം ദ്രോണരുടെ കഴിഞ്ഞിൽ പിടിച്ചു തള്ളുന്ന)

രണ്ടാം മന്ത്രി—അരയും! തിരുമേനി! ഈദിനെ ചെ
യുക്കണ്ണതും. ഈതു കരിക്കലും ഇവിടേക്കു ചേന്ന് പ്രവു
ത്തിയല്ല. ഈവിടെ എന്നോതാ അപത്രത്തിരിക്കുന്നു. അ
പ്ലേക്കിൽ ഈ സുഖി തോന്നുകില്ല.

ദ്രോണർ—(കോപത്രാട്ടുടി) എന്ന! രാജകിലായ മ! നിന്നന തൊൻ എത്ര കാലത്രഞ്ഞിലും ഇതിന്റെ ഒചം അന്നവീപ്പിക്കാതെയിരിക്കില്ല. കാഞ്ഞയിരിക്കേട്ട.

ഭൂപ്രസ്തപ്തമുടയോൽ നിനക്കീ
വിപ്രനിന്ദയതിനള്ളു ഫലം തൊൻ
ക്ഷിപ്രമേവ തരമില്ല വിവാദം
മർപ്പണാഹമായിരാമിനി മേലിൽ.   ൨.2

(ഭേദം ദ്രോണരെ പിടിച്ച തജ്ജിക്കാണ്ട പോയി)

രാജാവ്—എന്നൊന്നും പാശ്രതില്ലോ? ഈ ഭരാഗ മികളിടെ ധാർഖി പ്രമാനം നാമുടെ അട്ടക്കാൻ പാരകി ദ്വി. കുടകം വിസ്യാന കിരച്ചു കോപാദം. ഉണ്ടായെന്ന ദേഹന്നു.

കന്നാം മന്ത്രി—കിരച്ചും, കോപം ധാരാളമണായി. അയാളിടെ ഭേദം മുഴുവനും കിട്ടകിട വിജ്ഞന്നതും ആ യാർ പള്ള കടക്കണാളുമൊക്കെങ്കിലേ? പക്ഷേ ആയാളിടെ കോപവും ശാപവുമൊന്നും ഇവിടെ പബ്ലിക്കേറ്റു നാശിപ്പിക്കുന്നതും അഡികും കൂപ്പിച്ചില്ല എന്നെങ്ങളിൽ.

രണ്ടാം മന്ത്രി—ആ മഹാബ്രഹ്മന്റെ കോപാദം. ശാപവുമൊന്നും പബ്ലിക്കേറ്റെ പോകമെന്ന തോന്നന്നില്ല. അദ്ദേഹം കരഗതിയാണെങ്കിലും ബ്രഹ്മണനാണെല്ലാ. തിരക്കന്നുകൊണ്ട പ്രവർത്തിച്ചുതു വലിയ സാഹസമായി ചേപ്പാൻി.

കന്നാം മന്ത്രി—ക്കു സാഹസവുമായില്ല; ഈ വക്കിൾക്കും ജലവാനം കൊടുക്കിരുത്.

രണ്ടാം മന്ത്രി—കന്നാം കൊടുക്കാൻ മനസ്സില്ലെങ്കിൽ കൊടുമേണ്ടെന്ന്. എക്കിലും നല്ല വാക്കു പാശ്രതയ്ക്കാമായിരിക്കുന്നു. അതിനു വലുതും മേതുംനോടും?

രാജാവ്—നല്ല വാക്കു പാശ്രതാലും മറ്റും പോകി

നാവകയല്ലിൽ. ഇവക്കണ്ണോട് ഇംഗ്ലീഷായല്ലാതെ നിവൃത്തിയില്ല. അല്ലോ ഒരു കാണിച്ചും അവർ കരി കലും കഴിച്ച പോരുകയില്ല.

രണ്ടാം മാറ്റി—അയ കാണിക്കുന്നോഡി കുറച്ച സ്ഥിതി ചൂണ്ട വസ്തുതും ഹൈന്ദവത്രയിരിക്കയില്ലെന്നാണ് അവ ക്കും ഭോന്നക. പിന്നെ അപസ്ഥാനത്തിന്റെ മട്ടിൽ കഴി ആ പോകാതെ പിന്നാലെ കൂട്ടം. കുട്ടിക്കണം പോകേണ്ണമെ കുണ്ഠം ഇംഗ്ലീഷതന്നെ വേണ്ടിച്ചുണ്ടം. തന്ത്രം നല്ല വാക്കു പറഞ്ഞു ബഹുമാനിച്ചിട്ടും കുട്ടിക്കണം നിസ്തിക്കുന്നതിൽ ഭേദം ഇതുതന്നെന്നുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു തിരക്കേന്നു പ്രവർത്തിച്ചു തോ കുട്ടം സാഹസ്രായിപ്പോയെന്നു് എന്നിക്കു ശോന്നനും സ്പി. നല്ല യുക്തമായി എന്നാണു് എന്നെന്നു അഭിപ്രായം. രണ്ടാം മാറ്റി—യുക്തമാണോ അഥവാ യുക്തമായോ എന്നു കൂച്ചു കഴിയുന്നോഡി നടക്കരിയാ.

രാജാവ്—എന്തിയുന്നു? തുരിയിക്കുന്നു?

രണ്ടാം മാറ്റി—ആ പ്രായഭാഗം ഇംഗ്ലീഷാദാം സഹിച്ചുകൊണ്ടു് അടങ്കിപ്പാക്കംമെന്നു തോന്നുന്നുണ്ട്. എ ഗതകിലും നാശമുണ്ടാക്കിത്തോക്കം.

കനാം മാറ്റി—കനാമില്ല, ആയാൾ വിചാരിച്ചാൽ ഇവിടെ എന്തു ചെയ്യാൻ കഴിച്ചും?

രണ്ടാം മാറ്റി—ആയാൾക്ക് കനാം ചെയ്യാൻ കഴി നെതിപ്പുകിലും വസ്തുതും ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നവർ വേണ്ട ഉണ്ടായി എന്നും വരാമണ്ണും. അവർ ഇദ്ദേഹത്തിനാവേ ഞാഡി വല്ലതും ചെയ്യുകിലോ?

രാജാവ്—ഈന്താണിനെ ആയാൾക്കുവേണ്ടി നമേം ഉ പദ്ധവിക്കാൻ ആരക്കിലും വരികയാണെങ്കിൽ ഇവിടെ തട്ടുതുകൊള്ളാം.

രണ്ടാം മാറ്റി—ക്കു സമയം തട്ടക്കാൻ നിവൃത്തിയി സ്ഥാപിതയും വന്നേക്കാം.

കനാം മത്രി—അതു പരാക്രമരാലിയാണിട്ട് ഭേദം സ്വയംത്തികരം ഇപ്പോൾ ആരാണാളുതോ? എസ്റ്റൈഡിലും കൊണ്ടും ബൈസ്റ്റൈഡുകൊണ്ടും ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ തിരക്കേ നിയേ ജയിക്കാൻ ആകുള്ളണ്ടു തോന്നാൻമില്ല.

രണ്ടാം മത്രി—എന്നോ, ഏക്കിനെന്ന നിയുതിക്കാം? അമവാ മനസ്സും പ്രിഖാജം ഇപ്പോൾ തന്നെയിരിക്കേണ്ട; ആ സാധുപ്പൂർബ്ബാശനെന്ന അക്രമമായി അവമാനിക്കുകയും ഉ പദ്ധവിക്കുകയും ചെയ്യുതിന് ഇന്നപറ്റേക്കാവാണ് ന മുടുടെ ദേഹര വരുന്നതെങ്കിൽ നൗകര രാചക്കാൻ ശക്തി യുണ്ടോ?

രാജാവ്—അണ്ണിനെ ഇംഗ്രേസരകോപം വരിക്കില്ല. അമവാ വരികയാണെങ്കിൽ ഇവിടെ സഹ ആക്കാളും. വെരുതെ പാഞ്ച വാദം വല്ലിപ്പിച്ചിട്ട് പ്രഞ്ചാജനമെന്നു മില്ല. കാഞ്ഞംമതെങ്കിലും കഴിഞ്ഞു.

(അണ്ണിയാണ്ണിക)

നൂനം കുരക്കരണമാകോണ്ടവനിയിൽ—

പ്രാക്കംന്നവക്കുക്കൊണ്ടു—

നൂനം താപനിയാറിയാൽപ്പുന്നരോട്—

കും വന്നാറികളം ചലം

മാന്ത്രംശമോട്ടൊന്തരേയാഗതിയുതാ—

ബന്ധോന്നാതിട്ടനു പരം

താങ്ങെ തന്ത്രത്വക്കൊണ്ട് വീണ്ടുമധുന്നാ

മാത്താണ്യന്നേപ്പോയുവൻ.

ഉൾ

രാജാവ്—(കേട്ടിട്ട്) കാ! ഫേരം സാധംകുപണ്ടാതി നിക്കുന്നു. വെവരാളിക്കുന്നുണ്ടെന്നും സാധാരണ വാദാരി കേട്ടു കണ്ണി. നൗകര ഒസ്റ്റുവന്നുവരുന്നില്ലായിരുന്നു ആക്കരണുണ്ണി.

കനാം ഉള്ളി—വരുമ്പിനുടെ ഒ (പ്രസ്താവനം വേദിയിൽ)

ഭൂ നാ മ കു ०

(രണ്ട് ശ്രൂഹണകമാറ്റാൻ മുദ്ദവിക്കുന്നു.)

കനാമൻ—എത്തെങ്കിലും ചട്ടേക്കിവിഞ്ഞു പോയ തുകാണും നാട്ടുകളും വകലെ ഇല്ലത്തെത്തത്താം. അപ്പേക്ഷിൽ ഇന്നാളത്തെപ്പോലെ കളിച്ചു കളിച്ചു നേരം സന്ധ്യാക്രിക്കം. ഇല്ലാതാത്തുപോൾ പ്രമാണ കിട്ടുകയും ചെയ്യും. ഇന്ന് അതെന്നാം കൂടാതെത്തനെ കഴിത്തു എന്ന പറയാം.

രണ്ടാമൻ—എന്തോ ഉച്ചജ്ഞന്നാൻ ചെല്ലാത്തതിന് ഒരു ഇനി അവിടെ ചെയ്യുന്നോ സമാനം കിട്ടുകില്ല യോ? എന്തിക്കും സംശയമുണ്ട്?

കനാമൻ—അതെന്നാംമില്ല. സന്ധ്യാക്രിക്കു മുമ്പു അഞ്ചു ചെന്നേച്ചും പിന്നൊ അഞ്ചു റാ വഴിക്കാനാംമില്ല. ഉച്ചജ്ഞന്നാൻ ചെന്നിപ്പുന്ന് അംഗീക്കേണ്ടു പുനരുത്തനെ സംശയമാണ്. അമ്മാനൈന്നാം മിഞ്ചുകില്ല. എന്നും പാണ്ഡവ മാരും ദാങ്കാധനാദികളും ഇന്ന് വഴിക്കു കൊണ്ടുപിടിക്കാം.

രണ്ടാമൻ—അതെത്തു വഴിക്കു? സാരമില്ല.

കനാമൻ—എങ്കിൽവായല്ല ദാങ്കാധനാം പാണ്ടത്തു കേട്ടില്ലോ?

രണ്ടാമൻ—കു ഫോ കുക്കു കേട്ടി. പാണ്ഡവരുടെ തൊന്നം സാരമാക്കുകില്ല. അവരുടെ പോയാൽ ദാങ്കാധന നന്ന് എത്തു ചെയ്യും?

കനാമൻ—എന്തോ. എന്തെങ്കിലും മാവട്ടു. നാട്ടുകളും പോരാട്ടിക്കും. (രണ്ട് പേരും പോയി)

എപ്പുംാശാ കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം കെട്ടവന്നാണ് പാശ്ചായനാക്ക പ്രദേശിക്കുന്ന)

ഉഞ്ചാലൻ—അത്തോ, അങ്ങിനെ പോകുമോ?

ചാടിനെന്നുത്തിഹ തരാതെ തിരിച്ച് വേഗം—

ലോടിറ്റുമിപ്പതിനു നിങ്ങൾ നിന്നുള്ളേണ്ണ

കൂടിക്കളിച്ചൊരുവിൽ കുടം കിണറിൽ—

ചുടിച്ചതാരവരെടുത്തതു തനിണ്ണേം.

എ

യമ്പത്രൻ—ചാട് കിണറിൽ കളിഞ്ഞതു ഉഴ്ചാ ലഭാബ്ദിപ്പാ. വിനെ തൈമി പോകുന്നതിനു വിരോധ മെന്താബാം?

ഉഴ്ചാസനൻ—ഞാന്മു, നിങ്ങൾതന്നെയാണ് ചാട് കിണറിൽ കളിഞ്ഞതോ.

ഭീമൻ—ഞാന്മു ചാട് കളിഞ്ഞതോ.

ഉഞ്ചാലൻ—എ നാൻ അജ്ഞാനായിരിക്കും.

യമ്പത്രൻ—അസത്യം പായജതോ.

മാത്താബ്ദി മുതലായ സാങ്കീര്ണ പതി—

നാലുണ്ട് സ്വീതതിനും

പാന്താലായവർഡൈപ്പരതപമിയലു—

നോരെന്നതോരാതാദു!

ധൂത്താന്നേവമസത്യവാക്കക്കിം കമി—

ചുന്നാകിലിനോവും

തീത്താൽ തീമൃവരാത്ത പാപമുള്ളവായും

വന്നിട്ടുമനോക്കുണ്ണും.

എ

ഉഞ്ചാലൻ—അസത്യവാദികളായ നിങ്ങൾക്കല്ലോ തെ സത്യം പറയുന്ന തൈമിക്കും ഒരു പാപമും ഉണ്ടാക്കാത്തലും. വാനുവത്തിൽ ചാട് കിണറിൽക്കളിഞ്ഞതു നിങ്ങളിലേബാരാളാണ്. അതെടുത്തുതരാതെ നിങ്ങളെ വിട്ടു അണ്ണുകയുമില്ല.

ഭീമൻ—തൈമി നിങ്ങൾ വിട്ടയച്ചിട്ടുവെന്നോ പോകാൻ? തൈമിള്ളേണ്ട പോയാൽ നിങ്ങളെല്ലാംചെയ്യും?

മുഴുംസന്ന്— പിടിച്ചിവിട്ട കൈട്ട്.

ഭീമൻ— തന്ത്രഘോഷ എന്നാലതുതന്ന കന്ന കാണാം. ജേപ്പുജുന്ന് ചുണ്ണിക്കണം, ഉള്ളിക്കളേ! വരവിന്റെ; നുക്കു പോകാം. മിട്ടക്കണ്ണങ്ങളിൽ ഇവർ തട്ടുത്ത നിത്തത്തെ.

കുട്ടത്ത കൊപാലിവർ വന്ന നമേ—

തത്തുത്തിനെന്നാൽ ഗദ കയ്യിലീ തോൻ

പ്രചത്തിട്ടം നുറവരെ ക്ഷണത്തിൽ—

ക്ഷേത്രിട്ടം കാലപുരത്തിലിപ്പേശ്വാർ.

എ

എന്നമാത്രമല്ല,

യാർജ്ജു പ്രാം കാട്ടി തെളിയും ജലരായ ധാരം—

രാത്രുക്കട്ടം കുലമത്രം പോടിഡ്സുമാക്കി

രാഞ്ഞായികാരമപിലം കുലനാമന്നാമന്ന്

ജോപ്പുന്ന ദാഡിമനിനില്ലോ കില്ലു തെപ്പും.

ഒ

ഭഞ്ഞാം സന്ന്— അതുമിട്ടക്കണ്ണേ? പ്രാണാലതൊന്നു
കാണാം. അനുഭവം! ഒരു വീരവാദം.

ചാടിനെന്നുത്തിഹ തരാതുടന്തേ പോകാൻ

ചോദാന്ന വൈക്കിലോയാം. തിബിമാക്കയപ്പോരി
കാടുന്നതിനു മുതിരേണ്ടരിയോരു സിംഹ—

ക്രൂടിനക്കുടനടച്ചട്ടിട്ടാമെവരേയും.

എ

അഞ്ഞുന്നന്— എന്നോതു്? കേരളക്കെട്ട്.

കാര്ത്ത ചൊല്ലു ജൈ! കിം മലമേവം

ശുത്തരജ്ജിലിതു കാണ്ക മരാത്തൻ!

ശ്രീത്ത മുത്ത ശരമോന്നിതു പോരും

ധാരതരാഞ്ഞക്കിലമൊക്കെയോട്ടക്കാൻ.

ഓ

ഡച്ചപ്പത്ത്— ഉള്ളിക്കളേ! കുലാദേക്കുട്ടിനാരെയിരിക്കു
വിന്റെ, എന്നിരു വൈരാതു അഥാവഗ്രാഹകൾ ചാ
ന്ത്രം ചാം വഞ്ചിപ്പു കണ്ണ. അപ്പുണ്ണാ ഭഞ്ഞാം! തു
റം ശ്രേയുണ്ടാക്കാൻ ശ്രൂമിക്കാതു അടങ്കിയിരിക്കു

നമ്മൾ തമിൽ ഇന്ത്യൻവർഗ്ഗം വേണ്ടവരല്ലല്ലോ. സിം ഹാള്കിലിട്ടും ഗദയെടുക്കുകയും ശരം തൊട്ടുകുകയും കന്നം വേണ്ട. അപ്പുയോ അനുഭജ! ഭഞ്ചായനു! ചുട്ടകിണ റിൽ കളഞ്ഞതു വാസ്തവത്തിൽ ഭൂമാസന്തരനെന്നുണ്ട്. അതിനാൽ തന്മാരുക്കു പോകാൻ അനുവാദം തരണം.

ഭൂമാസന്ന് — ഈ നയവഞ്ചനമാനം ഇവിടെ പുരുഷക്കിട്ടു. വാസ്തവത്തിൽ ചുട്ട കിണറിൽ കളഞ്ഞതു ഭാമശേനനനാണ്. അപ്പുകിൽ അജ്ഞന്നന്.

ഒന്ന് — അപ്പുക്കിംഗ് നകലൻ, അരബ്ലൂക്കിൽ സഹ ദേവൻ അപ്പേരും ഈ പ്രാജ്ഞം പറയുന്ന ഭഞ്ചിൽക്ക് സാന്തപ്പനം ഫലിക്കുമോ? തുടർന്നുജോലി തുംബാ ചതിചതന. നമ്മക്ക പോകാൻ ഈ പരാജയ അനുവാദം വേണ്ടോ? എന്നീ കണ്ണം. റാജുക്ക പോകാം. ഇവർ ചുറ്റു ചെയ്യുമെന്നാണി ഇട്ട്.

നകലൻ — നമ്മൾ ചെല്ലാൻ താമസിച്ചാൽ അം മ വ്യസനിക്കണ; നാശക പേരം പോകണം.

സഹദേവൻ — സ്നാനംബന്ധം അണ്ണ പോയാൽ മതി ചെയ്യാം എന്നുതെങ്കിലും ഇന്ത്യൻ ഇവരുടെ കൂട്ടക്ക്ലൈഡിക്കാൻ വന്നപോലും. ഇന്ന വസ്ത്രപ്രകാരവും സമാധാനമുണ്ടാക്കുമെന്നുകിൽ സമാധാനമായിട്ടുള്ളനു പിരിച്ചണം. ശ്രൂരും വഴി കന്നം വേണ്ട. അതെതാനും നന്നപുശ്ചാ. ഈ കാൽം വസ്ത്രപ്രകാരവും സമാധാനപ്പെട്ട പിരിഞ്ഞൊൽ പിന്നെ, ഇന്തി മേലാൻ നാശകിവാദത്തെ കൂടുക്കാൻ വരികയും വേണ്ട.

യമ്പുത്രൻ — ഒരു ശീരംകാഡാ നു് റാം പി ചാരിക്കുന്നും ചുരുക്കാഡാ, ലൈ ശ്രോദാമാരു തെന്നാനിപ്പു ഇവരും ഭൂ റാം. റാംകാഡാഡാവാനു് അഭിപ്രായമെന്നു ഫോറണും.

ദണ്ഡാധനൾ—അമ്മിനെ അഭിപ്രായമില്ല, എന്നാൽ ഉപായം പറഞ്ഞു കബ്ദില്ലിച്ച് പോയിക്കേള്യാമെന്ന വിചാരിക്കും വേണ്ട. അതു ണാൻ സഹതിക്കണില്ല. ചാട്ടക്കൂത്തുന്നതാൽ ഉടനെ നിങ്ങളെ വിട്ടുവരുക്കാം.

ദീമൻ—കഴും! എത്രപാശതാലും ജീവിക്കുന്ന സമ്മതമാക്കിപ്പാലും. ഇവർ വിട്ടുവരുമ്പോൾ വേണ്ടും നമ്മുടെ പോകാൻ? ഇവരുടെ അനുവാദം ചൊലിക്കുന്നതെന്തെന്ന് നാണ്? നമ്മൾ ഇവരുടെ അടിമകളോ ഭാരാരാ ആണോ? എന്നീക്കണ്ണം നമ്മുടെ പോകാം.

ദള്ളാസനൾ—ഉമ്മുച്ചും, പോകം. കരച്ചു ചേതുണ്ടായിരിക്കം. അരപ്പുകിൽ പോകുന്നതരാണു കാണാട്ടു. അപ്പോൾ അവിയാം അതിനും ക്രമിച്ചുതോ. സുകഴും വിചാരിച്ചും നിങ്ങൾ എങ്ങളുടെ നാടിമകൾതന്നെന്നും നാം. എന്നാണു സംഗ്രഹം?

അഞ്ചുനൻ—കൈ സംഗ്രഹവുമില്ല; നിങ്ങൾ തന്നിട്ടെല്ലു തന്നെള്ളടെ ഉപജീവനം. കഴും! വിശ്വാസിത്തം പാകയെന്നവുമാൽ അതിനും കരറിം വേണ്ടോ? ഇങ്ങിനെ ചോക്കപ്പുറയാൻ നാശമിപ്പാത്തതോ? അതുതം തന്നെ! തന്നെമരക്കിവിടെ ധാതോരവകാശവും ഇല്ലാണോ?

ദണ്ഡാധനൾ—സുകഴും വിചാരിച്ചും നിങ്ങൾക്കും ഇവിടെ ധാതോരവകാശവുമില്ല. കണ്ടവക്കാക്ക ഇനിച്ചു നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നകോടുക്കാണു ജീവി! അനുശ! എന്നാക്ക പിളിച്ചുതുക്കാണു ധാവകാശം. സിലി കമ്മോ? വാസ്തവം വിചാരിച്ചും നിങ്ങൾക്കും ഇന്താജുതോ? എന്നു തന്നെള്ളടെ നീക്കു മനസ്സുകൊണ്ട് ഇവിടെ കോടി വാസ്തവിച്ച ചിലവിനു തന്നെ. തന്നെ തന്നിട്ടുന്നൊരും നിങ്ങൾ ഇവജീവനം കഴിക്കുന്നതോ. അപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ പിതൃസ്പതനായിടും ഇവിടെ വല്ലതുണ്ടോ? നിങ്ങളിലേപ്പാർ “ഭജനം നു

തന്ത് ഉംഗ്രായുഹയി” എന്ന പരബ്രഹ്മതുവോലെ കൂപ്പും നിച്ചു പ്രക്ഷേഖിയാൽ പാറമോ? അതെന്നാനും ഇവിടെ സാധിക്കുണ്ട്. നിങ്ങൾ തന്മുള്ളടക്ക അടിമകർത്തവന്നു സംശയമില്ല. തന്മുള്ളടക്ക അനുവാദംകൂട്ടാതെ നിങ്ങൾക്ക് ഇവിടെനിന്ന് ഒരടി മാംസം പാടില്ല; അല്ലെങ്കിൽ കാണണ്ടോ?

യമ്പത്തുന്തർപരബ്രഹ്മ പരബ്രഹ്മ വാക്കുകൾ കുട്ടതുവോക്കാനും. അംഗഭ്യം പരബ്രഹ്മകാണ്ട് പ്രയോജനമൊന്നുണ്ട്. ഒരത് ഏകദിനം ഇക്കാലഘട്ടം അവകാശമുണ്ടുമെന്നുന്നതായാൽ നിങ്ങളുടെ കാൽം തന്മുള്ളടക്കാർ മോന്നുമാണ്. കാക്കാതെ കനും പറയുതോ.

ഒഴുംസന്നർഥം—അതെന്നാണാവോ. എന്നിക്കു മനസ്സിലാക്കില്ല. ഇവിടെ തന്മുള്ളക്കാണ്ടാണ് മോന്നും? തന്മുള്ള യൂറരാജ്ഞിമഹാരാജാവിന്റെ പുത്രനാരഘ്നായിരിക്കുമോ? അങ്ങിനെ തുരന്തകിലും സംശയിക്കുകയോ പറയുക ഒരു ചെയ്യുന്നണണോ? തോന്ത് കേട്ടിടില്ല; എന്നാൽ, നിങ്ങൾ,

എക്കൻ കാലതന്മാജി, നോക്കിലുചുരൻ
വാതാർമാജൻ, മറവൻ
പാകാരാതിസുതൻ, സഹോദരരതാർ
പിന്നാളി രണ്ടാളികൾ
മാർക്കാതരാപിനിദേവകർക്കണ്ണമുള്ളവാ—
ഡോരേന്റൊമാൻഡ് ടേ—
ലോകേ കേട്ടിയാതെക്കണ്ണതു നിന—
കാതേവമോതെണ്ണേം.

1.

ഈ പ്രകാരമുള്ളവക്ക് ഈ കാരാജ്ഞികൾ എന്നാരവകാശമാണുള്ളതോ? തന്മുള്ള നിങ്ങളാളപ്പോലെയുണ്ടായവരല്ലെന്നു സംശയമുണ്ടാണ്. പിന്നു തന്മുള്ളടക്ക അവകാശത്തിനു മോന്നും വരുന്നതെങ്ങിനെയാണോ?

യമ്പതുനീൾ — അരതാനം എന്നൊക്കോട്ട് പറയി കേണ്ട. ഏറ്റവിക്ക് ഇതാനും വിസ്തരിക്കേന്നത് അതു സന്ദേശവുമല്ല.

ഭീമൻ — ജ്യോഷ്മ പായാൻ മടിയാണൊക്കിൽ ഞാൻ പായാം. വൃദ്ധകമകളോക്കെ ഞാനം കിരേഴ്ദീ രക്തറി ഞങ്ങിട്ടോട്.

ഭീംഗ്രായനീൾ — ഹേ! എന്നാൽ മടിയില്ലാത്ത താൻ പാകതനാാ. എന്തെങ്കിലും ഈ രാജുത്തിൽ അവകാശമില്ലാതെ വരുന്നതെങ്ങിന്നാണോ? അരതാനിയാമമല്ലാ.

ഭീമൻ — പായാം. നല്ലവോലെ മനസ്സിൽത്തിങ്കേട്ട സബിച്ചോളി. വാസ്തവം പരിഞ്ഞായാൽ ഈ രാജുത്തിനു വകാരേം റിങ്കർഡാണോട്, റിങ്കൽടൈട് അല്ലെന്തെന്നു ഇപ്പോനാണോ ഞാൻ പായുന്നത് അല്ലെന്നില്ലാത്ത അവകാരേം പുതു മാക്കണ്ടുകൊണ്ടാണെന്നു റിങ്കൽടൈ തന്നെ സഹാരിക്കുന്നുണ്ടോ.

ഭീംഗ്രായനീൾ — എന്നാണോ എന്തെങ്കിലെടു അല്ലെന്ന റാജുവകാശമില്ലാതെവരുന്നതുക്കവണ്ണംഡില്ല നൃത്യകുംഭക്രമാം ജാത്യാധിപതിയില്ലോ എന്നുള്ളതല്ലോ? അതിനു സമാധാനമുണ്ടോ.

ഭീമൻ — ഞാനതല്ല പറയാൻ ഭാവിക്കേന്നതോ.

മുന്നം റിങ്കൽടൈ താതമാത്രപതിയായി

തീന്നോളം മനോർവരുൾ

യന്നുവും മാതൃ! വിചിത്രവീഞ്ഞനപിരാങ്കി

കാലാംബയം വുകിരാണീൾ

പിന്നാട്ടാ വിയവസ്തു മാട്ടവിവരുൾ

വ്യാസൻ ജരാപ്രിയരാ—

കി.ജു. റാംകുട്ട് റാംകുട്ടായിരാ—

താങ്കളും പാശ്ചാത്യത്തിൽ?

വ്യാസപുത്രൻ കൈരാജ്യാവകാശമണ്ഡാകിന്നതെങ്ങിന്നും എന്തു? പിന്നു ആ വ്യാസപുത്രൻറെ പുത്രരാജ്യട കടമ പരയാനമില്ലെല്ലോ. ഇതാണ് നിങ്ങളുടെ അവകാശത്തും. പാണ്ടാർ കാഞ്ചം വളരെ മോശമാണെന്ന പറഞ്ഞതു. ഒന്നുംബിലായോ? ഇല്ലെങ്കിൽ കിട്ടുകയില്ലോ.

ഡംപുത്രൻ—വേണ്ട, മരി പാണ്ടാർ. ഇതും പരഞ്ഞാതുന്ന ചീതയായി. ഉണ്ടി! മുക്കുഷണം രഥക്കു വിഹിതമായിട്ടുള്ളതല്ല. അതല്ലെങ്കിൽ ക്ഷമിക്കുന്നത്.

ഭഞ്ചായന്ന്—വേണ്ട, കട്ടം ക്ഷമിക്കുന്നില്ല. ധാരാളം പാണ്ടാളി. ഇതൊക്കെ എന്ന് ചെന്ന് അച്ചു തോട്ട് പറയട്ടു. ഇന്ന നിങ്ങളെ അഞ്ചുംബേരേയും ഇംഗ്രേജുകളുടെ തുട്ടിപ്പുറത്തിാക്കിപ്പോക്കാം. അഹംമതി അധികമാണിപ്പോകുന്നു. അച്ചുനിപ്പാത്ത കട്ടികളാണെല്ലാ എന്ന വിചാരിച്ചു നേങ്ങളുടെ അച്ചുന്ന് വാസ്തവിക്കുന്ന തോട്ടുട്ടി കുമതില്ലെങ്കിലും നിങ്ങളെ ലാളിക്കുന്നതുകാണുന്ന് നിങ്ങൾ തലമിൽ കേറി മറിയുന്നത്. അതൊക്കെ എന്ന എന്നാണിന്ന നിരത്തിയേക്കാം.

നക്കലൻ—നിങ്ങളിലും നിങ്ങളുടെ അച്ചുന്നതുനും വിഹാരിച്ചാൽ നേങ്ങളോടൊന്നും പാരകില്ല. ഇംഗ്രേസ് റം വിഹാരിക്കുന്നും. സമാർപ്പാരികളായ നേങ്ങൾക്ക് ഇംഗ്രേസ് വിശ്വാസം കരിക്കലും, വരികിട്ടു ദംഡ്രികളായ നിങ്ങൾക്ക് ഇംഗ്രേസ് സഹായവും അഞ്ചിത്തനന്നു.

സഹായവൻ—മരി, വാഹനം അധികം വലിപ്പിക്കുന്നതു ചീതയാണ്. അതുകൊണ്ട് പ്രയോജനം നോന്നാക്കിപ്പുണ്ടോ. നമ്മക്കു വലുവിയവും പോകാനുള്ള മാർഗ്ഗമാണും നോക്കേണ്ടത്. അമ്മയിപ്പാർ നാമെല്ലു കാണാണത്തിന്റെ വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നായിരിക്കും.

ദീമൻ—പോകാമെന്ന പാണ്ടിന് ആരു ഒറ്റപ്പേഴ്ച

നിസ്സേഖം. ജ്യോതിർ എന്നിറരകിൽ പിന്നക്കാളുമൊക്കെ നടപ്പായി.

യമ്പത്രൻ—ഹോ! അനുജ ഭീമസന! നമ്മൾ ഈ മാടിന്റെ കാഴ്ച തീപ്പുചുട്ടതാതെ പോകുന്നതു ശരിയല്ല. അതു കിണാറിൽ കളിഞ്ഞതു അവരാണെങ്കിലും നമ്മൾ പ്രക്രിയകാട്ടപ്പാൻ തോക്കും.

അംജലിന്ന്—അവിടെങ്കിലും അന്തിമത്യാംഗം വിചാരണകിൽ അതിനു വല്ലതും മാറ്റുണ്ടാക്കം. പരക്കു ഈ രഹസ്യത്തിലും ചാട്ടക്കൂട്ടു കൊടുത്തു എന്ന വജന്നതു വലിയ സകടമാണ്. ഇവരുടെ വീരവാദങ്ങൾ കേൾക്കുന്നേബാർ എടുത്തു കൊടുക്കാതെതന്നെ പോകേണ്ണമെന്നു തോന്തിപ്പോകുന്നു.

ഭൂമാസന്ന്—അന്തിമനെ തോന്തിയാൽ തോന്തിയ തുപ്പോലെ നിങ്ങളും അംഗീക്കരിക്കുന്ന വിദ്യക്ഷമോ?

അംജലിന്ന്—ഈതാ കേട്ടിപ്പേ? പിന്നു എന്നിനെ യാം മനസ്സു വെരുക്കാതെയിരിക്കുന്നതു?

യമ്പത്രൻ—അവർ പായുന്നതൊക്കെപ്പോയട്ട. നിങ്ങളാൽ അതതാനും വകവെക്കേണ്ട.

ഭീമൻ—എന്നാൽ ഈ കണ്ണകിണാറിൽ ഇരുന്നാണരാം? എനിക്കു പ്രഖ്യാസിച്ചു.

യമ്പത്രൻ—നിങ്ങളാൽ ഇരുന്നേണ്ണമെന്നു തോന്നു പറയുന്നില്ല. നിങ്ങൾക്ക് ഇരുന്നാമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ ഒരു തൊവാതു സമ്മതിക്കുമ്പെണ്ണില്ല. മാരു വസ്തവരെക്കാണ്ടം എടുപ്പിച്ചു കൊടുക്കാമെന്നാണ് തോന്നു പറയുന്നതു.

അംജലിന്ന്—കിണാറിൽ വെള്ളം വളിരയുണ്ട്. ഈ അനാധികാരിയ കിണാറിലിട്ടാണി മന്ത്രി ചാട്ടക്കൂട്ടു കൊണ്ടുവരുവാൻ ആരാധ്യം കഴിഞ്ഞെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

നക്കലൻ—(ഇന്ന് പാതയും തോക്കീടും) ഈതാ തന്റെ ഓഡി ഇരുന്നാട്ടു വജന്നു.

യമ്പത്രുൾ—(ബാക്കിട്ട്) ഒരു മൂർഖനാനാശാ
ഡാ തോന്നുന്നു. ഇതാ,

ഹാലസ്ഥലേ ദൈവമാടാത്ത പാരം

ചെലുന്ന ഭ്രാവിക്കാറിയുണ്ട് കാണ്മാൻ

കോലും നമസ്കാരകിണങ്ങളും വു—

ഞുലും വിളഞ്ഞുനിതു ഒന്തിയോടെ.

ന്ത്

ദിമ്പേഡാൻ—(ബാക്കിട്ട്)

പാരം മുഹിഞ്ചെ വസനങ്ങളുമീല്പുാളിഞ്ചു

കിറിത്തകൻ കടക്കും വടിവോടു കണ്ണാൽ

അരിഗ്രിയാനപിതനിതെക്കിലുമി ദ്രിജേന്നുൾ

ഭാരിദ്രവ്യാസികളിലഗ്രഹനുന്നു തോന്നും. മു

അരജ്ഞന്നൻ—(സുക്ഷിച്ച ബാക്കിട്ട്)

ക്ഷാണിസ്വരപ്രവര്ത്തകിച്ചുമിച്ചുമാൻറു

വാണികമോ! ഇണകിനാഞ്ചൽ തെളിഞ്ചിഡാനീം

കാണുന്നതുണ്ടുവണ്ണാലറിയാം ധനങ്ങാ—

നാണീ മഹാന്തിന സംശയമിപ്പു തെല്ലും.

മു

നക്കലൻ—

വരിപ്പുനാമീ ദ്രിജവച്ചുനോറം

ഭരിദ്രവനുന്നാലത്തു പിത്രമരു

സഹാദവൻ—

ക്കുതെത്തഴും തന്റെ വിധി വീക്കിവാനി—

നൊന്നുതെന്നും വൈദ്യവമില്ല നുന്നും.

മു

ഇതാ അരുദേഹം അരുള്ളതു വന്നുകഴിഞ്ചു.

(ദ്രോണാവായ്ക്കൻ പ്രവേണിക്കൻ)

പാണ്യവഡാർ—(അരുള്ളതു ചെന്നിട്ട്) അല്ലയും
പ്രവർഷകലാവത്തംസമേ! ഇതാ പാണ്യച്ചത്രം വന്നിരു
ന്നു. (നമസ്കാരിക്കുന്നു)

ദ്രോണർ—ദീഖ്യായുസ്സുകളായി ഭവിക്കുടെ (അനന്ത
മിക്കൻ)

ക്രിസ്ത്യാധികാർ—(അടച്ചത്തചന്നിട്) അപ്പുഡോ
ഹ്രാഹമണ്ണാത്തമ! മുതാ ധാത്തരാജ്ഞിഡാർ വദിക്ഷനം.
(നമസ്കരിക്ഷനം)

ധമ്പതിഗൻ—അപ്പുഡോമഹാത്മാവേ! ദോഖന്റെ നാ
ശയയും എന്നെന്നും എന്നുദേഹിച്ചാണ് ഇവിടെ വന്ന
തെന്നും ഇപ്പോൾ എന്തു ദിക്കിൽനിന്നാണ് വരുന്നതെ
നും മറ്റും അറിഞ്ഞതാൽ കൊള്ളാമെന്നു തന്നെൽക്കു പുല്ലു
വരും ആരുഹിക്ഷനം.

ദ്രോണകർ—എൻറെ നാശയെയും ദ്രോണകൾ എന്നു
ണ്ട്. തോൻ വാദ്യാലയരാജ്ഞിതോളം പോയിക്കുന്നു. ഇ
പ്പോൾ സ്വപ്നത്വത്തെക്കു തിരിച്ചവോവുകയാണ്. ധൂത
രാജുമഹാരാജാവിനെത്തുടടി കൂടു കണ്ണിട്ട് പോയാൽകൊ
ള്ളാമെന്ന് ആരുഹിച്ചുണ്ട് ഇതിലെ പുണ്ണ്യക്രത്. അ
തിനു നിങ്ങൾ ദയവുണ്ടായിട്ടു തരമുണ്ടാക്കിത്തന്നാൽകൊ
ള്ളാമെന്ന് തോനുപേക്ഷിക്ഷനം. എന്നിക്ക് ഇവിടെ ആരു
മാണിട്ടുന്നപ്പു ഇംഗ്ലീഷിൽത്തന്നു പരിചയം വളരെ കുറഞ്ഞു
വാണ്. നിങ്ങളെ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ കുണ്ഠതു വലിയ ഓ
ഗ്രാമം.

ധമ്പതിഗൻ—അഭയാ! ഇംഗ്ലീഷ്യുടെ ഇവിടു
നും ഇന്ത്യൻക്കു ആശുപഥമായിപ്പുറയണ്ണാ? അവിടെ
കുടിവണ്ണി എന്നുചെയ്യുന്നും തന്നെല്ലാക്കു തയാറാണ്
വലിയപ്പുണ്ണൻറെ അടച്ചക്കൽ നിങ്ങളെല്ലാവരുടുടി വന്ന
വേണ്ടതുപോലെയെല്ലാം നിവിടെ അറിയിച്ചു് ക്കൈത്തു
മാറ്റാമല്ലോ.

ദ്രോണകർ—എന്നുൽക്കു നിങ്ങൾക്കു വരും
അപ്പുഡോതെ നും പറയാൻ തോൻ കാണുന്നില്ല. ആട്ടേ,
നിങ്ങളെല്ലാവരും ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്നതെന്നിനാണ്
ടാണു്?

അഞ്ചുന്ന്—അപ്പുശ്യാ സ്രൂഷാദോന്തമ! ഇന്ന് അനന്തവ്യാധിവസ്ഥാദയാൽ കുളിക്കാനാലുടെ ശ്വാസി എപ്പോഴും ഇവിടെ വന്നുതുടങ്ങിയാണ്. തെന്നേർ ടല കളികൾ കുളിച്ചുതിന്റെ ശേഷം കടക്കും ചാടക്കും കുളിച്ചു. ഒരു ചാടക്കുര കാണുന്ന എന്തുകളിലും വീണവോയി. അതെതാഴക്കാൻ നിവൃത്തിയിട്ടാതെ എന്നെല്ലാവും ഇപ്പോൾ വളരെ വിധ്യാന്തരാഹാരിത്തിന് നാശിക്കും ആണ്.

എറാണുക്ക്—ഹേ! ഇതിനെക്കാം ചുവു വളരെ വിഷാദിക്കാൻ വള്ളുതുട്ടണാ? ഇതൊരുസാധ്യമായ കാഞ്ചി മൊന്മാപ്പുശ്യാ. നാഡാളാജം കെട്ടു വ്യശരിക്കും. മാത്രം എന്നും കുത്തു തരാം.

യമ്പത്രന്ന്—എന്നാൽ ഇരിച്ചയിലേക്കുകാരം അവിടുന്ന തെന്നേർ ചെങ്ഗേണ്ടതിനുന്നതാണു യാം.

എരാണുക്ക്—വ്യാനാൽ നൃക്കു മഹാശാഖാപിന്ന കാണാൻ പിന്നെപ്പോകാം അപ്പേ?

അഞ്ചുന്ന്—അത് ഇ ബിട്ടിന്ത ഇഡ്യൂ ചേരലെ. ഇം ജോലി തുന്നിട്ട് പോയാൽ പിന്ന റിരിച്ചുവാണെ. എപ്പാവക്കുട്ടി അഞ്ചു പോവുകയും ചെയ്യാം.

എരാണുക്ക്—കാമോ. അപിനു വിശ്രാദമൊന്നുണ്ടു്. അഞ്ചിനെതിനതനോയാവാം. തെരം വൈകിഞ്ഞടക്കാ ദിനു കൊണ്ട് പിന്നെന്നുണ്ടായാൽ മഹാശാഖാപിന്ന കാണാൻ ഇന്ന് സമൂച്ചിപ്പുന്ന വന്നെങ്കേമോ എന്നു സംശയിച്ചു് അങ്ങിനെ പോഡിച്ചു എന്നെ ഉള്ളി.

ഭാഞ്ചായന്ന്—ദോദ്ദുശനാരായ മഹാത്മാ സി കാണാനും ചെട്ടു വന്നാൽ എപ്പോഴായാലും സമയം പാട്ടുന്ന് അപ്പേൻ പായാറിലു്.

എരാണുക്ക്—പുനാദ നൃക്കു എന്തുകുംകര കിണാറാന്നുകര കിവേക്കു പോവുകയെപ്പേ?

യക്ഷപത്രൻ— അരംഭിന്നെത്തന്ന.

(മിഡ്യാവഞ്ചം പോഷി)

കുന്നാമക്കം കുഞ്ഞു.

നാലു മുക്കി

(സിംഹാസനം ദ്രുശനാടിന്ത യുദ്ധരാജ്യത്വം

അസനന്മന്മാജിട്ടു ദിജ്ജക്, കുപൻ,

വിച്ചേരം ദ്രുണിവഞ്ചം പ്രവേശിക്കും.)

കുപൻ— തൈദാർഥ കു കാൽം ഇവിടെ അരാഖിക്കാ നായിട്ടാശൻ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വന്നത്.

യുതരാജ്ഞൻ— കാൽം ഏറ്റാണോ?

ആജ്ഞൻ— കാൽം മാരാന്നമല്ല ഇവിടെ ഇപ്പോൾ ഉള്ളിക്കെഴു അതുജ്യയാദ്യാസം ചെജ്ജിച്ചവരുന്നതു കുപരാ ഗാപ്പും. ചുന്നാരു പ്രസ്താവണ്ണം തുടി കുപര തനിച്ചു ധാരം ഗരിയാകയിപ്പുന്നും അരാഖിലുകൾ ഒരു ഒള്ളിട്ടി നി അമിക്കേണ്ണമെന്ന ശാഖാ കുപജിടെ അരടിപ്പുയാ.

കുപൻ— പുക്കാൽം ഇവിടെ അരാഖിക്കേണ്ണമെന്നു തൊന്ത് വിചാരിച്ചു തുടങ്ങിട്ടു വളരെ ദിവസമായി. ത ക്കെതായെ അവസരം ദാക്കാജും ശാരം അരാഖിച്ചിപ്പിലു പ്രസന്ന ആളുള്ളി.

യുതരാജ്ഞൻ— കുവക്ക്— അരംഭിന്നെന അരാഖിപ്പായ ദണ്ഡം കിൽ അരാഞ്ഞിരുന്ന ചെങ്കുന്നടിനും ഇ പിടെ വിശ്രായമിപ്പ്. പരശ്ശ കുപരഹപ്പോൾ സകലരും ഗൃതകളും തികഞ്ഞതിട്ടു ഇൽ കരാഞ്ഞ കീടാശ് എത്ര പ്രഥമപ്പും വണ്ണുന്നുണ്ടു്. പിന്നു ഇന്നാണെങ്കിൽ ദിവ്യാച്ചൂഢകാഞ്ഞാമന്നു വലിയച്ചു നം നിഃബന്ധപ്പാവക്കും തുടാ തുല്യാച്ചിച്ചു ദായകാച്ചു വ രംഗത്താൽ ഇവിടെ അരംഭി സമൂക്കാശം. അത്തല്ലാതെ ന ദക്കും ഇതിൽ വിശ്രാംപ്പാനും പാശാനിപ്പ്.

വിചോർ— ഇപ്പോൾ ഇവിടെ ദ്രോഗർ എന്നൊരു പ്രധാനമനസ്സ് യന്മിച്ചണ്ടെപ്പോ. അദ്ദേഹത്തിനു കൂച്ചറ കൂളി യേ ഗ്രതയുണ്ടെന്നോന്ന് കൂപർ പായറന്തോ.

ബുദ്ധാദ്ധർ— യോഗ്യാർ നം നാഞ്ചിനെയുപ്പാതെ വരു ദക്ഷിപ്പിപ്പോ. കൂപർ നാഞ്ചിനെ പായനാളുകൊണ്ടു കൂപരുടെ വിനോദവും ബുദ്ധിമുളാറും മുകാശികളും എന്നാണുരു ദ്രോഗർ ഡൈ യോ ഗ്രാജ്യേ ഇതാണു ലക്ഷ്യമായി സ്ഥിക്കിയിട്ടുമാ എന്നു സംശയമാണ്.

കൃഷ്ണ— യോഗ്യാർ അന്തു ചാരെ പുക്കിയപ്പോ തെ വിനോദു പായക പതിവിപ്പിപ്പുന്നാജ്ഞതു വാസ്യവരെ നേന്. എപ്പോൾ ഇതു നോവെന്നോ പിന്നയതേയും ബുദ്ധിമുളാരും മുകാശിപ്പും കാതാരാട്ടി പാഞ്ചനായപ്പും വാസ്യവാതിൽ ഗ്രാജ്യസന്ധാരം, അദ്ദുസിപ്പിക്കു നരില്ല ഇ സാമ്പത്യം ഭൂരലായ ഒരു ഗ്രതകർ ദ്രോഗരാജ്ഞരിൽ നേരാണോ, എന്നിക്കിവെപ്പോ തിമ്പ്രയായി പായാം.

ഡി.എർ— കൂപരേഡ്യാർമ്മ, എന്നപ്പു കൂപരേഡ്യാർമ്മ നേനു സക്കാരാ ഗ്രതകളും റികാർഡ് കരാർ ഇണ്ടാക്രിറ്റ് റം പ്രയാസഭാരം ചുക്കിലും ദ്രോഗർ ഓവലും ദിസ്പ്ലൈരുന്നു എൻഡീസ് റാഡിയോപ്പോ. അദ്ദേഹം അദ്ദേഹവേദ്യുജനിക്കുടെ പ്രധാനാദിപ്പിനാരുന്നു കൊണ്ടുനേരു അസാമാന്യമായ അദ്ദുസന്ധാരം കൂപരേഡ്യാർമ്മ റിക്കാർഡ് ഉ ഫിക്കാം.

കും റ— എപ്പോൾ ഫോറ്മോറ്റ് ദ്രോഗർ ടി.പ്രാന്തു : ദക്ഷ എപ്പോ കൂപരേഡ്യാർമ്മ പിക്കന്നതു സാ ദാങ്ക് ഭാഗ്യവദ്ധനി ഇട്ടാണ്.

വിചോർ— ദ്രോഗർ കൂപരേഡ്യാർമ്മ നുകോ സ്കോ റേ. ദക്ഷ റാഫി. റാഡിയോ

കൂപരു— അദ്ദേഹം, വേദ്യോഗ്രൂപ്പും റാഗതി. റാസ് . ദക്ഷാട്ട് മരക്കര നാട്ടി. റാഡിയോ റാഡിയോ.

അരതാക്ക അദ്ദേഹം അശ്വമഹതിന്റെ അ പുണ്യ തോ
പ്രാജ്ഞ എന്നിന്നരാന ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടാണ്

സ്വർഗ്ഗാസ്ത്രം — അദ്ദേഹം ഭ്രാന്തരം ഘ്രാന്തി കാണ്ടി
ക്കു സപ്താശത്ര പ്രസാരന ചരയാം. അംഗ്.

സ്വർഗ്ഗം — വാസവം അദ്ദൈനതന്നെ, ക്രൂരാ
ക്ക് ദിവി ശാരൂപ്യം ദാനായി യാദാരാജ വൻ മാര യ
മഹാസ്തുപ്പം ഇത്യോലെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടും ഉദ്ധൃതി
ചുവിയാംഗാം ശ്രദ്ധാക്കണ ശ്രദ്ധാക്കണ ശ്രദ്ധാക്കണ
ദേശങ്ങൾ കൂടുതലിഷ്ടേന്നും ഘ്രാന്തി ക്രവാട
തന്നെന്ന ബേബ്രാന്തി.

ഭ്രാന്തി — ഒപ്പ് പറഞ്ഞാൽരന്നെ ഇവിടെ ശ്രദ്ധ
സമ്മാന പാഠാം ക്രവർ ഭ്രാന്തരം അന്തു സമ്മാനി
ക്കു കൊടുത്താലും ദാനം ഭ്രാന്തരം സാമാപ്രാർഥിക്കാം നീര
മരു നാ. സക്രാന്താനുതകളിൽ തികഞ്ഞാഡിക്കും ക്രവർ
രഞ്ഞു സമ്മാനായ സാമാന്യക്കാമരു രൂപാശകയി
ക്കും.

സ്വർഗ്ഗാസ്ത്രം — അദ്ദേഹം ഭ്രാന്തർ ക്രവർ ദ തിരി
പരിശുഭരാം ക്രാന്തി.

ഒപ്പ് — നാശം.

വാദിക്കം — പുന്നാർ അഭ്യന്തരം വളരെ നന്നാരി. ചു
മ്പ് കാരായാക്കാനും ചരല്ലം ലും ചുമ്പ് ശഞ്ചാളി
നീരം ഉണ്ടാക്കാനും മുടക്കിപ്പേണ്ടു. അഖിക്കി ദിനം ചു
മ്പ് നാശം നും പാശിനാനും അവർ രഹി. ദ്രും പും
മത്സഃ പും മാം സാമാന്യിത്തിരാനാണ് പും പും

ഒപ്പ് — പുന്നാർ ഇന്തി ഭ്രാന്തരം ഇ പരട താക
സിക്കാൻ ചുന്നും ശാഖാ വ്യന്നാണ് നാശിനിണി

ക്രവർ — നാരം നാശിനാനാനമിപ്പു. ഇ നാരം ഒപ്പ്
മുഖം ഭ്രാന്തർ ഒരു വായുകയിപ്പു.

സ്വർഗ്ഗാസ്ത്രം — അദ്ദൈനതെ വേണ്ട. ഏതും നും വി
ശ വഞ്ഞരി ശപ. ഒരു രണ്ടു ചോറിക്കാമാണും.

ବ୍ୟକ୍ତି—ଶବ୍ଦରଙ୍ଗର ଲ୍ଲେଟ୍.

ଯୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନୀ—(ଅରତ୍ତରେଣ) ଅଭିଭିତ୍ତି

(ଏହି ନାରୀମଳ୍ପି ମାତ୍ର ଲୋକଙ୍କା)

ପାପିକାରିଙ୍କ—ସପାମି! ହୁରୀ ତାଙ୍କ.

**ବ୍ୟକ୍ତି—ହୁବିଟ ଫ୍ରେଣ୍ଟ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀମତି
ନାରୀ—ନାହିଁନାହିଁ. ଆପେହି ହୁବ୍ରୁହି ଉଣ୍ଡିକିଛିଲେଟ ଅବ୍ଦି
କାହିଁ ବୀରିବେ ଆପେହିବେହିତା ହୁବିଟ ବିଶ୍ଵାକା
ଶ୍ରୀମତି**

କାରି—ସପାମି (ପୋଖି)

**ବ୍ୟକ୍ତି—ଫ୍ରେଣ୍ଟ ଏବଂ ଶାମାପ୍ରରକଲ୍ପନା ହୁବାବି
କାହିଁ ବୀରିବେ ସଂତାନାଯାତ୍ମକାରୀଙ୍କରେଣ୍ଟନା ରାମ ଏବଂ
କରେନ୍ଦ୍ର ହୁବ୍ରୁହି କାହିଁ.**

ବ୍ୟକ୍ତି—ତେ ନାରୀ ଏହିନାମାବ୍ୟବାଦି

**କାରି—ହୁବିଟ—ମରିରାଗିଲାମହ୍ୟ. ସଂଗେତି ପରିଷତ୍ତାଙ୍କ
ସାମାଜିକାରୀଙ୍କୁ. ଏହିକିମ୍ବିଳୁ କାହିଁ ଅବ୍ଦି ବିଶ୍ଵାରମହ୍ୟତା
ନା. ଆବଳ ଫ୍ରେଣ୍ଟ ହୁବେନ୍ଦ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନାରୀମାତ୍ରମୁକ୍ତ ହୁ
ଲ୍ଲୋକିମ୍ବିଲୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାମଧ୍ୟ ବହିର ବିଶ୍ଵାରମହ୍ୟକି ନାହିଁକି
କାହିଁ ନା.**

ବ୍ୟକ୍ତି—ଅନେକରଙ୍ଗଜୀବୋଦ୍ୟ

**ବ୍ୟକ୍ତି—ଅନ୍ତରୁ ସଂଗରି ଚାରିତାଙ୍କ ଶାମକି
କିମ୍ବ. ହୁବାବି କାନବ୍ୟାଯମାତିକିନୀରିବାଙ୍କ ଉଣ୍ଡିକାରି
କିମ୍ବାବୁଦ୍ଧି କୁଟା କଲିଜାଙ୍କ ପୋଖି. କାହିଁ ରାମରାମି
କିମ୍ବ ହୁବ୍ରୁହି କୁ ଚାନ୍ଦିଙ୍କାରୀ ଅବ୍ଦିକିମ୍ବିଲୁହୁ ତେ କାହିଁ
କିମ୍ବାନାହିଁ ପୋଖି. ଅନେକରଙ୍ଗଜୀବୋ ନାହିଁକିମ୍ବାକି
ବନ୍ଦିବୀବାହାରୀ ଉଣ୍ଡିକିମ୍ବିକି ବିଶ୍ଵାରମହ୍ୟକାରୀରୀ.**

ବ୍ୟକ୍ତି—ଏହିକିମ୍ବି?

**ବ୍ୟକ୍ତି—ଫ୍ରେଣ୍ଟ ଏବଂ ଅଭିଭାବ କଣିକି ଆବଶ୍ୟକ
କିମ୍ବାବରଙ୍ଗକି ଅବ୍ଦିକିମ୍ବିଲୁହୁ କାହିଁ କାହିଁ
ବୋଦ୍ୟକି କାହିଁ ଶବ୍ଦରଙ୍ଗର ବୀରିବେ. ଆପ୍ରେଲ୍ଲାମ ଦେଇ**

ഞർ “നിങ്ങളോടും വിഷാദിക്കേണ്ട. ചരച നാഭരാട്ടാരാം” എന്ന പറഞ്ഞ് അഞ്ജ്ഞിനൻറെ കൂട്ടിലുണ്ടായിരുന്ന ആ ഒരിക്കൽ വില്ലും അസ്വകളും വാൺറിക്കേണ്ട് അംഗീരം ഒരു കിണാറിന്റെ വകത്തു ചെന്ന. പിന്നാലെ ഉണ്ണിക്കളള്ളാവങ്ങം അവിടെയെത്തി. ദ്രോണർ ഒരു ശരമെടുത്ത തോട്ടത്തു രേഖക്കെത്തു ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രയോഗിച്ചു. ഒരു ശരം ശക്തത്തിനേക്ക് കൊണ്ടു തന്നെ.

വിച്ഛൻ—അത്തുതം രാജാ. ദ്രോണരുടെ ഡ്രാവുത കുംഭനാഡി ചവരാ ലക്ഷ്യമാനാം വേണുമെന്നില്ലു. ഒരു കിണാം എന്നാണോ താഴീളിളിതാണോ. വൈദ്യവും വളരുയും; ഒരു പ്രാണിട്ടം കിണാറിനടക്കിൽ കിടന്നിരന്ന ഒക്ക തതിങ്ങൾ ഒരം പ്രയോഗിച്ചു കൊള്ളിച്ചു സ്ഥിതിക്കു ദ്രോണർ സാമാദ്ധ്യത്തു നിശ്ചയം തന്നെ.

ദീംജുർ—അതു ശരിയാണോ. ഈ സാമാദ്ധ്യം അക്കണ്ണുകരമായിട്ടും ഒരു കാഞ്ഞമല്ല. വൈദ്യത്തിനടക്കിൽ കിടക്കേണ്ട സാധനങ്ങളിൽ ഒരു ഒരു പ്രയോഗിച്ചു കൊള്ളിക്കുന്നതു കാഞ്ഞമല്ലെങ്കിൽ വാസ്തവിക്കിപ്പിച്ച് കൊള്ളിക്കുന്നതുപോലെല്ലാലും ക്ലോ നൃപും ശാഖൂഷിപ്പുകും ഒരം വൈദ്യത്തിനടക്കിലോകം ദേവാർ ചരിത്രചോകം.

കുപർ—എന്നമാത്രമല്ല, വൈദ്യത്തിനടക്കിലോകം കിടക്കേണ്ട സാധനങ്ങൾക്കു ഒരം പ്രയോഗിക്കേണ്ട് അവയും ഒരു ദൈഹികാദിവിജ്ഞാനം ഒരു പ്രയോഗിക്കാനേന്നു പ്രമാണമുണ്ടു്. വൈദ്യത്തിൽ ഒരം പ്രയോഗിച്ചു ലാക്കിയുള്ള കൊള്ളിക്കേണ്ടതിനും, പ്രത്യേകം ഒരു രാസ്യം ശാസ്രം, ശമിക്കാനുണ്ടോ. അതു ശമിച്ചുതുകൊണ്ടും വോറം. പ്രയോഗിച്ചു പരിചയം കൊണ്ടും അനുസ്പിന്നു് ഒരു നിയമയും വരാനണ്ടോ. ഈ ഒരു ആമാശക്കുംബാഡക്കിലെ വൈദ്യത്തിനടക്കിലോകം കിടക്കേണ്ട ഒരു സാധനത്തിനും ഒരം പ്രയോഗിച്ചു കൊള്ളിക്കേണ്ട

വാട്ടിളി. അപ്പേക്ഷാണോ ഇതു സാമാന്യം ഒക്കെ നുകരമില്ലെന്ന് എന്നില്ല യാണെല്ലോ. അതിനാൽ ഇതരാങ്ക ചെറിയ സംഗതിഭേദന വിചാരിക്കേണ്ടു.

ധ്രൂവാസ്ത്രം— അന്തരഭേദങ്ങളും കേൾക്കു, ഭ്രാണർ, പിന്നീടുയാൽ ശാം പ്രഞ്ചാഗിച്ചു് അഭ്യു പ്രഞ്ചാഗിച്ചു ശരത്തിനിന്നും അരാത്രു തറപ്പിച്ചു. ഇന്തിരാ ശരത്തി ദുൽ, മുരം ശരത്തി ശഖക്കുരമായിട്ട് കൊള്ളിച്ചു കൊള്ളിച്ചു കിണാറിക്കു മുകളിവോളമാകു. കുട്ടം പ്രഞ്ചാ ഗി മു ശംതാം, ഒ പിടിച്ചുവലിച്ചപ്പോൾ വരല്ലം കേരി റജൂച്ചുവാരിജന ശരംപള്ളം ശക്തവും കൂടി ഉണ്ടുവോന്നു. കയറ വലിച്ചു വെള്ളിവും മരം അകാരിക്കും നാൽ പ്രാബല്യപ്പുരുതെ കൈടം വലിച്ചുവരും ശക്തവും കുട്ടിനു കുട്ടി പ്രഞ്ചാസ്യുടണായിപ്പു. ശുപകാരം ശാം പ്രഞ്ചാ ഗിച്ചു കൊള്ളിക്കൊന്തിനും അണിംഗരാനന. അദ്ദേഹം പ്രഞ്ചാ ഗാളുതാൽ കൈ ശരവും പിടിച്ചുവോളിട്ടുണ്ടു.

ദേശ്വരം— ഈ സാന്തതിക്കു ഇവിടെ അംഗീച്ചുവാം ഉണ്ണിക്കർത്താനായായിരിക്കു അണ്ടേ?

ധ്രൂവാസ്ത്രം— അതരു, ചീറ്റ് ധൂട്ടിനു കാടു ദാദ്ദു, തജ്ജീവി ഉണ്ണിക്കർക്കു വള്ളരെ സംശയവാദമായി. പിണ്ടാ അധരപ്പാവഞ്ചം കൂടി ഭ്രാണാര നാഡുടെ റാട്ടക്കൻ കൊണ്ട് വരികളും സംഗതിക്കുമ്പും പരകയും ചെയ്തു.

കുമാർ— (മന്ത്രപാത്രം ഫോക്കീട്) ഇതാ ഭ്രാണർ പഠിത്തു വന്നുകഴിഞ്ഞു.

(ബാഖിക്കംബനേംട്ടുവി ഭ്രാണർ പ്രാവശ്യിക്കാം.
വിശ്വാസം ഏണിറം' അവാഡാപവാശങ്ങൾ വെള്ളുന്ന.)

ഭ്രാണർ— മഹാരാജാവു സദ്യാക്കമേണ്ടു വരുന്തി കുട്ടി.

ധ്രൂവാസ്ത്രം— ഭ്രാണർ അവിടു ഇരിക്കാം. (പും
പൂവഞ്ചം ഇരിക്കുന്ന.)

ബുദ്ധാശ്രീ—ദ്രോഗനർ ഇന്നുല നമ്മുടെ അട്ടക്കൽ
വറ്റിപ്പു ചുവന്നു. കൂടം സർവ്വിച്ചുഭാരിനാൽ അ
ധികാരി ദാശാം സഹസ്രാംക്ഷാത്രിനും പ്രസ്തു. സന്യാസ
ജീവ കൂടം സുഖം. ഏതും എന്നോടു ചുന്ന വിചാരിച്ചാണ്
അങ്ക് ചുവന്നു. ചുവന്നു. പാബ്രോഡയച്ചുവാ?

ജീവ — സന്യാസംവാദത്തിനു സമയം. തെരാറി
ക്ക് പാശ്ചാത്യത്തിൽ എന്നും കുറച്ചു തിണ്ടുന്നുമാണു
വാൻ.

ബുദ്ധാശ്രീ—ശ്രദ്ധ, ദ്രോഗനർ ഇവിടെ വന്നതി
കുറഞ്ഞ മുദ്രാവാദാശാ? ഒരുജീവനാം ശാഖയിലും കൈമിക്കേട്ട്.

ജീവനർ — ശ്രദ്ധാം ഉമാരാജാഭവ!

ബുദ്ധാശ്രീ— കീഴിലും ഭവാന്തിനും കുറഞ്ഞ
പ്രാണം. വഞ്ചിന്തനിന്തനും

ജീവന്റെ ലഭ്യവും സത്താം

ജീവന്റെ ഉസ്തുവും വരുവാം

പാബ്രോഡ പരിശോഷാട്ട നിവസി—

ക്രാന്തിക്കാരന്നാലുകി—

ജീവന്റെ ഭൂമി കുന്നും ഗതിക്കാലി

പാക്കുന്ന ഒരു പ്രാണം. തുച്ഛം.

ജീവ പ്രത്യോഗിച്ചു,

ബുദ്ധനാം അംഗീര, പ്രഭാന്തലന്തന്നു

മുടിനു ചൊരം സഹിയാക്കുംലും

ബാഢനാം ചിന്തനാനുഭവം പ്രാഥന്തന്നു—

ജീവനാം ഭവിക്കലാശമില്ലോഽം.

o.

ജീവന്റെ പ്രാബല്യം

കട കൂ അംഗീര, പ്രത്യാക്കിട്ടം തീ—

ക്രാന്തിക്കാരന്നാം പാരിടത്തിൽ

കുഞ്ചാപരമാനും തിരഞ്ഞെടുവിലുണ്ട്

കുഞ്ചതു ദാഹാം പരമശോട്ടക്കബന്ധം.

o.

പാരിനയിരുചാ! ഒവൽസുപിത്തിൽ വന്നി
ശനരിന്നണ്ണാള്ളവതിനായിരു വന്നതും തോന്ത്
ഒച്ചൻമാദയി! ഭവന്ത് കൂടു ചെഡ്യു ദിവം
തീരാനാവാകിലിൽ തീർക്കുക സത്തുണ്ടാദ്ദേശി! ആ
ചേബന്നന്ന് നല്ല പ്രചന്തുണ്ടുതികയു
ഡാക്കാണ്ണും ആറുവന്നാള്ളാരു ദാമയേധയം
നാനും മൊട്ടായും നംമോട്ട് പാണ്ടിടാം തോന്ത്
ദ്രോജാംബുദ്ധാക്കമവൻ ദയവരുണ്ണുമന്ത്രാന്ത്. ആ.

ഡുതരാഞ്ചുകൾ—കഴുപ്പി! ദ്രോജാക്കര സ്ഥിതി ഇപ്പുകാ
രമാണോ? ആട്ടടി, ഈ സംശാരിപ്പുതിക്കു വ്യക്തിം ചുള്ളി
മണാക്കാൻ നോക്കാം. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഇവിടു കൈ
കൈളുള്ളാവണ്ണുട്ടി കൈ കാഴ്ചം അപ്പോചിച്ചു തുമ്മുഖം
കണിരിക്കാനും. അതു ദ്രോജാക്ക് സമ്മതാണോ പ്രാണ
ചോദിക്കാനായിട്ടാണു് വിളിപ്പിച്ചത്.

ദ്രോജാക്ക—നിഃാരിപ്പാവരും തുടി തുലോചിച്ചു തോ
പ്പുണ്ണാക്കന്ന യാത്രാക്ക കാഞ്ഞുവും ഏറ്റനിക്കു വിസ്മയമായി
വരുന്നാലും. എങ്കിലും കാഞ്ഞമെന്നാണോവോ?

ഡുതാഞ്ചുകൾ—കാഴ്ചം വിരേഖാംഹൃദയാണുപ്പു; ഈ
പ്പും ഇവിടെ നജ്ഞാട ഉള്ളിക്കുള ആഞ്ചുയവ്വത്രും അഞ്ചു
സിപ്പിച്ചുവരുന്നതുകൂവരാണു്. എന്നാൽ ദ്രോജാ കൂട്ടടി ഇ
വിടു താമസിച്ചു് അവരെ വേണ്ടതുചേരുണ്ടു അഭ്യസി
പ്പിക്കുന്നതായാൽ കൂവക്കു് അതുവള്ളം സ്വന്നാക്കായിരി
ഈം. അങ്ങിനെന്നാണുവാങ്ങുന്നാളുള്ളാണുന്ന കൂവക്കു് ആണും ചു
ക്കപ്പോവക്കു് വള്ളം തുന്നപ്പുംഡാണു് ഇക്കാര്യം ദ്രോജാ
ക്ക് സമ്മതാണോ പ്രാണാണു്.

അഞ്ചുകൾ—ഉള്ളിക്കുളുടെ വിപ്പരിയാസം കുടിഞ്ഞാൽ ഇ
ക്കല്ലുണ്ണാജും കഴിച്ചു സാധാരണ ഇ ക്കല്ലുരേണ്ടുംലെ
ദ്രോജാരെ അഞ്ചു നാഞ്ചായപ്പും, നേരം, വിചാർജ്ജാണു,
മുന്നും ദ്രോജാക്ക ഇവിടു സ്ഥിരതയി ശരസ്വതിാം. ഒരു

നാണ് എങ്ങളുടെ ഒപ്പുവാരങ്ങേയും താൽപര്യം. അതു ഇപ്പോൾ തന്നെ പാഞ്ചത്ക്കാം.

വിദ്രഹം—ദ്രോജാര ഇവിടെ കേവലം ആചാര്യൻഡിക്കാത്മകനും ശ്രദ്ധാർഹനും; ഇവിടെ സദസ്യനാരിൽ കഥാളായിട്ടും കൂടിശാണ് നിയുനിക്കേണ്ടത്.

ദ്രോജാർ—കല്പിക്കേണ്ടതല്ലോ സമ്മതമാണെന്നും തന്റെ ആല്ലോ അഭിയിച്ചുപ്പോ. പിന്നെ വിശ്വാസിപ്പുചോദിക്കാൻമോടോ?

കൃപർ—സമ്മതമായിട്ടും ഏറികയില്ലെന്നും താണ്ടും പാഞ്ചത്തില്ലോ? ദ്രോജാർ അതു പാഠേകമിപ്പാത്തതായില്ല.

ധ്യനരാജുർ—അരാട്ട്, അതുകൊണ്ടുപ്പു ഇവിടെ ഇപ്പോൾ വിശ്വാസിക്കാൻ അനുഭാവം നാണ് ഇടയായത്.

ശ്രീകൃഷ്ണ—ദ്രോജാര ഇവിടെ കണ്ണ് അധികം പരിപാലനില്ലെന്നും തുല്യതക്കുള്ളില്ലോ പാഠം പാഞ്ചത്തു ഇവിടെ ചുമ്പുവായജീവാം ദാരംഖം കേട്ടി തന്ത്രിഥിണം. ഇപ്പോൾ സകലങ്ങളുതകളും തിക്കണ്ണി കൂടു കൂടു പുജ്യരണം ലോകത്തിന്തൽ വേദായില്ലെന്നും സ്വന്തനാശം താം.

പാഠരഹം—അഭതയയതെ. ഇപ്പിനെ സകലയോഗ്യതകളും ചാരിക്കണ്ണിട്ടിജ്ഞവരം കാണാൻ മുഖ്യാസ്ഥിണം. ഇപ്പോൾ ഇപ്പോൾ അക്കാശം ഇവിടെ വന്നേച്ചരാനിട യിഉം യും രാജവംശത്തിന്റെ വൃദ്ധ്യപുണ്യവൈദ്യവും നമ്മാട്ടാക്കണ ഭാഗ്യവുകൊണ്ടതന്നെന്നയാണ്. ഇപ്പോൾ മുഖ്യ പുജ്യശ്രൂഷന്റെ രാജസന്നിധികളിൽ സദാ അവ ദ്രോജാരാണ്.

ദ്രോജാർ—ഇപ്പോൾ മുഖ്യാസ്ഥിജ്ഞ പ്രശംസണ്ണുണ്ടോ തന്റെ അംഗങ്ങളാണും തോന്തന്നില്ല. മന്മാരാവമാരായ തി

ഒരു ദശയാക്കി സഹവാസം കൊണ്ട് ഇന്ത്യാന്റെ ഭൂഖിംഗം ചേരുന്ന അക്കദാക്ക കൈകാലത്തോട് എറിക്കം ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ടാം.

ധൃതരാജ്ഞർ—അതിരിക്കേട്. അവരവരുടെ ഡോ പുതാ ഇതുമാത്രമല്ലോന്ന് അവരുടെ താന്നിയും ശ്രീ പ്രഭു തേരണ്ടുണ്ട്. അതേ സ്ഥലം ചാജട ചുവരം ദയപ്പേരിൽ പ്രകിട്ടിയും വിവരം യോ ധൃതരാജ്ഞർ, ഭവചനമാക്കുന്ന ദ്രോ നീർ ഇഷ്ടിന്നതന്നുണ്ടാണ് പറയുന്നുണ്ട്.

ദിഷ്ടർ—എന്നാൽ ദ്രോനാർ ഇപ്രകാരം സമ്മതിച്ചി രിക്ഷനു സമിച്ചിക്കു ദ്രോനാക്കം നാമിനു എറുന്നതുമാണ് ഇ പിടെ പെജ്ഞുകൊടുക്കുന്നുണ്ട്? അട്ടജ്ഞടി ഇപ്പോൾ നീ തിച്ചപ്പേട്ടിരാണോ.

ധൃതരാജ്ഞർ—അതു ദിച്ചപ്പേട്ടിരുന്നാനന്നുണ്ടുതോ? കുവൻകു ചെയ്യുകൊടുവാടിട്ടുണ്ടും ഏകദശരാത്രിയോളം ഡാക്തരുമാരും ദുരിതം തുടർന്നു ദാനഡായിട്ടുണ്ടോ. പരിനീരം കൊടുക്കിയും മുൻ വണ്ണപ്പേട്ടാൽ അതിന്നും, ഇബിടെ അസ്പാധിത ആണും. ഇതും മുൻ പോരാട്ടി

ദിഷ്ടർ—എന്നു ദ്രോനാർ! ദ്രോനാർ, കുടംബസമിം ഇവിടെ പാസ്സന്നാം നൃത്യാശി? കൈ ഗുമാവും നിര്യുതി സുവാഹയിൽക്കിടാൻ തക്കവും തുതലും തു ത്രംരജന ദാനഡായിട്ടുണ്ടോ. പരിനീരം കൊടുക്കിയും മുൻ വണ്ണപ്പേട്ടാൽ അതിന്നും, ഇബിടെ അസ്പാധിത ആണും ഇപ്പും. ഇതും മുൻ മൊക്കുന്നുണ്ടോ?

ദ്രോനാർ—ഇതും മൊന്നും, ഇപ്പോൾ തന്നെ കു ലുന കേൾക്കുന്നതിന് ഇ യുദ്ധവൻ താഴ്വാണ്. പരിനീരം വിശ്വാസിച്ചുണ്ടാണും ചരയായിപ്പേണ്ടുണ്ടോ.

ധൃതരാജ്ഞർ—എന്നാൽ ദ്രോനാർ ഇന്നതന്നെ പോ അം കുടംബസമിം, മന്ത്രിവസ്തതിലുകും മടങ്ങി വരുന്നും. വന്നാലുടനെ ഉണ്ടിക്കുള്ള പഠിപ്പിക്കാൻം തുടങ്ങാം.

ദ്രോനാർ—അണ്ണിന്നതന്നെ.

ദിഷ്ടർ—ഇപ്പോൾ കാഞ്ഞം ചിഴിപ്പും വേണ്ടതുപോലെ യാണും.

ദ്രോജാക്കലാഹന ! തീന്തു ദിപിതമരുവണ്ണായി

മാരാത അരാറ്റ് ॥ 38 ॥

ഭേദാന്താനുസാരപ്രീജന യീ സ്വയനവിത്രണാക്ക

ദ്രോജായീ ചുണ്ണാമ ദ്രോജാ

ചേപാനാദാനാം ആരാരേക്കൊ ദ മൃതവരന—

ശാഖാവി അരാദാമശ്ശേരി—

ദ്രോജാ കാരാരാം നമുക്കീ മൃത ഗണകതിനായി

രാം അരാട്ട് മംഗള്ളു ഫിഡർ.

എ

വാട്ടുരു—പ്പുരിക്കും അഭാരിനൈതനൈയാഥാ ഭൗ നാഞ്ചാത്⁹

(അണിയംതിൽ)

നന്നായ് താഴു ഭവിക്കിയും നിയരിനായി

വിനീക്കാരണനന്നത്യും

വന്നാട്ടുവന്നവനും ദ്രുശ്വിതെ—

അണവൻ മോക്ഷംവിഭേം

മനം ഉണ്ടെന്നാിര മോൾക്കാൻ

കാല്പനിക്കുത്തിപ്പുരം

ശാഖാം കാരാരിനാക്കേതു ഭാസ്യുരിനിക്ക

നി മുള്ളാറുക്കൊട്ടോ!

ഒ

ധൂതരാത്രുക—(കേട്ടിട്ട്) കാം നന്നം മജ്ജാനൈനായി
തൃശ്ശൂരാ മാധ്യമിന്നതിനായി ദ്രോജാവുചയ്യും

ദീഷ്ടു—അണിനൈതനൈ. ദ്രീനാൽ, നഞ്ചുട സ
രേഖ ഇം മന്ത്രാവനോടു മന്ത്രത്തി ചേർന്നതായ ഇം ദ
വസം നൃഥക്കാര സുഖിനാനൈയാണ്. ദ്രോജാക്കിലും
വള്ളം സാന്നിദ്ധ്യം ചെയ്യും. (ഡ്രോജാവുചയ്യും)

നാംബന്ധങ്ങം കാണും.

അം ചന്ദ്ര എ പ്രജാ

(ക്രിസ്തവാമകം പ്രവർത്തനം)

പ്രാഥണം—അഹായാ! ഇരുപ്പും വിചാരിച്ചിട്ടും
ഈ യോക്സിന് ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. ശ്രദ്ധിക്കുന്നു ഒരു ഭാഗമാണ്

ഉണ്ടായിട്ടും വിവരണം കർന്നതരമാം

യാളമില്ലാത്തിരിക്കു—

ശ്രദ്ധാക്ഷാനം മുഖാസം തീവണിം തിനിലേ

ലീവിയം ഭാവിതിക്കൽ

കണ്ണക്കെന്നപ്പീരോന്തർ വിശ്വരവനികയമാം

പാരിരിരപ്പോരസംക്രൂം

കണ്ണാനന്ന് കലാർട്ടിന ശുനിവരയാം

വന്മജ ഉണ്ണേജനം.

എ

ഈതാ ഇവിടേ:—

കയ്യറരും കാഞ്ഞ ദീരിഞ്ഞരും കരഞ്ഞൊട്ടക്കല്ലും

കല്ലേഡും കണ്ണടായും

മെയ്യറരും ചത്തുവിംഗോംകുമഹ രിവ! മഹാ

സകടം സംരക്ഷാഘ്നി,

വോജ്ജപ്പാം റബാക്കം റജറമത്രരു—

പ്രാരവും സൂരനം ദി...

ശാജയോ! ഭന്നുമയീ ചന്താടിയിടയിലഫോ!

വത്തിഴും പത്തുവാങ്ങം.

എ

അഹായാ! ഇതു കാണുന്നതാണ് മഹാസകടം. **ഈതാ ഇവിടേ:—**

പ്രാഥണം പോകാതെ ചോറുപ്പുകളിനലാട്ടക—

നോൺ വാരം പിടച്ചീ—

മഹാബാക്കി ചേഷ്ട കണ്ണാലുകൾരാളിന്നുകും.

റിഞ്ചും കാളുകൾം

കാണ്ണാൻ വദ്ദേതുമദ്ദോ! കരിവരതുരഹ—

ശ്രൂണിയും ബാണമോറി

ക്ഷോണിത്തടിക്കൽ വിണ്ണംടതിക്കുറവഫോ—

ടൊത്തിതാ ചന്തിടന്നം.

22

ഇതാ ഇവിടെ:—

രുട്ടനു ഭവിതെപ്പും മഹുരവി വല്ലതു—
യോരു ചൊരുവാഹാ—

മാട്ടനു റൂതമിപ്പോഴനവധിക്കവു—
ന്യാദി നൽഭംഗിയോടെ

ശ്രൂട്ടു തുളിവും കിരുക്കരവോ—
ഡുന്നക്കാടും ചോക്കുള്ളതിൽ—

പുറ്റനു കിന്നരഹാർ റ റന്നപദവിയിൽ—
പുറ്റനു കിന്നരഹാർ.

23

(മുളച്ചുത്തുനോക്കുന്ന്) ഇതാ ടരാം ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നു—
മനുരാജാവോ? ശ്രൂരെക്കില്ലും ഇതാ അംപൻ അട്ടുത്തവനു
കഴിഞ്ഞതു.

(കൈ നാട്ടുന്ന പ്രദവ ശിഖന്ന)

ടേൻ—(പ്രായംനാനക്കണ്ണേ അട്ടുത്ത ചെന്തിട്ട്)
സ്വർഘി! ഇതാ വന്നും. ഇ യു ശ്വസമയത്തിക്കൽ അവി
ക്കന്തേ ഇവിടെ നാനെ ന ഉണ്ടായിരുന്നുവോ?

പ്രായമണ്ണൻ—ഉണ്ടായിരുന്നു.

ടേൻ—പ്രായാൽ ഇവാടുണ്ടായ സംഗതിക്കുള്ള
പ്രാം കീവജണായിട്ട് അവിടുന്നു കന്ന പാണ്ടാൽകും
ഈംബും. ന്താൻ സംഗതിക്കുള്ളാം. അ പിന്തുപ്പി.

പ്രായമണ്ണൻ—ഇവിടെ അതാഡുക എന്നായിട്ട് കൈ
ഇ കുഡാങ്കായി. അപ്പാത വിശ്വാസിച്ചുനാഡായിപ്പു.

ടേൻ—അദ്ദോ! ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞതുവരും, ചോറം ആ
മണം ഇവിടെ കുഡാങ്കായി വന്നും, ഇ ശ്വാസം വരാൻ

കാരണമാൽ, കടക്കം ജയിച്ചതാരാണ് എന്നാക്കുക വിവരമായിട്ട് പറയേണ്ടുമെന്നാണ് എന്നേന്ന് അബേക്ക്.

ബ്രഹ്മണൻ—എന്നാൽ പറയാം, കേട്ടാലീ.

ഭന്ന്—ഈതാ ഞാൻ സർവ്വഭാഗായിരിക്കുന്നു.

ബ്രഹ്മണൻ—ഈവിടെ പണ്ഡാരിക്കുന്ന കാതിയേരുന്നയ ഒരു ബ്രഹ്മണശ്രൂഷൻ വരികയും പാരമ്പര്യവരും ജാവു സഭയിൽനിന്നു പട്ടിച്ച ലള്ളിക്കുകയും മാക്കുണ്ടോ അതും അബാംതുടിക്കുമ്പോൾ.

ഭന്ന്—ഈസ്തിനെന്നയാക്കു ഉണ്ടായതായി കാക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ അദ്ദേഹം അരുതു യോഹ്നുനാണെന്നുന്നില്ല. ഒരു പാവപ്പെട്ടിട്ട് ബ്രഹ്മണെന്നാണ് കാഴ്ചയിൽ തോന്തിയതും.

ബ്രഹ്മണൻ—അദ്ദേഹം വാസ്തവത്തിൽ അന്നു യിരു പാവപ്പെട്ടവൻതന്നെയായിരുന്നു. എങ്കിലും ഒലിയ യോഹ്നുമാണ്. യോഹ്നുക്കും ഇപ്പറൈവിയിരാൻ അരിപ്പും ഉണ്ടാകുന്നതാണുപ്പോൾ.

ഭന്ന്—എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനും എന്തെല്ലാം യോഹ്നുകളാണെല്ലാം തന്നെക്കൂട്ടി കേട്ടാൽക്കാലജ്ഞാമന്മാണുണ്ട്.

ബ്രഹ്മണൻ—അവധേയക്കു വിസ്തരിക്കാൻ മുദ്ര സൃഷ്ടിക്കുന്നുണ്ട്. എത്രക്കും ചോഡാനും വെവക്കി.

ഭന്ന്—അധികം വിസ്തരിക്കേണ്ടുമന്നില്ല. സംഗ്രഹിക്കാതും ചുരുക്കിപ്പും ചെയ്യാൻമാരി.

ബ്രഹ്മണൻ—അദ്ദേഹം കന്നാമതും ഒരു ബ്രഹ്മണനും. പിന്നു വേദാശ്രമപാരംഗതനും ധനദ്വാഹം തുണം സകലാംവും ശ്രദ്ധം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടും ഒരു മാഡ്രിജുമാണും.

ഭന്ന്—അദ്ദേഹം ഏതുടെ ശിഷ്യനുണ്ടോ?

ബ്രഹ്മണൻ—അശ്വിവേദാശ്രമനിഷ്ഠകു മുഖ്യനാണ്. എന്നാൽ അദ്ദേഹം വേദാശ്രമയനും മതകും

അതു ചെയ്തിട്ടുള്ളതു തന്റെ പിതാവായ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ കാട്ടക്കരണത്തിനും അച്ചുറ്റുമുഖം അഫിച്ചുതു സാക്കാൻ ഭാഗ്യവാഴനിയോടുംബന്നു.

ഭൻ—അംഗേ! എന്നാൽ തെങ്ങളിടെ തികമെന്തി ചൊന്ന പ്രവർത്തിച്ചുതു വലിയ സംഖാസ്ഥായിരോധി. അതു ടട്ട്, പിന്നെ യുദ്ധജണങ്ങാകാതൊരുംബന്നു കാരണം?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—അതുരഹന്നാണ് പറയുന്ന ഭാവി ക്കൊരു്. അതു ബ്രഹ്മണ്ണൻ ഇവിടെനിന്നു പോകുന്ന വഴിക്കേ മഹൂറ്റപരിഗിരിൽ കേരി, യുരാജുമഹാരാജാവി ദൈഹാണ്ഡ്. മഹാരാജാവു തന്റെ പുത്രാരാഹത ആദ്യാധി ഭി അഞ്ചുസിപ്പിക്കാനായിട്ട് അതു ബ്രഹ്മണ്ണന്റെ ശ്വാസം ധരുമ്പും വെണ്ടബതാക്കേ കൊടുത്തു കൂടംവേസമറിതം അവിടെ സ്ഥിരമായി പാപ്പിച്ചു.

ഭൻ—അതു നൃപ റിക്ഷയായി; മഹാരാജാക്കന്നു മായാൽ അംഗാംിന്തന്നെന്ന വേണു, പിന്നെ?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—പിന്നെ അതു ബ്രഹ്മണ്ണൻ പാശ്യ വാഞ്ഛാരേഖം ഭാങ്ഗായനാലിക്കപ്പേരും അമാക്കുമം ആദ്യാധി തവിട്ടു അഭ്യസിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. എന്നാൽ വളരെ പറയുന്ന, അഭ്യോഗത്തിന്റെ റിക്ഷാസാമ്പദ്യംകൊണ്ട് അതു രാജകമാരുംബന്നും അമ്പിരേണ്ട നൃപ പോരാളിക്കൂടായിത്തോന്ന്.

ഭൻ—അവർ നൃപ വുഡിമാനാരായിരിക്കുമ്പോൾ. ആട്ടട്ട്, പിന്നെ?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—പിന്നെ വിഭ്രാംഘാസമാക്കക കഴി ക്കൊതരിബാൻ ശൈഖം മുത്തുക്കുണ്ടായിരും. മഹാരാജാവിന്റെ കല്പനയുകാരം റിപ്പ്രിഡാരപ്പാവര്ത്തിട്ടി ഇ അവിംഗ്നം അരുട്ടക്കൽ ചെന്ന് അഭ്യോഗത്തിന്റെ അഭിജ്ഞ ക്കൊണ്ടാണെന്നു മോബിച്ചു. അപ്പോൾ അതു ബ്രഹ്മണ്ണൻ:

“ചൊന്നും രണ്ടും മരിയും വകയുമെന്ന!

വേണമെന്നില്ലെന്നിക്കി—

നോന്നാണുംതാരിലത്രാഗ്രഹമതു പായാ—

മായതായാസഹിനം

നദ്യാ ചെയ്യുന്നതാരോ നലമൊട്ടു മു ഞി—

പ്രോത്തമനാരിലിപ്പോൾ

ധന്യമാർ മെഴുലിയായ്വനിട്ടമവന്തിനി—

അപ്പു തെപ്പും വിവാദം.

③

ചെന്നാളു മനമതിയാം ദ്രോഡങ്ങിതീരൻ—

നന്നപ്പിടിച്ചു കയർക്കാണ്ടു പരിഞ്ഞു കെട്ടി

വുന്നാളിക്കതിലുടനിന്തു നയിച്ചേരുന്നിക്കു

തന്നിടക്കരു മുജങ്കിണ്ണായിലാനീ.”

ന്ന

എന്ന പാശ്രത. അപ്പോൾ അവരെപ്പാവൽം ഇത് അ സാഖ്യംതന്നെയെന്ന നിയുദ്ധിച്ചു വിന്റുമാറി.

ഭൻ— അത് അവരുടെ കരാമ്പ. നേങ്ങളിടെ മ ഹരാജാവിനെ പിടിച്ചു കെട്ടാൻ ആരു പുച്ചാരിമുംഡം കഴിയുന്നതല്ല.

ബ്രാഹ്മണൻ— അപ്പേണ്ടി, അപ്പോൾ മല്ലുമ പാണ്യവന്നായിരിക്കുന്ന അഞ്ചുന്നൻ തൊഴുതുംകൊണ്ട്:

“ചൊറിന്നിവകലവിടെ കൂപ്പയുണ്ടിതെന്നാൽ

തെറാറന്നിയേ തരമൊടാത്തിൽ ചെയ്തിടാം ഞാൻ

തെറാറാന്നമെകലബന്നായാതിഹ കാൽമിപ്പോൾ

പരിന്നതിനുടന്നുഗമേകിടേണം.”

൯

എന്ന പാശ്രത. ഉടനെ അ ബ്രാഹ്മണാത്മന്ന് കൈ രണ്ട്. അഞ്ചുന്നന്നും രിരസ്സിൽ വെച്ചിട്ട്

“ശ്രീ വിജയിയതായിസ്സുവ്വലാ തീനിട്ടം നീ—

യവിജയമേഞ്ഞാലും തേ അവിക്കിപ്പു എന്ന

അവികവക്കുകം നീ പോക വൈകാതെ കാൽ

സുവിമലലുണ്ണരാശേ! ചാത്മ! ഷേ! സിലുമാകം.”

എന്ന് അനന്തരമിച്ചു. പിന്ന അജ്ഞന്റെ മുക്കാമ ദായും ജ്യോഷാരേയും മാതാവിനേയും പീണ്ടം പീണ്ടം പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം വിശ്വ നമസ്കരിച്ചു് അവക്കെട എ പ്ലാവങ്കെടയും അനന്തരമാവും അനന്തവാദവും വാദി, ആയ ഡപാണിയാനിടു് അവിടെനിന്ന പൂരപ്പെട്ടു.

ഭൻ—ആ അജ്ഞനനാണു് ഇവിടെ വന്ന പോരി ന വിളിച്ചതു്, അപ്പേ?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—അരതെ കേൾക്കു. അജ്ഞന്റെ ഇ വിടെ വന്ന താണ്ണാലിയിട്ടുകൊണ്ട പോരിന വിളിച്ച തു കേടു പാഞ്ചാലമഹാരാജാവു കോപാസനയി അപ്പുമ മന്ത്രിമാരേയും പദ്മസേനനാധിപത്മാരേയും ഏസന്ത്രിസമേ താ യുദ്ധത്തിന നിശ്ചാഗിച്ചു.

ഭൻ—എന്നിടു്? കേൾക്കാണ്ടു.

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—പിന്ന അവക്കം അജ്ഞനനും ത മിൻ അതിനേക്കരമായിടു് കൽ യുദ്ധമണ്ഡായി. അവരെ യോക്കേ കുണ്ണനേരംകൊണ്ടു് അജ്ഞന്റെ അരാതകന്റെ അതിമികളാക്കിത്തീക്കരിക്കയും ചെയ്തു.

ഭൻ—പിന്ന തന്മൈളിട്ടെ തിരുമ്പേനി എന്തുചെയ്തു?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—മന്ത്രിമാരും സേനനാനായകമാർ മുത ദായവക്കം കാലാലയപ്രാണിക്കാരായി എന്ന കേടു മാത്ര യിൽ പാഞ്ചാലമഹാരാജാവു കോപസന്താപസംഭേദപര വശന്തിയിടു് അസംഖ്യം ഏസന്ത്രിങ്ങളാട്ടുട്ടി യുദ്ധത്തി ന പൂരപ്പെട്ടു. ഉടനെ അജ്ഞന്റെ പേമഴ പെയ്യന്തു പോലെ ശരണം വാരി വഷ്ടിച്ച തുട്ടുണ്ടി. അജ്ഞനന്റെ ശരവഷ്ടം സഹിയാതയായിട്ടു ഏസന്ത്രിങ്ങൾ മിക്കതും കാടിയൊളിച്ചു. നേരിട്ടനിന്നവരെല്ലാം അജ്ഞനന്റെ ശരണിക്കിരിയാവുകയും ചെയ്തു.

ഭൻ—പിന്ന തന്മൈളിട്ടെ തന്മൂരാൻ എന്തുചെയ്തു?

ബ്രഹ്മണ്ണൻ—നിന്മൈളിട്ടെ തന്മൂരാൻ പിന്നൊഴും ക

ചിത്രപോകാതെ എക്കാക്കിയായിട്ടുതന്നെ നിന്നു യുദ്ധംചെയ്തു. എക്കിലും കെട്ടക്കം അജ്ഞ്ഞന്റെ പാശത്തുത്ത് അഡ്വൈഷന്റെ തേരിൽനിന്നു തട്ടി താഴേയിട്ടു.

ഭന്ന്—അഡ്വൈ! കഷ്ടം! പിന്നെ?

ബ്രാഹ്മണൻ—പിന്നെ അജ്ഞ്ഞന്റെ നിങ്ങളുടെ തന്മാന കയറക്കാണ്ടു വരിഞ്ഞുകെട്ടി ചില ഭത്യരാഖരക്കാണ്ടു് ചട്ടക്കുപ്പിച്ചുംകൊണ്ടു പോരുകയും ചെയ്തു.

ഭന്ന്—അഡ്വൈ! ഇനി അവിടെ കൊണ്ടുചേരുന്ന ഒരു സ്ഥലുടെ തന്മാനരുംനെ എത്തുചെയ്യുമോ എന്നോ?

ബ്രാഹ്മണൻ—അതെന്നോ. എനിക്കു നിയുതമില്ല. എക്കിലും ഇപ്പോൾ അഭിയാം. ഞാനിതാ ഹസ്തി നമ്പരത്തിലേക്കു യാത്രയാണു്.

ഭന്ന്—അവിടുതെ സ്ഥിരവാസം എവിടെയാണു്?

ബ്രാഹ്മണൻ—ഹസ്തിനുംപരത്തുതന്നുംയാണു്. അജ്ഞ്ഞന്റെ വാസാലരാജാവിന്തെ പിടിച്ചുകെട്ടാനായി ഈ നേരാട്ട പൂശ്ചുട്ടപ്പോൾ ഇവിടെതെ ലഹളകൾ എന്നെതിന്നുമാണെന്നറിയാമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനം വിനാലെ പൂശ്ചുട്ടതാണു്. താനോ?

ഭന്ന്—ഞാൻ ഇവിടെതന്നെന്നുള്ളൂ ഒരു ഭന്നോ.

ബ്രാഹ്മണൻ—എന്നിട്ട് ഇവിടെയുണ്ടായ ഇംഗ്ലീഷ് ദിവസത്തിനാം മരാറാരാം പാണ്ടിട്ട് അരിഞ്ഞേണ്ടിവന്നത് അഞ്ഞുതന്നെന്നു. താൻ എവിടെപ്പോയിരുന്നോ?

ഭന്ന്—അജ്ഞ്ഞന്റെ അതു പോരിനവിളി കെട്ടപ്പോൾതന്നെ ഇവിടെ നിന്നും തരക്കേടാണെന്നു വിചാരിച്ചു ഞാനോടിരോധിച്ചു.

ബ്രാഹ്മണൻ—കൊള്ളും. താൻ നല്ല ഫോറുന്നുണ്ടു്. സ്വാമിക്കുതിരുന്നു പാരുന്നത് ഇതാണു്.

ഭന്ന്—അഡ്വൈ! അവിടുന്നു് അഞ്ചിടെ പായങ്കത്. എനിക്കു സ്വാമിക്കുതിരുന്നുപ്പാണ്ടിട്ടല്ല. എന്നാൽ മരണ

അയം അതിലധികമുണ്ടാക്കേണ്ട് കാടിയോളിച്ചവനോ ആക്കുച്ച.

ബ്രഹ്മണൻ—അതു “സർവ്വവുംവേഷ്ണിച്ചമാത്രാവേ രഷ്ണിക്കേണം” എന്നാണ്ടെല്ലോ.

ഭര്ത്ത—ഒന്നുള്ളടട തന്മുരാനെ കൊണ്ടുവോയി ഈ എ എന്തുചെയ്യുമെന്നാണിയാണ്ടിട്ട് എന്നിക്കു വാഴരെ വ്യാസനമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഹസ്തിനപുരത്തിക്കലെ ആ ഞാൻകുട്ടി പോന്നുകിലോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു.

ബ്രഹ്മണൻ—എന്നാലാട്ട നൃക്കു പോകാം.

(രണ്ടു പേജും പോയി)

ചുപ്പംഗം കഴിഞ്ഞു.

(അന്നത്തെ യുതരാഞ്ചുൾ, ഭീജുൾ, ദ്രോണർ, കുപാൻ, വിഭരൻ ദിക്കാഡായവരും, പാണ്ഡിവന്മാരും ഭദ്രം, യന്മാഭിക്ഷും പ്രജവരിക്കുന്നു)

ധൂതരാഞ്ചുർ—(ഇരുന്നിട്ട്) എപ്പാവരം ഇരിക്കുന്നു. ഉണ്ണികളും നീനു ബുദ്ധിമുട്ടുനുമന്നാലും.

(മീല്ലാവരം ഇരിക്കുന്നു)

ധൂതരാഞ്ചുർ—എപ്പാവരം ഇരുന്നിപ്പേ?

ഭീജുൾ—ഈവും.

ധൂതരാഞ്ചുർ—ദ്രോണരവിഡേ? ഇരുന്നിപ്പേ?

ദ്രോണർ—ഈവിടെയുണ്ട്. ഇരുന്നു.

ധൂതരാഞ്ചുർ—അഹിസാമാരായിട്ടിള്ളവരുടെ അവസ്ഥ അരുപ്പം ശ്രാചന്നിയംതന്നെ. കൈ വന്നുവും സ്വന്നം കണ്ണിയാൻ പാടിപ്പുമ്പോൾ കൂട്ടും!

കണ്ണു കണ്ണിടാതു മനജന്നുടെ ജ മമദ്ദോ!

സകിച്ചിട്ടേണ്ട ഭവി നിസ്തുലമന്നു എന്നും

വൻകാണമെന്തിന്തു ഭവിനു ഭാരമാത്രം

തക്കന്നാരിന്തിന്തുനേരു റായനും പ്രമാണം.

ദ്രോജാർ—അവിട്ടന പറങ്കതു വാസ്യവമാണ്.
എങ്കിലും,

രണ്ടുക്കുകൾ മത്തുനോക്കിലകമേ

പിന്നൊന്ന മുന്നാമതാ—

യുണ്ടേപ്പോ പരമായതിനു തെളിവി—

ചുപ്പന്നാകിലന്നുങ്ങളാൽ

ഉണ്ണാമോ ഫലമല്ല, മിച്ചുംതുതാൻ

ചിന്തിക്കിലസ്യതപാഠി—

നാണ്ഡല്ലോ തെളിവാന്ന കാഴ്ചയവിട—

ജ്ഞാനക്കണ്ണിനോക്കുവിലെഴ.

മു

അന്തുകൊണ്ട് അവിട്ടന് കരണ്യദാഖാന അരിയുള്ള
വരാജം വിചാരിക്കുമ്പോൾ തോന്നനാല്ലോ.

മുതരാല്ലുകൾ.—ആട്ടെട്ട്, അത്തന്തിനെയിരിക്കേട്ട്. ഉള്ളി
കൂട്ടുകട ഏതുജ്യാഭ്യാസംബന്ധപ്പോൾ ഇപ്പോൾ കഴിഞ്ഞിരിക്കു
ന്ന ചുപ്പോ. അതിനാൽ അവരെക്കൊണ്ട് ചുജ്ജക്കുത്തിരി
ക്കു മുഖാക്കിണു കഴിപ്പിക്കേണ്ടും തന്നെൽ വിചാരി
ക്കേണ്ട്. എന്നാൽ അതു ദ്രോജാരുടെ യോഗ്യതയുടെയും
ഈ ഉള്ളിക്കുക്കുവേണ്ടി ദ്രോജാർ ചെയ്തിട്ടുള്ള പരിശുമ
ത്തിന്റോയും സ്ഥിതിക്കു തക്കാതായിട്ടും ഒരു പ്രതിഫലമാ
യിട്ടുമാഖാന വിചാരിക്കേതോ. ദ്രോജാർ ഇവിടെ സ്വ
ന്ത്രമായി താന്ത്രികമുന്നോട്ടു സ്ഥിതിക്കും അദ്ദേഹാന്തരാനം
വിചാരിക്കാനമില്ലപ്പോ. പിന്നു വിശ്വാഭ്യാസാവസ്ഥ
തത്കാൽ മുഖാക്കിണു എന്നൊന്നു തടസ്സംപ്പേജ്യം എന്നു
വിചാരിച്ചു പേരിനമാത്രമായിട്ട് ആ കുഞ്ഞുത്താനും എ
നെയുള്ളി. പിന്നു ദ്രോജാക്കും ഇവിടെ കനിനും അ
സാധിനതയിട്ടുന്നും അറിയാമല്ലോ.

ദ്രോജാർ—എന്നീക്കു നിങ്ങളുടെയോക്കു കൂപ്പും
സാന്നിദ്ധ്യവും ഉണ്ടായിരിക്കുന്നുമെന്നാലുംത ഇന്നി മുഖം
ക്കുണ്ടായിട്ടും മരം വിശ്വാസിച്ചുനും കിട്ടണമെന്നു

എ. എനിക്കു വേണ്ടതെല്ലാം ഇട്ടുന്ന തനിച്ചിങ്ങോ. പിന്നെ ഇങ്ങിനെയാണും വേണമെന്നില്ല.

ഭിഞ്ചു—വെള്ളി, അപ്പോന്നയും. ഇങ്ങിനെ ഒരു ചാരം നടപ്പുള്ള സ്ഥിരത്തിൽനാശം ആരിന്ന സ്ഥിരത്തിനും നാശംമല്ലോ.

വിദ്രഹം—അതും അവരും വേണ്ടതാണ്.

ഇങ്ങങ്കുണ്ണ ചെയ്തിനേരുമെന്തു—

വജ്രോത്താൽ നിജരക്തിപോലെ ഭക്തി—

വരുമായതുകൊണ്ട് വേണ്ടതെല്ലാം

ഇങ്ങതാനീശപരനായതിജ്ഞനാനാം.

മഹ

എന്നേല്ല പ്രമാണം.

കൃപർ—വിദ്രഹം പാഠതെ ഈ പ്രമാണംകൊണ്ട് ഇങ്ങങ്കുണ്ണ അവരവരംഡ രക്തിക്ഷരക്കവണ്ണം വേണമെന്നതുടി വരുന്നും. എന്നാൽ അതരുതു നോക്കാനില്ലെന്നാണ് എനിക്കു തോന്തരതു്.

ഇങ്ങവരുടെ സർപ്പിതിക്കവോ! മഹ്യമുലം

ഇത്തരമില്ല റിഷ്യാ. ഓ. ഫ്രണ്ട്. ഭക്തിതന്നെ കൈ കസുമത്തും ഹാ! വൻപെട്ടും കംഭിയേയും.

ഇങ്ങവരുന്നതകീടാമേതുമെ ഭേദമില്ല.

മഹ

വിദ്രഹം—അതും വാസുവാതനെ. എന്നാൽ ഞാൻ പാഠതെ പ്രമാണം ഞാനിപ്പോൾ ഉണ്ടാക്കിയതെല്ല.

ധൂതരാഞ്ചു—എല്ലാപ്രമാണംകൊണ്ടും ഇങ്ങങ്കുണ്ണ ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നാണെല്ലോ വരുന്നതു്. അതിനാൽ അതെതക്കിലും നടത്തുകതനെ. പിന്നെ ഇങ്ങങ്കുണ്ണ വേണ്ടതാണെന്നും നാശം ഉപഭോക്താമനന്നുതെ മരാറാണും നിവൃത്തിയില്ലെല്ലോ. അതു റിഷ്യാമാർക്ക് സ്വന്തമാണെന്നും അവരുടെ ഏഴയാറ്റിൽ ഉണ്ടാക്കണ്ടതാണ്. അതിന്റെ താരതമ്യത്തിനോടു സ്ഥിരത്തിൽ തക്കവണ്ണിപ്പുള്ളില്ല മലം അവർത്തനെ അരംഭിച്ചുകൊള്ളം. ഉണ്ണിക്കൈല്ലെല്ലാവരും ഈ

വിടെതന്തന്നുണ്ടപ്പോ. അവർ ഈ പായുന്നതെത്തല്ലാം കേട്ടുകൊണ്ടല്ല ഇതിക്കന്നരും?

യഞ്ച്ചപ്പത്രൻ — ഇങ്ങനെങ്ങളുടെ സദ്വാദേഹപുഷ്ട തന്ത ഞങ്ങൾ ശീരസാ യച്ചിക്കുന്നു.

ധൂതരാജുർ — ഉണ്ണി ഭഞ്ഞായത! നീയും ഇതൊക്കെ കേട്ടില്ലോ?

ഭഞ്ഞായനൻ — കേട്ട്. ഈ ഉപദേശങ്ങൾ ദുഃഖാ ഗി മനസ്സിൽ ഉറപ്പിക്കുയും ചെയ്യു. ഇന്തി കൈലാജിം ഇ റിനാം ഇഴക്കം സംഭവിക്കുയില്ല.

ധൂതരാജുർ — അതു മതി, (കിരാച്ചാക്കി) അഉരവിടേ?
(ഒരു ഹരിക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഹരിക്കാരൻ — സപാമി! ഇതാ ഞാൻ.

ധൂതരാജുർ — ഇനാലെ ഭണ്യാരത്തിൽ കര പെട്ടു പ്രത്യേകം എടുത്തവെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിവിടെ കൊണ്ടുവരുവാൻ ഭണ്യാരം വിചാരിച്ചുകാരനോട് പായു.

ഹരിക്കാരൻ — സപാമി. (പോയി)

ദ്രോണർ — ഇതൊന്നും അതു ഒരു മുഖ്യമുള്ളതല്ല.

ബാരിദ്രുക്കടപിൽ കിടക്കുന്നാരിവനെ

പേരോക്കയാണോഗണാം.

നേരിട്ടുറുമുപദ്രവിച്ചുള്ളവില്ലോ—

കാരണം കൂപ്പുലിൽ

പാരാതേരാറി മുജ്ജുട്ടൻ മരകര—

ജ്ഞാതിച്ചു രക്ഷിച്ചുവാരി

ശ്രീരാജേശപരമ്പരിങ്ങേ കുക്കിണായിനി

പ്രത്യുക്കമേക്കണമോ?

മന

എക്കിലും ഇത് കഴിച്ചുകൂട്ടാതെ കന്നായിട്ടാണ് ഇവിടെ വിചാരിക്കുന്നതെങ്കിൽ അഞ്ചിത്തന്നുംകുട്ട. അല്ലാതെ ചൊന്തും പാവാൻ ഞാൻ കാണുന്നില്ല.

(കു പെട്ടിയെട്ടുകൊണ്ട് മരിക്കാൻനാ പിന്നംനോ വിചാരിപ്പുകുമ്പോൾ പ്രശ്നവരിക്കുന്നു)

വിചാരിപ്പുകാരൻ—തിരുമേനി ജയിക്കേട്.

ധൂതരാജ്ഞർ—എ പെട്ടി കൊണ്ടുവന്നവോ?

വിചാരിപ്പുകാരൻ—അടിയൻ. കൊണ്ടുവിടകൊണ്ട്.

ധൂതരാജ്ഞർ—എന്നാൽ അത് അവിടെ വലിയപ്പേബുന്നു അടിക്കണ്ട കൊടുത്തിട്ട് പോകാം.

വിചാരിപ്പുകാരൻ—അടിയൻ. (പെട്ടി വാദി ദ്വാരാ പ്രശ്നം അടിക്കണ്ട കൊടുത്തിട്ട് എത്രയുള്ളതാണെന്ന് പോയി)

ഭിഷ്ണർ—എന്നാൽ ഇനി ഒക്സിന തുടങ്ങുകയുള്ളൂ?

ധൂതരാജ്ഞർ—അഭ്യന്തരത്തെ, ഉള്ളിക്കളെ കാരാം തത്തരവര യമാക്രമം വിളിച്ചു് കാരോ സാധനങ്ങൾ കാരോങ്ങത്തുടെ കൂട്ടിൽ കൊടുത്തു് ഒക്സിന ചെയ്യിക്കുന്നും. അതെല്ലാം അവിടുന്നതുനു വേണാം.

ഭിഷ്ണർ—അഭ്യന്തരയാഘാതം, യമാക്രമം എന്നാൽ?

ധൂതരാജ്ഞർ—അതെന്നും അവിടെ അഭ്യന്തരയാമമല്ലോ. ദ്രോഡിയന്നൻ, ദ്രോസന്നൻ ഇങ്ങനെ മറ്റൊരുത്ത് രഹക്കാണ്ട് ഒക്സിന ചെയ്യിക്കുന്നും.

(ഭിഷ്ണർ അല്ലെങ്കാം കാരോ സാധനങ്ങൾ എടുത്തുകൊടുക്കുന്നു. ദ്രോഡിയന്നൻ പാണ്യവന്നാൽ വാങ്ങി ഒക്സിനവെയ്ക്കു രിക്കുന്നു. ആംഗാൻ ഏല്ലാം വാങ്ങുകയും ഏല്ലാവരുടെയും രഹതിൽ തൊട്ട് കൂനഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

(അണിയാനിൽ കഴുക്കും)

ധൂതരാജ്ഞർ—(കേട്ടിട്ട് സംഭ്രഹണതാട്ടുടി) ഇതു നെന്താൽ ശബ്ദമാണ് കേൾക്കുന്നതോ?

അംഗോരാഗികളുാക്കുയിപ്പോളുംജുമി—

ചോരാതെ ചേരുന്നിതോ

ഡാരാടാത്രരിസവുംജുമുന്നാ

ഡാലാരാചിന്നതുനിതോ

അവന്മാ! കുലഗജലപ്രശ്നഗമവിലും

താഴ്ത്തു വീഴ്ക്കിതോ

ഗംഗിരാവമേഖിതെൻ ശ്രദ്ധിപ്പം

ചൊട്ടുന തെട്ടുന താൻ.

(ഒൺഗിയുംയിക്)

വില്ലാജിപ്പവരൻ ധനഞ്ജയനിതാ

പാശ്വാലദ്വാലദേ—

കൊസ്സാതേ വെത! കൊന്ന നല്ല കയർക്കാ—

ഓംഹാരി! വസിച്ചുടൻ

ചൊസ്സാളം ഇരവിനു ദക്ഷിണയതായി

ഒവകാതെ നല്ലീട്ടവാ—

നല്ലാസത്താട്ട വനിട്ടുന നിതരാ.

തോഷിച്ചു ഔദാഷിച്ചുഫോ!

എ

യുതരാജ്ഞൻ—(കേട്ടിട്ട്) ഹാ ഹാ! ശ്രദ്ധിന്റെ കോ
ഹാവഡഭാജോ ഇം കേട്ടത്? താൻ വല്ലാതെയൊന്നു വാ
റിന്മേച്ചുഫോയി.

ഭീഷ്മർ—ഈ കോലാഹലം കേട്ടപ്പോർത്തനെ കാ
ഞ്ഞം ഇതായിരിക്കുമെന്ന താൻ എക്കുദേശം ഉണ്ടിച്ചു. വാ
സുവമരിയാതെ പറയങ്കതപ്പോ എന്ന വിചാരിച്ചു വാ
ഞ്ഞില്ലേന്നെങ്കളും. അഞ്ജ്ഞനൻ കുട്ടം സാമാന്യനല്ല.

വിഭരൻ.—അന്തു തീമ്പ്രയായിട്ടുള്ളതനെ.

ചൊസ്സാളിട്ട് വിജയനോടെതിരിട്ടനില്ലാൻ

വില്ലാളിവിരിരിലൊക്കതുകമില്ല നന.

കുപർ—അതിനാപ്പോൾ ഇതുതനെ കൈ ദിശ്യാശ
ബാധിപ്പാം.

കല്യാഖകൻ പ്രവദ്ധവനയിപ്പുകാരം

വെപ്പുന്ന നിന്നും വെള്ളിലെതോ വരുമ്പ്രാന്തപ്പോൾ.

ഭീഷ്മൻ—ഈ വിഭരം ഉള്ളിക്കുളാടെപ്പാവരോട്ട് ഏറ്റാ

നും പ്രഥമുകം ചൊലിച്ചിട്ട് അഞ്ജ്ഞനനല്ലാതെ ശ്രദ്ധിക്കു

കരാൻ ഉണ്ടായില്ലപ്പോ. അതുകൊണ്ടെതനെ ഇത് അ യുഹാൻ് അതു സുകരമല്ലെന്ന തീമ്പുയായില്ലോ?

ഭദ്രാധനൻ—അതെതാനമല്ല. പാവപ്പെട്ട പാഠ്യാലയ വനെ ജയിക്കാൻ ആക്കവിചാരിച്ചും കഴിയും. അതെതാന ഒരിയ കാൽമായിപ്പറയാനും ഇതുകൊണ്ട് അജ്ഞന കെ ഇതുമാത്രം സ്ഥതിക്കാനും കന്നമില്ല.

വിഭിന്നർ—എന്നാൽ നിങ്ങളാൽ ഇതിനു പറയുടാ ഒരുത്തെതനാണോ?

ഭദ്രാസൻ—ബുദ്ധിമുട്ടാൻ കഴികയില്ലെന്ന് വിചാരിച്ചു പറയുട്ടില്ല എന്നുള്ളിൽ. അപ്പാതെ ഇതെതാനും സ്ഥുമാന കാൽമാണാനും വിചാരിച്ചു പറയുട്ടാതെത്തല്ല.

ശൈമദ്ദേശനൻ—ഈവക മേന്തിക്കിട്ടുകൊണ്ടോപോക്കാതോ?

യമ്പ്പുതുന്ന്—കനം പറയേണ്ടു. അവിടെ അടങ്കിയിരിക്കുന്നു.

കൃപക്—അതെന്നെന്ന കനം മിണ്ടാതെ അടങ്കിയിരിക്കാൻ എന്നിക്കും മനസ്സു വരുന്നില്ല. ഈ സംഗതിയിൽ ഉദ്ദ്യാഗിക്കാതെവർ രണ്ടിലെലാനും സമതിക്കേണ്ടിവരും. കനകിൽ പാഠ്യാലയനെ ജയിക്കുന്ന കാൽമാണാല്ലെങ്കിൽ നാ വിചാരിച്ചിട്ടും. അപ്പേണ്ടിൽ ഇങ്ങനെത്തില്ലെന്ന്. ഇതു രണ്ടുക്ക്രമപ്പെട്ടു പറയുന്നതു ശരിയാകുന്നതല്ല.

(അണിയംയിൽ പിന്നെയും കളകളും)

ധ്യതരാജ്ഞർ—(കേട്ടിട്ടും) കി! അജ്ഞനൻ അടയ്ക്കുവാനുകഴിഞ്ഞു എന്ന തോന്നുനു.

(അനന്തരം മേൽപ്പറഞ്ഞപ്പുകംഠം വന്നിക്കുപ്പെട്ട പാഠ്യാലയ നേംട്ടുടി അജ്ഞനൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

അജ്ഞനൻ—(പാഠ്യാലയരാജാവിനെ ഭ്രാണ്ഡാക്കി പാദത്തിക്കൽ ചെയ്തിട്ടും) ഇങ്ങനെന്നാരവിന്നുംബെള്ള ഇതാ അജ്ഞനൻ വന്നിക്കുന്നു (നമസ്സറിക്കുന്നു)

ദ്രോണർ—സകലാഭീഷ്ടന്മുഖം സിലഡിക്കട്ട് (അഞ്ചു നെന്നു തഹയിൽ തൊട്ട് അന്നഗ്രഹിക്കുന്നു.)

(അഞ്ചുനുംപുണിട്ട് തൊഴുതുനില്ലെന്ന്.)

ചാഞ്ചാലൻ—അല്ലേയോ മഹാത്മാവേ!

അരധത്പും മുഖമന്നാതണവരു! മമ സ—

ബ്രഹ്മചാരിൻ! ഭവാനിൽ

ചിള്ളം മാഹാത്മയേ! റിവനിവ! മെരഗ്രം
മാനാശേ മാനാശാഖിൻ!

ചീജാച്ചീടാതെ ചെയ്യാരപന്നമബ്രിലം

ചിത്തതാരിൽപ്പോരുത്തീ

വധിക്കും ഭവാൻ തീര്ത്തകളണമതിരാഡ്

തപ്പിപദം തിപ്പിട്ടനേൻ.

എ

ദ്രോണർ—(കോപത്രാടക്കുടി) എടു! എടു! രാജകിലായമ! നിന്നുറ അപരാധം കരിക്കലും ക്ഷമിക്കുതു കൂട്ടു. അതു നൂൽ ക്ഷമിക്കായില്ല.

ഗാഢിരത്പും നടക്കുന്നുഡുരുട്ട നടവിൽ

സപ്പണ്ട്രസിംഹാസനങ്ങളിൽ—

സിംഗത്രാടോത്തിരുന്നന്നളിയ മൊഴിഞ്ഞ—

രൈനു കേൾക്കുതിരുപ്പാർഥം

അരധവും! വന്നനും റിന്നപദവിയതെപിടെ—

പ്രോത്സയം! പേരുന്നാം നീ

തുന്മില്ലാതകുമം ചെയ്യതിനുടെ ഫലമെ—

ഓനാക്കിത്തണ്ണുംക്ഷേത്രനിൽ.

മു

(ഒണിട്ട് ധാരാംവാൻറ കലക്കി ചവിട്ടുണ്ട് ഭവിക്കുന്നു.)

അഞ്ചുനും—എന്നാൽ തൊൻ കാൽ മറിക്കും (രണ്ടു തൊട്ടുക്കുന്നു)

ദ്രോണർ—(ഇരുന്നിട്ട്) അല്ലേയോ അഞ്ചുനു! നീ കൂച്ചിത്തുരുളു പുത്രജന്മംതന്നെന്നും. റിന്നക്കും ഇല്ലക്കും

രമുള്ള തന്റെലോച്ചിത്തജ്ഞത സവം ഭവിക്കേണ്ടി. (തല തിൽ തൊട്ട് അനുഗ്രഹിക്കുന്ന)

ഭിഷ്മർ—ദ്രോണർ ഭാവിച്ചത് എറാവും അവിവേകയും സഹസ്രവും അംജലിന്റെ ഭാവിച്ചത് അത്യും ഉചിതവുമായി എത്ര സവം സമതിക്കുന്നതാണ്. മുൻ റന്നായായാലും അങ്കുകും പ്രവർത്തിക്കുന്നതു കണ്ടുകൊണ്ട് വിശ്വന്നതു രാഖിയമ്പുണ്ടോ.

ദ്രോണർ—ഈവിധാനം അവിട്ടുന്ന പാഞ്ചത്തും. കോപാന്ധവായ എന്നിക്കു വിശേഷകുണ്ടായതും അംജലിന്റെ ശരം തൊട്ടത്തെപ്പാളാണ്. പിടിച്ചുകെട്ടിയിരിക്കുന്നവർന്നു അല്ലാൻ ചവിട്ടുക കഴുമാണുണ്ടോ. തൊന്ത് അതു ചെണ്ണുവോരെങ്കിൽ ആജീവനാം വലിയ ലോകാപാരാട്ടാനിനും സാജ്ജനപരിഹാസത്തിനും പാതുമായി തുന്നേരു. അതുനാണോ തുടാരു എന്നെന്ന രക്ഷിച്ച എൻ്റെ ദൈജ്ഞവും. ഈ കമരന്തും ഉപഞ്ചപരി ശ്രേയന്നുണ്ടുന്നെന്ന ഭേദങ്ങൾ.

കുപർ—എന്നാൽ ഈ പാഞ്ചാലമഹാരാജാവിനെ ഇങ്ങിനെ കഴുപ്പുചെത്താതെ അഴിച്ചു വിട്ടുക്കുത്തേരേ?

ദ്രോണർ—കാഡോ എന്നിക്കും ഇതുമാത്രമേ അഞ്ചു മഹാശാഖയിൽനാളും. അപ്പുണ്ണാ അംജലിനു! ഭവാന്തനെ അഴിച്ചുവിട്ടുകൂടാം.

അംജലിന്റെ—(കെട്ടിച്ചുട്ടിട്ട്) അപ്പുണ്ണാ മഹാരാജാവേ! മുജുനാഡുടെ അഞ്ചീഞ്ചുസിലിപി വരുത്തേണ്ടതു ശിഷ്യങ്ങുടെ ചുമതലയാകയാൽ തൊന്ത് ഭവാനോട് ഇല്ലകൂടം ചെയ്യുവോയ്താണ്. എൻ്റെ ഈ പ്രവർത്തി അവിവേകമാണെന്നു തോന്തനുണ്ടെങ്കിൽ ഭവാന് ക്ഷമിക്കണം. എന്നാട്ടു ഭവാനു വൈക്കമ്പുമൊന്നും തോന്തനുമാത്രം.

പാഞ്ചാലന്റെ— എന്നിക്കും അംജലിനെന്നാട്ടു ലവബ്ദം ചുംബിയമില്ല. പ്രത്യുത ഭവാന്റെ ഇച്ചിത്തജ്ഞത്താണ്

കുറിച്ച വളരെ സഭാപദ്ധതി, അഭിവൃദ്ധി, അനുബന്ധം, പരാമർശം മുതലായവ കാൽത്തിട്ട വളരെ വളരെ മാനവം തോന്നുന്നുണ്ട്.

ധൂതരാജുർ—പാഞ്ചാലരാജാവ് അവിടെ ഇരിക്കെട്ട്. പീം. അവിടെയില്ലോ?

പാഞ്ചാലൻ—ഉണ്ട്. ഇതാ തൊൻ ഇഷ്ടൻ. (ഇമി കമ്മന)

ധൂതരാജുർ—ആണക്ക് അധികം സഭാപദ്ധകാരി യായിത്തീന്നത് അജ്ഞന്നൻറെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കിണയായിരിക്കും. എക്കില്ലോ ശേഷമുള്ള ഇംഗ്ലീഷ്യക്കൈഡാഡ്ചും വാസ്തവം മണ്ണായിരിക്കും. അതു കാണുന്നപോയി എന്ന വരുത്.

ആണർ—എനിക്ക് അബദിനെ കുകാലത്തും വരികയില്ല. ഇവരെല്ലാവകം എനിക്ക് കൂപോചഭരണ. ഓഷ്ട്രീൽ സ്റ്റ്രീസൈക്ക്ലേഡ്ഹാട്ടും ഗ്രാന്റുകൾക്കും വിഹിതമല്ലപ്പോ.

ധൂതരാജുർ—ആണർ ഇവിടെ കരന്നുനായിട്ടും പ്ലാ ഇരിക്കുന്നതെന്ന വിചാരിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങിനു ഇണി കൊണ്ടും ഉപായത്തിൽ നടത്തിയെന്നുള്ളത്. ഇനി ഭവാന്‌എ ദാഖാരഡിയ്ക്കുത്തെയാണ് തൊൻ സാധിപ്പിക്കേണ്ടതെന്നു വെച്ചും പാണേത്താണ്. എല്ലാം ചെയ്യാൻ തൊൻ തജ്ജാ നാണ്.

ആണർ—ഇനി അവിടുന്ന് എനിക്ക് എന്നെന്ന നാണ് ചെയ്യാനുള്ളതു്? കനം തൊൻ കാണുന്നില്ല.

നെല്ലുണ്ടെനിക്കു പണ്ണുണ്ട് സുഖോന പാക്കാൻ നല്ലില്ലെന്നു വിഭവങ്ങളുമൊക്കെയുണ്ട്

എല്ലാം ഭവാൻ കുഞ്ഞായോടിമു തന്ന ചെല്ലാ

തെച്ചുനാനിലും കൊതിബൈനിക്കിനിയില്ലെന്നു രേഖന്!

അജ്ഞന്നൻ—തൊനിറിയിരുപ്പാൽ അവിടുത്തെ എ ഏതാരാജ്ഞത്തെയാണ് നടത്തേണ്ടതു്?

ദ്രോണർ— അരജ്ഞുനന്നം പ്ലതിക്കിനി കന്നം ചെങ്ങു
ണ്ടൊയിട്ടില്ല.

എന്ന നിദിച്ചു പാഞ്ചാലമനന്നോടതിനതരം
ഇന്ന ചോദിച്ചു വിന്നൊന്തിണ്ണാന്നം ചെങ്ങുണ്ടതില്ല
വിലം ഇല്ലകാരം ഭവിക്ഷേട്ട്. [ഒ!]

(രേതവാക്കും)

ശാരുക്കം പ്രാഹമണങ്കതിയേററെള്ളവാ—

യീടട്ട് ഭവാലക—

ശാരം പ്രാഹമണനിന്നയേറന്നതകമേ

വാഴ്യാതിരിക്കേട്ട മേൽ

പാക്കേട്ട കൃപയോട് നിസ്പരിലല്ല.

വന്വാൻ സന്പന്നങ്ങൾ

ഒച്ചക്കേട്ട സകലേശപരൻ സകലഭവാ—

കക്കം പരിക്കെല്ലപം. [ഒ]

(അട്ടാവണ പോയി)

(അഞ്ചാമകം കഴിഞ്ഞ)

സ മ റ റ റ

